

ผลงานทางวิชาการเพื่อประเมินบุคคล

เรื่อง

การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567
กรมสุขภาพจิต

โดย

นางสาวปิยะกานต์ ศรีโปฏก

ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ระดับชำนาญการ

ตำแหน่งเลขที่ 101

กลุ่มงานพัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

กรมสุขภาพจิต

เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ตำแหน่งเลขที่ 101 กลุ่มงานพัฒนาระบบแผนงานและงบประมาณ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมสุขภาพจิต

คำนำ

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลในการวิเคราะห์งบประมาณของกรมสุขภาพจิตที่ผ่านมายังไม่มี การวิเคราะห์งบประมาณของกรมสุขภาพจิตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งงบประมาณแผ่นดินเป็นส่วนที่สำคัญในการ ผลักดันงานสุขภาพจิตให้แก่ประชาชนได้เข้าถึงการบริการบำบัดรักษาและส่งเสริมป้องกันสุขภาพจิต อีกทั้ง สำนักรงบประมาณได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ โดยนำมาใช้ในการจัดทำงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ส่งผลให้กระบวนการจัดทำ ค่าของงบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม มีผลกระทบต่อกรมสุขภาพจิตในการได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยลงจากเดิมในแต่ละปี ดังนั้น ผู้ศึกษา จึงมีความสนใจในการศึกษาวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของ กรมสุขภาพจิตย้อนหลัง เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณที่เสนอตั้งคำขอและได้รับการจัดสรรในแต่ละ ขั้นตอน ตั้งแต่การเสนอตั้งคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี การปรับลดงบประมาณจากสำนักรงบประมาณ และการ ปรับลดงบประมาณโดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการเปรียบเทียบงบประมาณตามโครงสร้างยุทธศาสตร์และตามหมวดงบรายจ่าย เพื่อทราบถึงแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงด้านงบประมาณของกรมสุขภาพจิตในมิติต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำ งบประมาณในแต่ละขั้นตอน ซึ่งผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์นั้น คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการ จัดทำค่าของงบประมาณที่เหมาะสมต่อสถานการณ์และการดำเนินงานของกรมสุขภาพจิตต่อไปในอนาคต

ปิยะกานต์ ศรีโปฏก
ตุลาคม 2567

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาวិเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 กรมสุขภาพจิต มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต 2) ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่อของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคำของบประมาณ 3) นำผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์นำมาใช้การวางแผนในการพิจารณาจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตต่อไปในอนาคต ซึ่งมีแหล่งข้อมูลจากเอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 เพื่อนำมาหาค่าพื้นฐานทางสถิติ และใช้เทคนิคการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Techniques) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลเชิงปริมาณของข้อมูลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม Excel ในการคำนวณค่าพื้นฐานทางสถิติ โดยนำเสนอเป็นตารางและแผนภูมิประกอบ

จากผลการศึกษาวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี และขั้นตอนของการปรับลดงบประมาณนั้น พบว่า ส่วนใหญ่แล้ว กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณในขั้นร่างพ.ร.บ.โดยสำนักงบประมาณเป็นผู้พิจารณาปรับลดก่อนจะเข้าขั้นตอนของคณะกรรมการพิจารณาพิจารณาของบประมาณรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งจากการวิเคราะห์ภาพรวมของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 -2567 พบว่า คำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตอยู่ในช่วงวงเงินประมาณ 4,000 ล้านบาทขึ้นไปในทุกปี ซึ่งมีแนวโน้มในการเสนอคำของบประมาณเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ในทางกลับกันงบประมาณที่ได้รับจัดสรรนั้นกลับค่อยๆ ลดลงในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 -2565 และต่อมามีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2567 จากสัดส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรต่อคำของบประมาณที่เคยได้รับจัดสรรจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 80.23 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คิดเป็นร้อยละ 69.27 ภายใน 6 ปีมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องที่สำคัญมีผลกระทบต่อการจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต ได้แก่ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ ส่งผลให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การจัดทำงบประมาณในหลายมิติที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพิจารณาความครอบคลุมของเงินนอกงบประมาณที่จะนำมาใช้สมทบกับเงินงบประมาณ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายของงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์โรคระบาด เหตุการณ์ความรุนแรงและยาเสพติด ที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ คือ กรมสุขภาพจิตไม่ควรเสนอคำของบประมาณโดยเน้นเชิงปริมาณ เนื่องจากจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำคำของบประมาณ ทำให้เสียเวลาและทรัพยากรในการจัดเตรียมข้อมูลและจัดทำรายละเอียดงบประมาณ ซึ่งควรจัดทำงบประมาณเชิงคุณภาพมากกว่า โดยการเสนอของบประมาณเฉพาะแผนงานที่มุ่งเน้นในแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งจะช่วยให้แผนงานที่เสนอมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถชี้แจงได้ง่าย รวมถึงการประสานเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกรมสุขภาพจิตและสำนักงบประมาณ แสดงให้เห็นถึงความพร้อมและความจำเป็นในการดำเนินงานของกรมสุขภาพจิต ทั้งนี้ เพื่อให้กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับภารกิจในการจัดบริการและส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตให้กับประชาชนต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ค-ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตการศึกษา	2
วิธีการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ	4
บทบาทของงบประมาณ	7
หลักการของงบประมาณที่ดี	7
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่าย	8
ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	15
งบประมาณฐานศูนย์ และการทบทวนงบประมาณตามหลัก 3 R	18
แนวทางการจัดทำงบประมาณจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย	20
กระบวนการงบประมาณ	23
หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงาน	25
การจัดทำคำของบประมาณของหน่วยงานของรัฐ	26
แนวทางขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต	28
แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ	28
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิเคราะห์	
ขั้นตอนการวิเคราะห์	30
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	30
แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	31
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ	31
แนวคิดและวิธีการในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี	31

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย เปรียบเทียบในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2567 จำแนกตามงบรายจ่าย	34
ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567	55
ผลการวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567	74
บทสรุปการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคที่พบ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567	80

บทที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต จำแนกตามงบรายจ่าย	83
ข้อเสนอแนะ และปัจจัยความสำเร็จ	88
มาตรการในการเสนอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีฯ	95

บรรณานุกรม

97

ภาคผนวก

100

รายละเอียดการวิเคราะห์งบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ
--

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมงบประมาณในแต่ละปี จำแนกตามขั้นตอน	35
2 แสดงการเปรียบเทียบงบบุคลากรในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	36
3 แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	38
4 แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	40
5 แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของแผนงานต่าง ๆ ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	43
6 แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของค่าใช้สอย ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	46
7 แสดงการเปรียบเทียบงบลงทุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	49
8 แสดงการเปรียบเทียบงบเงินอุดหนุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	52
9 แสดงการเปรียบเทียบงบรายจ่ายอื่นในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	54
10 สรุปปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณ ที่มีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ	59
11 สรุปปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณ ที่มีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ	70
12 การวิเคราะห์ SWOT Analysis ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567	72
13 ผลการวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567	74
14 บทสรุปการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคที่พบ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567	80
15 สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการดำเนินการ ในการจัดทำค่าของงบประมาณ รายจ่ายประจำปี	85
16 แสดงเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี	96
ก.1 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2562	106
ก.2 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	115
ก.3 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2564	124
ก.4 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	133
ก.5 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	142
ก.6 แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	151

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ความเชื่อมโยงของเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต และกิจกรรม ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	17
2 หลัก 3 R : Review – Redeploy – Replace	18
3 แนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณของ กรมสุขภาพจิต สำหรับปีงบประมาณ โดยจำแนกตามการพิจารณางบประมาณ ในแต่ละขั้นตอน	32

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	เปรียบเทียบภาพรวมงบประมาณในแต่ละปี จำแนกตามขั้นตอน	34
2	เปรียบเทียบงบบุคลากรในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	36
3	เปรียบเทียบงบดำเนินงานในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	38
4	เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของคุณค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	39
5	เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของคุณค่าของแผนงานต่าง ๆ ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	42
6	เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของคุณค่าใช้สอย ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.	45
7	เปรียบเทียบงบลงทุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	48
8	รายการงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567	49
9	เปรียบเทียบงบเงินอุดหนุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	52
10	เปรียบเทียบงบรายจ่ายอื่นในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภารกิจการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิตเป็นภารกิจที่สำคัญ เนื่องจากต้องใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการผลักดันงานสุขภาพจิต เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการจัดบริการและการส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิต โดยรูปแบบการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นไปตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ดังนั้น การจัดทำคำของบประมาณต้องมีความสอดคล้องกับแผนงานเป้าหมายที่สำคัญของประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) รวมถึงนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติต่าง ๆ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ, แผนปฏิรูปประเทศ, นโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น อีกทั้ง สำนักงบประมาณได้ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ ยกตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงิน การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 เป็นต้น ส่งผลให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณในระดับประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยรัฐบาลและหน่วยงานที่มีอำนาจพิจารณาจัดสรรงบประมาณ จะให้ความสำคัญกับแผนงาน/โครงการของหน่วยงานที่ตอบสนองต่อเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ระดับชาติ มากกว่าแผนงาน/โครงการที่เสนอของบประมาณตามภารกิจงานประจำ ซึ่งแนวทางการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย/ระเบียบใหม่ได้จำแนกวงเงินและรายละเอียดงบประมาณออกเป็น 6 กลุ่มตามลักษณะงานและเป้าหมายของงบประมาณแต่ละประเภท ได้แก่ รายจ่ายงบกลาง รายจ่ายบุคลากรภาครัฐ รายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ (แผนงานพื้นฐาน/แผนงานยุทธศาสตร์) รายจ่ายบูรณาการ รายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน และรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่สำนักงบประมาณที่รับผิดชอบในการประสานงานและพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปีตามวาระนั้น ส่งผลให้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณได้เปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดความไม่แน่นอนในการจัดสรรงบประมาณ ส่งผลกระทบต่อกรมสุขภาพจิตในการได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยลงจากเดิมในแต่ละปี

จากผลของการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจในการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ย้อนหลัง เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณที่เสนอตั้งคำขอและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การเสนอตั้งคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี การปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ และการปรับลดงบประมาณโดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยการเปรียบเทียบงบประมาณตามโครงสร้างยุทธศาสตร์และตามหมวดงบรายจ่าย ทั้งนี้ การวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของงบประมาณจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบไปกับแผนงานในระดับประเทศ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ และแนวทางการจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี เพื่อทราบถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านงบประมาณของกรมสุขภาพจิตในมิติต่างๆ รวมถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำงบประมาณในแต่ละขั้นตอน โดยผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์นั้น คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนในการพิจารณาจัดทำคำของบประมาณที่เหมาะสมต่อสถานการณ์และการดำเนินงานของกรมสุขภาพจิตต่อไปในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต

1.2.2 เพื่อศึกษาวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำคำของบประมาณ

1.2.3 เพื่อนำผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์นำมาใช้การวางแผนในการพิจารณาจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตต่อไปในอนาคต

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตของเนื้อหา

1) ศึกษารายละเอียดและวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต ในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 โดยพิจารณาใน 3 ชั้น ดังนี้

- ชั้นที่ 1 ชั้นการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี
- ชั้นที่ 2 ชั้นร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยสำนักงบประมาณ

พิจารณาปรับลด

- ชั้นที่ 3 ชั้นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พิจารณาปรับลด

โดยจะทำการศึกษาจากเอกสารประกอบเล่มคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี เอกสารร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 เอกสารประกอบการชี้แจงเสนอต่อคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเอกสารประกอบการชี้แจงเสนอต่อคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ที่อยู่ภายใต้คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเอกสารพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567

2) ศึกษาวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณ ปัจจัยที่มีผลต่องบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต

1.3.2 ขอบเขตของทฤษฎี

- 1) ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์
- 2) แนวทางการจัดทำงบประมาณจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย
- 3) แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ

1.4 วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567 ของกรมสุขภาพจิต

1.4.2 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาจัดเรียงรายการตามแผนงานและตามรูปแบบของโครงสร้างงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.4.3 สรุปเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต

1) วิเคราะห์ข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 เพื่อนำมาหาค่าพื้นฐานทางสถิติ และใช้เทคนิคการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Techniques) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบข้อมูลเชิงปริมาณของข้อมูลตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป

- เปรียบเทียบข้อมูลขั้นการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี
- เปรียบเทียบข้อมูลขั้นสำนักงบประมาณ (ร่าง) พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี
- เปรียบเทียบข้อมูลขั้นพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การเปรียบเทียบงบประมาณที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละขั้นตอน โดยพิจารณาถึงประเภทของรายการค่าใช้จ่าย ตามหมวดหมู่ งบประมาณ กิจกรรม และหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อการจัดทำงบประมาณของกรมสุขภาพจิต

1.4.4 ผลการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูล

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 สามารถนำผลการวิเคราะห์ดังกล่าวไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย การวางแผนการพัฒนา โครงการ กิจกรรมของกรมสุขภาพจิต เพื่อนำไปสู่การกำหนดงบประมาณของ กรมสุขภาพจิตได้อย่างเหมาะสม และสามารถเชื่อมโยงกับนโยบายในระดับประเทศได้

1.5.2 สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงกระบวนการจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตให้มี ประสิทธิภาพ และเพิ่มโอกาสในการได้รับจัดสรรงบประมาณให้มากยิ่งขึ้น

1.5.3 สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจทางด้านนโยบายเกี่ยวกับงบประมาณของ ผู้บริหาร และเป็นแนวทางให้กับบุคลากรกรมสุขภาพจิตในการจัดทำคำของบประมาณต่อไป

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิตครั้งนี้ ได้ทบทวนวรรณกรรมแนวคิด/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความรู้ทางวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลงาน เพื่อให้ครอบคลุม และเป็นประโยชน์ในการจัดทำคำของบประมาณ ดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ
2. บทบาทของงบประมาณ
3. หลักการของงบประมาณที่ดี
4. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี
5. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB)
6. งบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting) และการทบทวนงบประมาณตามหลัก 3R (Review / Redeploy / Replace)
7. แนวทางการจัดทำงบประมาณจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย
8. กระบวนการงบประมาณ
9. หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย
10. การจัดทำคำของบประมาณระดับหน่วยงาน
11. แนวทางขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ของกรมสุขภาพจิต
12. แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ

2.1 ความหมายและความสำคัญของงบประมาณ

2.1.1 ความหมายของงบประมาณ

ราชบัณฑิตยสถาน (2554) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายว่า งบประมาณ คือ ประมาณการรายรับและรายจ่าย

ศาสตราจารย์ แฟรงค์ เชอร์วูด (Frank P. Sherwood, 1964) กล่าวว่า งบประมาณคือ แผนการดำเนินงานภายในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยอยู่ในรูปแบบของตัวเงิน แผนในที่นี้หมายถึงรวมถึง การประมาณการค่าใช้จ่ายและทรัพยากรที่ต้องใช้ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการจัดเตรียม ขั้นตอนการอนุมัติ และขั้นตอนการบริหารงบประมาณ

ไกรยุทธ อีรียาคินันท์ (2528, น. 9) ให้ความหมายของงบประมาณว่า งบประมาณเป็น ข้อความอย่างเป็นทางการของแผนการจัดการและนโยบายดำเนินงานสำหรับช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อใช้เป็น เครื่องมือ หรือเป็นพิมพ์เขียวสำหรับการปฏิบัติงานขององค์กร สำหรับช่วงระยะเวลานั้น

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2544, น. 4) ให้ความหมายไว้ว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรขององค์กรใดองค์กรหนึ่งสำหรับระยะเวลาใดระยะเวลาหนึ่ง ในภายหน้า ซึ่งแผนการดำเนินงานนี้อาจจะมีลักษณะเป็นแผนระยะยาว

ธนกร เอกเผ่าพันธุ์ (2548) กล่าวว่า งบประมาณ (Budgeting) หมายถึง แผนงานของผู้บริหารที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับงวดเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต โดยการจัดทำในส่วนที่เกี่ยวข้องการจัดสรรทรัพยากรที่เป็นตัวเงินให้กับงานและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานนั้น ๆ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหน่วยงานและขององค์การธุรกิจตามที่กำหนดไว้ งบประมาณเป็นเครื่องมือในการวางแผนการเงินที่เกี่ยวกับการประมาณการด้านรายได้และรายจ่าย และเพื่อเป็นนโยบายในการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ผู้บริหารใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมการทำงาน โดยการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับงบประมาณที่จัดทำขึ้น เพื่อพิจารณาว่าการดำเนินงานเป็นไปตามแผน หรือมีข้อแตกต่างอะไรบ้างมาน้อยเพียงใด และมีสาเหตุมาจากอะไร เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนต่อไป ดังนั้น งบประมาณจึงมี 2 ส่วนด้วยกัน คือ การจัดทำงบประมาณเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินงาน และอีกส่วนหนึ่ง คือ หมายถึง การควบคุมการทำงานให้เป็นไปตามงบประมาณ ดังนั้น งบประมาณจะเป็นเครื่องมือแสดงถึงนโยบายหรือแนวโน้มของผู้บริหารว่าเน้นหนักไปในทิศทางใด

ทั้งนี้ การให้ความหมายของงบประมาณจะแตกต่างกัน และลักษณะการให้ความหมายจากมุมมองของนักวิชาการแต่ละด้าน ซึ่งมองงบประมาณในแต่ละด้านไม่เหมือนกัน เช่น นักเศรษฐศาสตร์มองงบประมาณในลักษณะของการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด นักบริหารจะมองงบประมาณในลักษณะของกระบวนการหรือการบริหารงบประมาณให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยบรรลุเป้าหมายของแผนงานที่วางไว้ นักการเมืองจะมองงบประมาณในลักษณะของการมุ่งให้รัฐสภาใช้อำนาจในการควบคุมการปฏิบัติงานของรัฐบาลให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่กำหนด

สรุปความหมายของงบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินการโดยกำหนดตัวเงินล่วงหน้า เป็นการประมาณหรือคาดคะเนรายรับรายจ่ายในการบริหารกิจกรรม โครงการ และค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็น ในการนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินการให้บรรลุตามแผนที่วางไว้

งบประมาณแผ่นดิน (Government Budget) หมายถึง เงินของแผ่นดินที่กฎหมายอนุญาตให้รัฐบาลนำไปใช้จ่ายในการบริหารราชการแผ่นดิน และรวมทั้งองค์กรอื่น ๆ ของรัฐบาลนำไปใช้จ่ายตามอำนาจหน้าที่และภารกิจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ งบประมาณแผ่นดินได้มาจากภาษีอากรของประชาชน โดยการจัดทำแผนการทางการเงินของรัฐบาลเพื่อแสดงรายรับและรายจ่ายที่กำหนดไว้สำหรับการดำเนินตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ในช่วงเวลาปีหนึ่งๆ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารประเทศของรัฐบาล นอกจากต้องมีการวางแผนไว้อย่างดี ก่อนจะมีการใช้จ่ายก็จะต้องมีการขออนุมัติจากรัฐสภาในนามตัวแทนของประชาชน ซึ่งงบประมาณรายจ่ายเป็นอำนาจการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของรัฐบาลที่รัฐสภาได้อนุญาตให้ใช้ไว้ในรูปของพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ต้องมีการตราเป็นพระราชบัญญัติก่อนจะนำไปใช้จ่าย ซึ่งให้รัฐบาลกระทำได้อย่างใดกรอบวัตถุประสงค์ในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดหรืออนุญาตไว้ ทั้งนี้ การใช้จ่ายงบประมาณจะกระทำได้เฉพาะภายในงบประมาณนั้น ๆ เมื่อล่วงพ้นปีงบประมาณไปแล้ว จะไม่ถือเป็น การจ่ายเงินในระบบงบประมาณแผ่นดิน ต้องนำส่งคืนคลัง สำหรับระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ จะมีการตรวจสอบและติดตามผล และมีการเสนอรายงานเป็นระยะๆ งบประมาณแผ่นดินจึงมีความสำคัญทั้งในแง่เป็นเครื่องมือทางการคลังของรัฐบาล เป็นมาตรการกระจาย และจัดสรรทรัพยากร รวมถึงเป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของรัฐบาลด้วย

งบประมาณแผ่นดินเป็นแผนงานที่ประกอบด้วยรายการสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นรายรับ และส่วนที่เป็นรายจ่ายในรอบระยะเวลาโดยทั่วไปคือ 1 ปี จึงมักเรียกว่า งบประมาณประจำปี โดยปีงบประมาณของรัฐบาลไทยจะเริ่มต้นวันที่ 1 ตุลาคมของปีหนึ่งถึงวันที่ 30 กันยายนของปีถัดไป

2.1.2 ความสำคัญของงบประมาณ

งบประมาณมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารทั้งภายในหน่วยงาน และของรัฐบาลในระดับประเทศ สามารถนำเอางบประมาณมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารให้มีความเจริญก้าวหน้า มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยความสำคัญและประโยชน์ของงบประมาณ ดังนี้

1) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารของรัฐบาล แสดงออกมาในรูปลักษณะของแผนงานและโครงการที่จะดำเนินการใช้จ่ายภายในปีงบประมาณ โดยการบริหารงานของรัฐบาลสามารถจัดสรรงบประมาณตามแผนงานและโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลมีความต้องการจะดำเนินการ เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้กับประชาชนและในขณะเดียวกัน รัฐบาลจะใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของรัฐบาล หากการปฏิบัติงานของหน่วยราชการไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลหรือไม่มีความจำเป็นก็就会被ปรับลดงบประมาณลง เพื่อเป็นการป้องกันการรั่วไหล หรือเกิดความซ้ำซ้อนของงบประมาณ

2) ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากทรัพยากรหรืองบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้น ในการพิจารณาการใช้จ่ายและวางแผนในแต่ละแผนงานหรือโครงการ จะมีการวิเคราะห์ถึงต้นทุนและผลตอบแทน มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น ตลอดจนกำลังพลและทรัพยากรอื่น ๆ ที่มีอยู่ รวมถึงการวางแผนการปฏิบัติงานในการใช้ทรัพยากรหรืองบประมาณ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระยะเวลาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

3) ใช้เป็นเครื่องมือในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้งบประมาณในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจได้ โดยการจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลควรจะจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายให้น้อยกว่ารายรับของรัฐบาล เพื่อลดปริมาณเงินในประเทศ ในทางตรงกันข้าม ถ้าเกิดภาวะเงินฝืด รัฐบาลควรจะจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายให้มากกว่ารายรับ เพื่อเพิ่มปริมาณเงินเป็นการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจให้ฟื้นตัว

4) ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้สามารถเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็ว และให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รัฐบาลจำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณจำนวนมากในโครงการก่อสร้างเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรมและการดำรงชีพของประชาชน เช่น ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร การคมนาคม ถนน การชลประทาน เป็นต้น ซึ่งโครงการเหล่านี้จะก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

5) ใช้เป็นเครื่องมือกระจายทรัพยากรและเงินงบประมาณอย่างเป็นธรรม งบประมาณสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณที่เป็นธรรม ตามความจำเป็นและทั่วถึง

6) ใช้เป็นเครื่องมือประชาสัมพันธ์งาน และวัดผลงานของรัฐบาล งบประมาณจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลในการจัดสรรงบประมาณไปในแผนงานและโครงการต่าง ๆ ตามนโยบายที่ได้แถลงไว้และถูกใช้เป็นการวัดผลงานของรัฐบาล ตลอดจนวัดประสิทธิภาพในการบริหารงานของรัฐบาล

7) ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาหน่วยงาน หากหน่วยงานจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถพัฒนาให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่หน่วยงานและสังคม โดยหน่วยงานต้องพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็นหรือโครงการลงทุน เพื่อก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน

2.2 บทบาทของงบประมาณ

งบประมาณเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการบริหารเพื่อช่วยสนับสนุนให้รัฐบาลสามารถบริหารประเทศอย่างได้บรรลุเป้าหมาย โดยงบประมาณมีบทบาทที่แตกต่างกันแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, 2549, 9-22) ดังนี้

2.2.1 บทบาทด้านเศรษฐกิจ งบประมาณเป็นเครื่องมือในการควบคุมภาวะเศรษฐกิจของประเทศในรูปแบบของนโยบายการคลัง เช่น

- 1) รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ โดยแผนแม่บททางการคลังของประเทศ (Government Master Finance Plan) การจัดทำงบประมาณจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดเก็บภาษี การก่อหนี้ รวมทั้งการใช้จ่ายเนื่องจากรัฐบาลเป็นผู้ใช้จ่ายรายใหญ่ที่สุดของประเทศ
- 2) มุ่งส่งเสริมความเจริญเติบโตและความก้าวหน้าของเศรษฐกิจ การเพิ่มรายได้ประชากร การส่งเสริมการลงทุนและการจ้างงาน
- 3) มุ่งส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยการลงทุนสร้างปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infrastructure)
- 4) กระตุ้นธุรกิจเอกชน เนื่องจากรัฐบาลเป็นทั้งลูกค้าและผู้ใช้จ่ายรายใหญ่ที่สุด การใช้จ่ายของรัฐบาลจึงมีผลสำคัญต่อการหดตัวหรือขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศ

2.2.2 บทบาทด้านการบริหาร งบประมาณเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารประเทศ สามารถนำไปซื้อปัจจัยอื่น ๆ ทางการบริหารได้ เช่น

- 1) เป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการวางแผนดำเนินการของรัฐ เพราะงบประมาณเป็นแผนแม่บท แสดงเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่หน่วยงานต้องวางแผนสนับสนุนให้สอดคล้องกับรัฐบาล และเพื่อเป็นหลักประกันที่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินการตามแผน
- 2) เป็นเครื่องมือในการควบคุม รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินการและประเมินผลการดำเนินการ
- 3) เป็นเครื่องมือในการประสานการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างประสานสอดคล้องกัน และเกิดประโยชน์สูงสุด

2.2.3 บทบาทด้านการเมือง บทบาททางการเมืองของงบประมาณพิจารณาได้จากหลายด้าน เช่น

- 1) เป็นเครื่องมือของฝ่ายนิติบัญญัติในการควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล
- 2) เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลด้วยการใช้ประโยชน์จากการจ่ายภาษีอากร
- 3) แสดงถึงกลุ่มหรือหน่วยงานที่มีอิทธิพลต่อการเมืองในขณะนั้น

2.3 หลักการของงบประมาณที่ดี

หลักการของงบประมาณที่ดีจะต้องยึดหลักดังต่อไปนี้ (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ, 2549, 9-22)

2.3.1 หลักประหยัด หมายความว่า การใช้เงินตามโครงการต่างๆ ให้ได้ผลอย่างเต็มที่ มิให้มีการใช้จ่ายเกินกว่าความจำเป็น ซึ่งก่อให้เกิดความฟุ่มเฟือยได้ การประหยัดจะคำนึงถึงด้านรายรับและรายจ่าย กล่าวคือ การจัดหารายรับ พยายามเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บให้น้อยที่สุด และจัดเก็บให้ได้มากที่สุด ส่วนทางรายจ่ายก็จะต้องมีการป้องกันมิให้เกิดการรั่วไหลขึ้นได้ เช่น มีการควบคุมมิให้นักการเมืองและข้าราชการเบียดบังงบประมาณเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นต้น

2.3.2 หลักประสิทธิภาพ หมายถึง การควบคุมงบประมาณรายจ่ายและรายได้ ซึ่งส่วนราชการผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องจะต้องใช้จ่ายงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3.3 หลักความเสมอภาค กล่าวคือ จะต้องให้มีความชอบธรรมทั้งในด้านรายได้และรายจ่าย โดยเฉพาะด้านรายจ่าย เช่น เงินเดือนข้าราชการเฉพาะอย่างยิ่งผู้น้อย ถ้าเงินเดือนต่ำนั้นก็ไม่ใช่เป็นการยุติธรรมต้องรีบแก้ไข ในทางด้านรายได้นั้น การจัดเก็บภาษีจะต้องทำด้วยความเสมอภาคไม่ให้เกิดการลักลั่น และป้องกัน มิให้มีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีอากรเกิดขึ้นได้

2.3.4 หลักดุลยภาพ ไม่ได้หมายความว่ารายได้กับรายจ่ายของรัฐบาลจะต้องสมดุลหรือเสมอกันทุกปี แต่หมายความว่าถึงบางปีจะขาดดุล ก็จะต้องมีบางปีที่รายจ่ายน้อยกว่ารายได้ (เกินดุล) พอหลายๆ ปีมารวมกันก็สมดุล ตามความเป็นจริงแล้ว งบประมาณของประเทศต่างๆ มักมีลักษณะขาดดุล รัฐบาลจะต้องหาเงินมาชดเชยในส่วนที่ขาดโดยการก่อหนี้ ซึ่งวิธีการนี้ อาจส่งผลให้รัฐบาลมีหนี้สินมากหรือเกิดภาวะเงินเฟ้อได้ ดังนั้น จึงควรให้งบประมาณมีลักษณะดุลยภาพ

2.3.5 หลักการคาดการณ์ไกล หมายความว่า หน่วยงานราชการใดจะต้องทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง และต้องการใช้เงินเพื่อการนั้นๆ เท่าใดในปีใด ต้องคิดและคาดคะเนไว้ล่วงหน้า มิเช่นนั้นจะทำอะไรขึ้นมา ก็ทำเนื่องจากงบประมาณรัฐเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งแสดงออกในรูปแบบของนโยบายรัฐบาลในปีนั้น ๆ จึงต้องการคาดการณ์ ทั้งในด้านรายรับและการใช้จ่าย

2.3.6 หลักประชาธิปไตย รายได้ของรัฐบาลเกือบทั้งหมดเกิดจากเงินของราษฎร จึงเป็นการสมควรที่ราษฎรจะต้องรู้เห็นและให้ความเห็นชอบด้วย ทั้งรายได้และรายจ่าย เพื่อให้ประโยชน์ตกกับประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ ที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้งขึ้นมาโดยชอบธรรม เป็นสถาบันที่ให้คำปรึกษาและอนุมัติในการเก็บภาษีอากรและการใช้จ่ายเงินให้แก่รัฐบาล ฉะนั้น การคลังและงบประมาณจึงจำเป็นต้องเปิดเผยอย่างแพร่หลายให้ประชาชนทั่วไปได้รู้เห็น

2.4 กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำงบประมาณรายจ่าย

2.4.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

มาตรา 140 การจ่ายเงินแผ่นดิน จะกระทำได้เฉพาะที่ได้อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่าย กฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโอนงบประมาณ กฎหมายว่าด้วยเงินคงคลัง หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ เว้นแต่ในกรณีจำเป็นรีบด่วนจะจ่ายไปก่อนก็ได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีเช่นว่านี้ ต้องตั้งงบประมาณรายจ่ายชั่วคราวในพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไป

มาตรา 141 งบประมาณรายจ่ายของแผ่นดินทำให้เป็นพระราชบัญญัติ ถ้าพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีงบประมาณใหม่ ให้ใช้กฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายในปีงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา 142 ในการเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการจ่ายเงินและความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา 143 ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายสภาผู้แทนราษฎรจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินี้ถึงสภาผู้แทนราษฎร

ถ้าสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้น ให้ถือว่าสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา

ในการพิจารณาของวุฒิสภา วุฒิสภาต้องให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัตินั้นมาถึงวุฒิสภา โดยจะแก้ไขเพิ่มเติมใด ๆ ก็ได้ ถ้าพ้นกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าวุฒิสภาเห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินั้น ในกรณีเช่นนี้และในกรณีที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 81

ถ้าวุฒิสภาไม่เห็นชอบกับร่างพระราชบัญญัตินี้ให้ให้นำความในมาตรา 138 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้สภาผู้แทนราษฎรยกขึ้นพิจารณาใหม่ได้ทันที

2.4.2 พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

หมวดที่ 1 บททั่วไป

มาตรา 6 การจัดทำงบประมาณ การบริหารงบประมาณรายจ่าย การควบคุมงบประมาณ และการประเมินผลและการรายงาน ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้และสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ

มาตรา 7 ให้หน่วยรับงบประมาณใช้จ่ายงบประมาณตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายอย่างเคร่งครัด โดยต้องเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ

มาตรา 8 ให้รัฐมนตรี รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ผู้อำนวยการ และหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ และให้มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

มาตรา 9 เพื่อประโยชน์เกี่ยวกับการงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณ มอบหมายผู้บริหารของหน่วยรับงบประมาณคนใดคนหนึ่งรับผิดชอบประสานงานเกี่ยวกับงบประมาณ ของหน่วยรับงบประมาณนั้น โดยให้แจ้งสำนักงานงบประมาณทราบด้วย

หมวด 2 ลักษณะของงบประมาณ

มาตรา 14 งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

- (1) งบประมาณรายจ่ายงบกลาง
- (2) งบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ
- (3) งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ
- (4) งบประมาณรายจ่ายบุคลากร
- (5) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน
- (6) งบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ
- (7) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง
- (8) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทุนสำรองจ่าย

การจำแนกรายจ่ายใดเป็นงบประมาณรายจ่ายตามประเภทที่กำหนดในวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการกำหนด

มาตรา 15 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรร ให้แก่หน่วยรับงบประมาณใช้จ่าย โดยแยกต่างหากจากงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ และให้มีรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นด้วย

มาตรา 16 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปรวมกัน รับผิดชอบดำเนินการ

งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการตามวรรคหนึ่ง ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

มาตรา 17 งบประมาณรายจ่ายบุคลากร ได้แก่ งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดให้จ่าย เพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ

มาตรา 18 งบประมาณรายจ่ายข้ามปีจะมีได้ในกรณีที่คาดว่าจะใช้งบประมาณรายจ่ายให้เสร็จทันภายในปีงบประมาณไม่ได้ โดยต้องกำหนดเวลาสิ้นสุดไว้ด้วย

การจัดทำงบประมาณรายจ่ายข้ามปีให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

หมวด 4 การจัดทำงบประมาณ

มาตรา 23 การจัดทำงบประมาณต้องคำนึงถึงประมาณการรายรับและฐานะทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในและภายนอกประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายรัฐบาล และภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

มาตรา 24 ในการจัดทำงบประมาณประจำปี ให้สำนักงานงบประมาณเป็นหน่วยงานหลัก โดยร่วมกับกระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี ประมาณการรายได้ วงเงินงบประมาณรายจ่าย และวิธีการเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ หรือการจัดการในกรณีที่ประมาณการรายได้สูงกว่าวงเงินงบประมาณ

(2) กำหนดสัดส่วนงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนและงบประมาณรายจ่ายเพื่อการชำระหนี้ภาครัฐ ต่อกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(3) กำหนดกรอบประมาณการรายจ่าย ประมาณการรายรับ และฐานะการคลังของรัฐบาลเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามปี

เมื่อได้ดำเนินการตาม (1) แล้ว ให้ผู้อำนวยการเสนอ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

ส่วนที่ 1 การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

มาตรา 25 ภายใต้บังคับมาตรา 28 ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด

การยื่นคำขอ ตั้งงบประมาณรายจ่ายตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วย

มาตรา 26 ในกรณีที่หน่วยรับงบประมาณจะต้องมีการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณมากกว่าหนึ่งปีงบประมาณ สำหรับรายการงบประมาณที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้หน่วยรับงบประมาณเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนที่จะมีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายต่อผู้อำนวยการ

ส่วนที่ 2 งบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

มาตรา 31 เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ ให้มีการจัดทำแผนงานบูรณาการซึ่งประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก และหน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด และลดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

มาตรา 32 เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแผนงานบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณรายจ่ายตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนด

2.4.3) พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

หมวด 1 บททั่วไป

มาตรา 6 รัฐต้องดำเนินนโยบายการคลัง การจัดทำงบประมาณ การจัดหารายได้ การใช้จ่าย การบริหารการเงินการคลัง และการก่อหนี้ อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ ตามหลักการรักษาเสถียรภาพและการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และหลักความเป็นธรรมในสังคม และต้องรักษาวินัยการเงินการคลัง ตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

หมวด 2 นโยบายการเงินการคลัง

ส่วนที่ 2 การดำเนินการทางการเงินการคลังและงบประมาณ

มาตรา 15 การจัดทำกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้นำแผนการคลังระยะปานกลางมาประกอบการพิจารณาด้วย และให้คำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม

นโยบายงบประมาณ เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลังของประเทศ ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายการจัดเก็บรายได้แผ่นดิน สถานะของหนี้สาธารณะ และความสามารถในการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ

มาตรา 16 ให้หน่วยงานของรัฐนำแผนการคลังระยะปานกลางที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว มาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดเก็บหรือหารายได้ การจัดทำงบประมาณ และการก่อหนี้ของหน่วยงานของรัฐด้วย

มาตรา 17 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึง

- (1) ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ
- (2) ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้ หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้
- (3) ความสามารถในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันของหน่วยงานของรัฐภายในปีงบประมาณนั้น

(4) การปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระของวุฒิสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ

มาตรา 18 การตรากฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นหรือเหตุฉุกเฉินที่มีอาจหลีกเลี่ยงได้

มาตรา 19 การเสนอกฎหมายว่าด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ โดยต้องแสดงแหล่งที่มาและประมาณการรายได้ ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายเงิน และความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ ด้วย

มาตรา 20 การตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- (1) งบประมาณรายจ่ายลงทุน ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และต้องไม่น้อยกว่าวงเงินส่วนที่ขาดดุลของงบประมาณประจำปีนั้น
- (2) งบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐและสวัสดิการของบุคลากรของรัฐ ต้องตั้งไว้อย่างพอเพียง

มาตรา 21 การจัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้กระทำได้เมื่อมีเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินระหว่างปีงบประมาณ โดยไม่สามารถรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณถัดไปได้ และให้ระบุที่มาของเงินที่จะใช้จ่ายตามงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมด้วย

มาตรา 22 งบประมาณรายจ่ายงบกลาง ให้ตั้งได้เฉพาะในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นที่ไม่อาจจัดสรรหรือไม่สมควรจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบได้โดยตรง

มาตรา 23 ให้มีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายแก่หน่วยงานของรัฐสภา ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลรัฐธรรมนูญ องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และองค์กรอัยการ ให้เพียงพอกับการปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระ โดยต้องคำนึงถึงงานดำเนินงาน รายได้ เงินนอกงบประมาณ และเงินอื่นใด ที่หน่วยงานนั้นมีอยู่ด้วย

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง เห็นว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรอาจไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ และยื่นคำขอแปรญัตติต่อคณะกรรมการ ให้แสดงเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม และให้สำนักงานงบประมาณเสนอความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง จัดให้มีระบบการจัดทำและการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล การกำกับดูแลการใช้จ่ายเงิน และระบบการควบคุมภายในด้านการเงิน การคลัง โดยรักษาวินัยการเงินการคลังอย่างเคร่งครัด รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน และรายได้ที่ได้รับให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา 24 การโอนงบประมาณรายจ่ายระหว่างหน่วยงานของรัฐจะกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายอนุญาตให้กระทำได้

มาตรา 27 การดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ก่อให้เกิดภาระต้องงบประมาณ หรือภาระทางการคลังในอนาคตตามที่คณะกรรมการกำหนด ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ การดำเนินการนั้น จัดทำแผนบริหารจัดการกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ ประมาณการรายจ่ายแหล่งเงิน ที่ใช้ตลอดระยะเวลาดำเนินการ และประโยชน์ที่จะได้รับ โดยต้องเสนอพร้อมกับการขออนุมัติ กิจกรรม มาตรการ หรือโครงการต่อคณะรัฐมนตรี และในกรณีที่การดำเนินการก่อให้เกิดการสูญเสียรายได้ของรัฐหรือ ของหน่วยงานของรัฐ ให้จัดทำประมาณการการสูญเสียรายได้และประโยชน์ที่จะได้รับ เสนอในการขออนุมัติ ต่อคณะรัฐมนตรีด้วย

ในการพิจารณาอนุมัติกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรี พิจารณาความจำเป็นเร่งด่วน ประโยชน์ที่ได้รับ และภาระทางการคลังหรือการสูญเสียรายได้ที่จะเกิดขึ้น ในอนาคตด้วย

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ จัดทำรายงาน เปรียบเทียบประโยชน์ที่ได้รับกับการสูญเสียรายได้ที่เกิดขึ้นจริงกับประมาณการที่ได้จัดทำตามวรรคหนึ่ง เสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นประจำทุกสิ้นปีงบประมาณ จนกว่าการดำเนินการดังกล่าวจะแล้วเสร็จ

มาตรา 28 การมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการ โดยรัฐบาลรับภาระจะชดเชยค่าใช้จ่ายหรือการสูญเสียรายได้ในการดำเนินการนั้น ให้กระทำได้เฉพาะกรณีที่ อยู่ในหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมายและอยู่ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ของหน่วยงานของรัฐนั้น เพื่อฟื้นฟูหรือกระตุ้นเศรษฐกิจ หรือเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือยกระดับคุณภาพชีวิต ของประชาชน หรือเพื่อช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบจากสาธารณภัย หรือการก่อวินาศกรรม

ในการมอบหมายตามวรรคหนึ่ง คณะรัฐมนตรีต้องพิจารณาภาระทางการคลังของรัฐที่อาจ เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ผลกระทบต่อการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายนั้น และแนวทางการบริหารจัดการภาระทางการคลังของรัฐและผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว

ภาระที่รัฐต้องรับชดเชยค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องมียอดคงค้างทั้งหมด รวมกันไม่เกินอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา 28 นี้ ไม่ว่าการมอบหมายนั้นจะเกิดขึ้นก่อน พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับหรือไม่ จัดทำประมาณการต้นทุนทางการเงินและการบริหารจัดการที่รัฐจะต้อง รับภาระทั้งหมดสำหรับกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการนั้น ๆ และแจ้งให้คณะกรรมการและ กระทรวงการคลังทราบ

มาตรา 29 ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งได้รับมอบหมายตามมาตรา 28 จัดทำบัญชีสำหรับการ ดำเนินกิจกรรม มาตรการ หรือโครงการที่ได้รับมอบหมายแยกต่างหากจากบัญชีการดำเนินงานทั่วไป พร้อมทั้งเสนอรายงานผลการดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมายและผลสัมฤทธิ์ต่อรัฐมนตรี เพื่อเสนอต่อ คณะรัฐมนตรี และเปิดเผยให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งเผยแพร่ผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย

มาตรา 30 ให้กระทรวงการคลังและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงิน การคลัง ให้เป็นไปตามนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินที่คณะกรรมการกำหนด

2.4.4 ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562

หมวด 3 เงินจัดสรร

ข้อ 18 สำนักงบประมาณจะอนุมัติเงินจัดสรรในวงเงินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หรือตามที่ สำนักงบประมาณกำหนด โดยหน่วยรับงบประมาณไม่ต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรร

ในกรณีที่เงินงบประมาณรายจ่ายตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือ งบประมาณรายจ่ายที่โอนมาจากหน่วยรับงบประมาณอื่นตามวิธีการที่กฎหมายกำหนด สำนักงบประมาณ อาจกำหนดให้หน่วยรับงบประมาณต้องยื่นคำขออนุมัติเงินจัดสรรได้

หมวด 4 การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือ การเปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร

ข้อ 22 การใช้งบประมาณรายจ่าย การโอนงบประมาณรายจ่าย การโอนเงินจัดสรรหรือการ เปลี่ยนแปลงเงินจัดสรร ต้องเป็นไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผน การปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ หน่วยรับงบประมาณต้องดำเนินการด้วยความโปร่งใส คุ่มค่า และประหยัด และคำนึงถึงประโยชน์ที่ได้รับ ผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพในการดำเนินการด้วย

ข้อ 23 งบประมาณรายจ่ายที่กำหนดไว้ในแต่ละรายการตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ รายจ่ายให้ใช้จ่ายตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

(1) งบประมาณรายจ่ายแผนงานยุทธศาสตร์ ให้ใช้สำหรับดำเนินการกิจที่ได้รับ มอบหมายในเชิงนโยบาย

(2) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบูรณาการ ให้ใช้จ่ายตามภารกิจของหน่วยรับ งบประมาณที่กำหนดไว้ในแผนงานบูรณาการ

(3) งบประมาณรายจ่ายแผนงานพื้นฐาน ให้ใช้สำหรับการบริหารงานตามหน้าที่และ อำนาจของหน่วยรับงบประมาณ

(4) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบุคลากรภาครัฐ ให้ใช้สำหรับการบริหารงาน บุคลากรภาครัฐ

(5) งบประมาณรายจ่ายสำหรับทุนหมุนเวียน ให้นำไปจ่ายแก่เงินทุนหมุนเวียนตาม วงเงินที่กำหนดในการอนุมัติเงินจัดสรร

(6) งบประมาณรายจ่ายแผนงานบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ ให้ใช้สำหรับชำระต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ หรือค่าใช้จ่ายในการบริหารหนี้ ตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะ หรือแผนการบริหารหนี้ของ หน่วยรับงบประมาณ

(7) งบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง และงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้ เงินทุนสำรองจ่าย ให้เบิกจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลังและเงินทุนสำรองจ่ายตามวิธีการที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ข้อ 24 การกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะครุภัณฑ์ การสำรวจ ออกแบบบูรณาการก่อสร้าง โดยละเอียด การกำหนดจำนวนเนื้อที่ของที่ดิน สถานที่ตั้ง และราคา ตลอดจนการดำเนินการจัดหา ให้หัวหน้าหน่วยรับงบประมาณรับผิดชอบควบคุมดูแลให้การจัดหาครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างเป็นไปตามความจำเป็นเหมาะสม อย่างโปร่งใส คุ่มค่าและประหยัด รวมทั้งเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และมาตรฐานทางราชการอย่างเคร่งครัด

2.5 ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) (สำนักงานประมาณ. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์, 2546.)

ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) เป็นรูปแบบงบประมาณที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนการจัดการและบริหารงบประมาณให้แก่หน่วยงานราชการ มีกรอบแนวคิดในการใช้ยุทธศาสตร์ชาติและนโยบายรัฐบาลเป็นหลักในการจัดสรรทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ คุ่มค่า และสอดคล้องตามความต้องการของประชาชน โดยเพิ่มบทบาทและความรับผิดชอบให้หน่วยงานราชการบริหารจัดการงบประมาณ มีหลักการสำคัญในการจัดสรรงบประมาณความเชื่อมโยงระหว่างผลลัพธ์และผลผลิตซึ่งเป็นผลงาน (Performance) ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของรัฐบาลให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับผลงานของหน่วยงานในการนำผลสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของรัฐบาลในแต่ละปีงบประมาณ โดยมีองค์ประกอบสำคัญของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ตามที่สำนักงานประมาณได้กำหนดไว้ ดังนี้

2.5.1 มุ่งเน้นผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์

ให้ความสำคัญกับความสำคัญตามเป้าหมายในทุกระดับ ตั้งแต่เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติจนถึงเป้าหมายให้บริการของกระทรวงและหน่วยงาน โดยมีผู้รับผิดชอบในแต่ละระดับอย่างชัดเจน ดังนี้

- เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เป็นผลลัพธ์ที่รัฐบาลคาดหวังจะให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ รัฐบาลจะมีกรอบนโยบายเป็นแนวทางในการบริหารประเทศ โดยใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและกรอบเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ เป็นการกำหนดเป้าหมายในช่วงระยะเวลาในการบริหารประเทศของแต่ละรัฐบาลและสามารถกำหนดเป้าหมายเป็นรายปีได้ สำนักงานประมาณ มีบทบาทในการถ่ายทอดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติของรัฐบาลให้เป็นเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ประจำปี และแปลงเป็นยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเป็นแนวทางในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ถ่ายทอดลงมายังเป้าหมายให้บริการของกระทรวงและเป้าหมายการให้บริการของหน่วยงานตามขั้นตอน

- เป้าหมายให้บริการของกระทรวง จะต้องเชื่อมโยงและคำนึงถึงผลสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ ซึ่งเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติอาจดำเนินการโดยกระทรวงใดกระทรวงหนึ่ง หรือต้องร่วมกันดำเนินการโดยหลายกระทรวงในลักษณะบูรณาการ เพื่อให้เกิดผลสำเร็จแก่ชุมชนหรือสังคม

- เป้าหมายการให้บริการของหน่วยงาน จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง โดยมีการกำหนดผลผลิตของหน่วยงานซึ่งอาจจะเป็นบริการหรือสิ่งของที่ให้บริการแก่ประชาชน และมีตัวชี้วัดผลสำเร็จที่แสดงในหลายมิติ ทั้งในเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่าย

2.5.2 เน้นหลักการธรรมาภิบาล

ระบบงบประมาณแบบใหม่เป็นระบบที่เน้นหลักการธรรมาภิบาล หรือหลักการบริหารจัดการที่ดี ดังนี้

- มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละระดับได้อย่างชัดเจน เริ่มตั้งแต่จากระดับรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรีรับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ เพราะรัฐบาลเป็นผู้บริหารและกำหนดนโยบายสูงสุดของประเทศ สู่ระดับกระทรวงหรือรัฐมนตรีที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จตามเป้าหมายการให้บริการกระทรวง และสิ้นสุดที่ระดับหน่วยงานหรือหัวหน้าหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อผลสำเร็จของผลผลิตที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชน

- มีระบบการติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงานที่โปร่งใสตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานว่า ได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีตัวชี้วัดผลสำเร็จในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณ คุณภาพ เวลา และค่าใช้จ่ายไว้อย่างชัดเจน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการบริหาร ตลอดจนเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน และมีรูปแบบของการรายงานผล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ รายงานผลปฏิบัติงาน และรายงานด้านการเงิน ซึ่งจะต้องเปิดเผยต่อสาธารณะเพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

2.5.3 การมอบอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณ

เน้นให้กระทรวงและหน่วยงานรับผิดชอบกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ ในการให้บริการที่มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันในแต่ละระดับ ส่งเสริมให้กระทรวง/หน่วยงานมีบทบาทในการตัดสินใจมากขึ้น รวมถึงมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงบประมาณ เพื่อให้สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์สู่ประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.5.4 การเพิ่มขอบเขตความครอบคลุมของงบประมาณ

จากการจัดทำงบประมาณรายจ่ายที่ผ่านมามีขอบเขตจำกัดเพียงค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่ใช้จ่ายจากเงินงบประมาณแผ่นดินเท่านั้น ไม่รวมกิจกรรมที่ใช้เงินนอกงบประมาณ เช่น เงินกู้ เงินช่วยเหลือ และเงินรายได้ของหน่วยงาน เป็นต้น ดังนั้น การนำเงินนอกงบประมาณมาพิจารณา ร่วมกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี ทำให้แผนการเงินของภาครัฐมีความสมบูรณ์ และครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

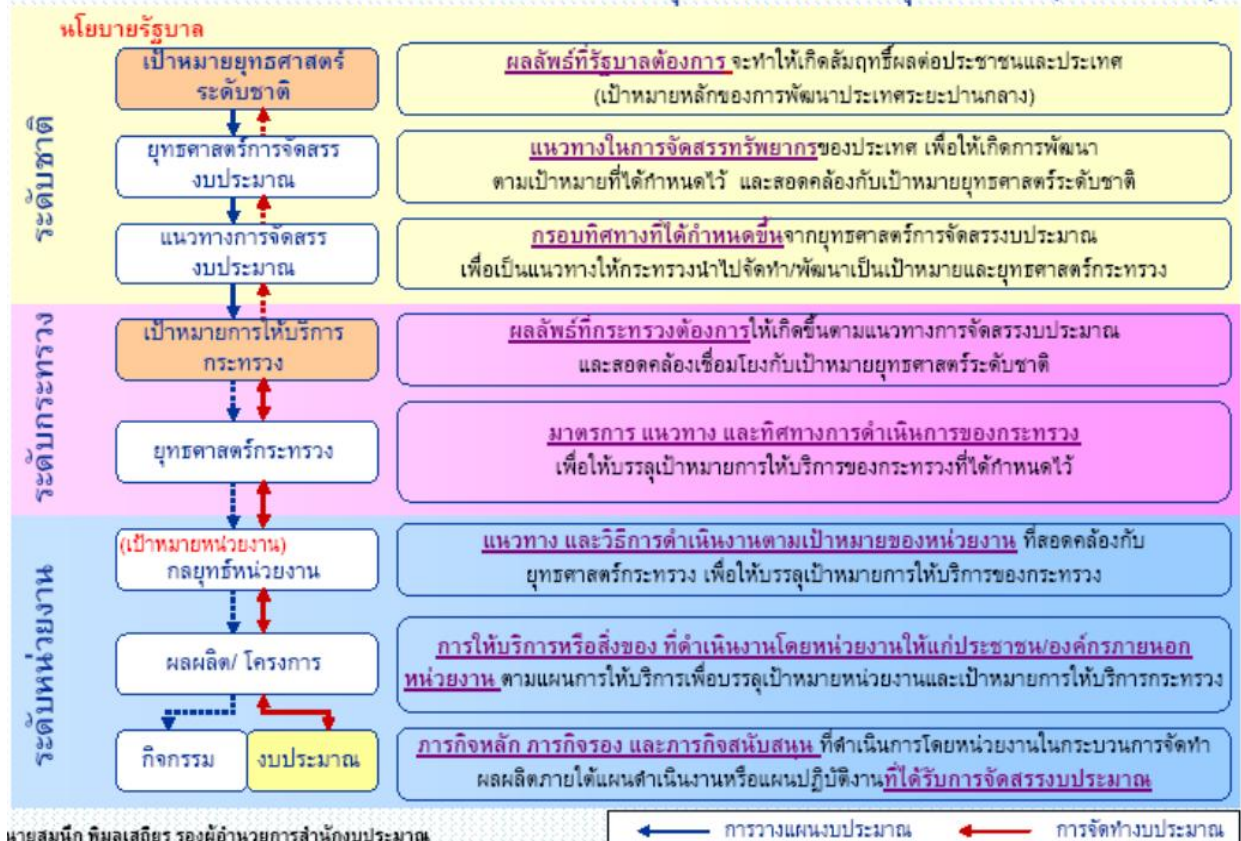
2.5.5 การประมาณการงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้า

เป็นการประมาณการรายจ่าย 3 ปีล่วงหน้าจากค่าใช้จ่ายที่หน่วยงานที่ได้รับอนุมัติในปัจจุบัน ภายใต้สมมติฐานว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ การประมาณการวงเงินงบประมาณรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลางจะดำเนินการทั้งแบบ Top Down และ Bottom Up โดยการประมาณการแบบ Top Down จะเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับนโยบาย โดยพิจารณาจากสมมติฐานทางเศรษฐกิจและนโยบายการคลังของรัฐบาล ส่วนการประมาณการแบบ Bottom Up จะเป็นการประมาณการรายจ่ายจากระดับหน่วยงาน ภายใต้สมมติฐานว่าจะไม่มีนโยบายใหม่ในระยะเวลา 1-3 ปี เพื่อช่วยในการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรมีประสิทธิภาพและรักษาวินัยทางการคลัง

ความเชื่อมโยงของเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต และกิจกรรม¹³

ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (ความหมาย)

นายสมนึก ทิมละเลียง รองผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

แผนภาพที่ 1 : ความเชื่อมโยงของเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ ผลผลิต และกิจกรรม ในระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

กล่าวโดยสรุประบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนจัดการและบริหารงบประมาณให้แก่หน่วยงานราชการ ดังนี้

1) ระดับชาติหรือระดับรัฐบาล แสดงความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ (Strategic Delivery Target) ซึ่งใช้กำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดสรรงบประมาณประจำปีของประเทศ

2) ระดับกระทรวง หรือระดับความสำเร็จตามยุทธศาสตร์ของกระทรวง โดยมีรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบต่อเป้าหมายสำเร็จที่เรียกว่า เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Service Delivery Target) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในข้อตกลงการให้บริการสาธารณะ (Public Service Agreement : PSA) ที่จัดระหว่างคณะกรรมการนโยบายงบประมาณกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

3) ระดับกรมหรือระดับหน่วยงานปฏิบัติ โดยมีหัวหน้าหน่วยงานรับผิดชอบต่อความสำเร็จของผลผลิต (Output) ที่หน่วยงานนั้นรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งผลผลิตดังกล่าวเป็นองค์ประกอบสำคัญในข้อตกลงการจัดทำผลผลิต (Service Delivery Agreement : SDA) จัดทำขึ้นระหว่างรัฐมนตรีที่กำกับดูแลกับหัวหน้าหน่วยปฏิบัติ

2.6 งบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting) และการทบทวนงบประมาณตามหลัก 3R (Review / Redeploy / Replace)

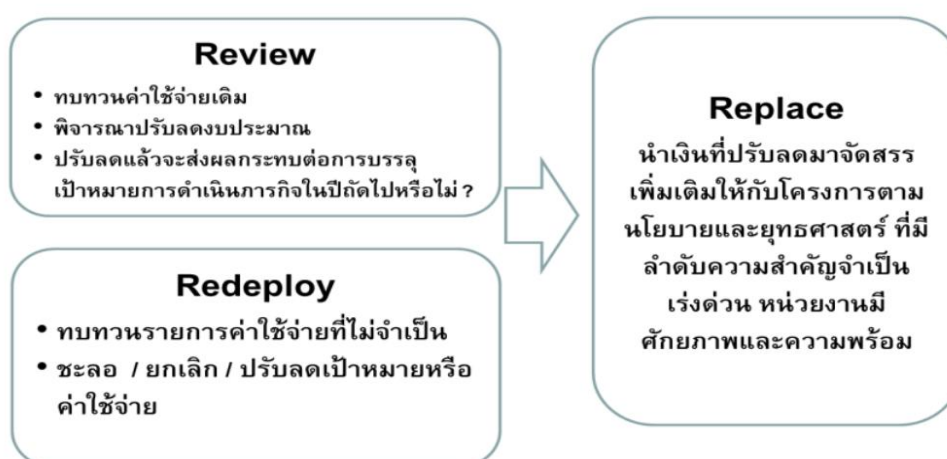
2.6.1 งบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting)

การจัดทำงบประมาณ แบบงบประมาณฐานศูนย์ (Zero - Based Budgeting) เป็นการจัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงความสำคัญหรือความจำเป็นของรายจ่ายงบประมาณในปีนั้น ๆ โดยพิจารณารายละเอียดค่าใช้จ่ายในทุกรายการ โดยไม่ได้อ้างอิงฐานงบประมาณ (Baseline) หรือแผนงานรายการที่เคยได้รับการพิจารณาหรือได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีก่อนหน้า แต่จะมุ่งพิจารณาเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายที่เสนอขอในปีนั้น ๆ ในทุกรายการอย่างละเอียด ในแง่ความสำคัญของค่าใช้จ่ายในเรื่องความจำเป็นเร่งด่วน ความสำคัญของนโยบาย และสถานการณ์ปัจจุบัน โดยมีการจัดลำดับความสำคัญของรายการ (Priority) ตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งมีข้อดี คือ ช่วยประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ ทำให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับความต้องการและความเร่งด่วนของประเทศ มีความยืดหยุ่นสูง ส่วนข้อเสีย เนื่องจากจะต้องพิจารณารายละเอียดในทุกรายการต้องอาศัยความละเอียด รอบคอบ และจัดเตรียมเอกสารประกอบการพิจารณาเป็นจำนวนมาก

2.6.2 ทบทวนงบประมาณตามหลัก 3R (Review / Redeploy / Replace)

กลไกที่สำคัญในการการจัดทำงบประมาณตามหลักการงบประมาณฐานศูนย์ คือ การจัดลำดับความสำคัญ (Priority) ของรายการค่าใช้จ่ายทั้งหมด โดยพิจารณาจากรายการทดแทนกันระหว่างรายการค่าใช้จ่ายเดิมกับรายการค่าใช้จ่ายใหม่ หรือเรียกว่า 3 R : Review Redeploy Replace เป็นเครื่องมือที่มีวัตถุประสงค์ใช้ในการวิเคราะห์และจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ในการทบทวนปรับลดค่าใช้จ่ายในปีงบประมาณก่อนหน้าที่มีการปรับเปลี่ยนหรือโอนเปลี่ยนแปลงหรือไม่ใช้จ่าย เพื่อนำมาพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป (ฟาร์ตัน สมแสน, 2557, 45-55) ดังนี้

หลัก 3R : Review – Redeploy – Replace

แผนภาพที่ 2 : หลัก 3 R : Review – Redeploy – Replace

1) Review คือ การทบทวนปรับลดงบประมาณจากรายการโอนเปลี่ยนแปลง โดยเป็นการทบทวนปรับลดงบประมาณที่ส่วนราชการได้รับจัดสรรในปีก่อนหน้า ซึ่งพิจารณาจาก **การประเมินผลความสำเร็จและเกณฑ์จ่ายจริงหรือข้อมูลการโอนงบประมาณ** เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการพิจารณา ค่าของงบประมาณ โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่

- พิจารณาปรับลดงบประมาณจะต้องไม่มีผลกระทบต่อเป้าหมายการดำเนินงานตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐที่จำเป็นของหน่วยงาน

- พิจารณาปรับลดจากรายการที่โอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณในปีที่ผ่านมาในงบบุคลากร งบดำเนินงาน งบเงินอุดหนุน งบรายจ่ายอื่น ที่มีเงินเหลือจ่ายและได้โอนเปลี่ยนแปลง โดยการโอนเปลี่ยนแปลงแสดงให้เห็นว่างบประมาณส่วนดังกล่าวไม่มีความจำเป็นหรือไม่ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายจึงควรปรับลดงบในส่วนดังกล่าว

- ตรวจสอบเงินกันปีที่ผ่านมาทั้งหมด หากส่วนราชการยังไม่ก่อหนี้ผูกพันให้คิดเป็นฐานเพื่อจัดทำงบประมาณในปีต่อไป ซึ่งเป็นการแสดงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงาน

2) Redeploy คือ การทบทวนปรับลดงบประมาณจากผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ โดยเป็นกระบวนการพิจารณาทบทวน วางแผน และตัดสินใจ เพื่อดำเนินการ **ชะลอหรือยกเลิกหรือปรับลดเป้าหมายหรือปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของกิจกรรม/รายการเดิม** โดยมีแนวทางการพิจารณาทบทวนปรับลดรายการค่าใช้จ่ายภายใต้งาน/โครงการ/กิจกรรม/จากแผนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของส่วนราชการที่ได้ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง โดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่

- พิจารณาปรับลดจากรายการงบลงทุนใหม่ที่ได้รับจัดสรรในปีที่ผ่านมา เพื่อจะได้พิจารณางบประมาณเป็นฐานศูนย์ (Zero – Based)

- พิจารณาปรับลดงบประมาณการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ที่ไม่ใช่พันธกิจหลักของส่วนราชการ เนื่องจากการดำเนินเฉพาะกิจในแต่ละปี

- พิจารณาปรับลดงบประมาณการจ้างที่ปรึกษาที่ยังไม่จำเป็นและเร่งด่วน

- พิจารณาปรับลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศที่ไม่จำเป็น ยกเว้นกรณีการเดินทางไปปฏิบัติภารกิจตามพันธกิจ สนธิสัญญา หรือที่มีข้อผูกพันทางกฎหมายรองรับ

- พิจารณาปรับลดงบประมาณโครงการศึกษาวิจัยที่ขาดรายละเอียดโครงการขาดความพร้อมในการดำเนินการและขาดข้อมูลที่แสดงถึงศักยภาพในการใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศ

3) Replace คือ การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เป็นกระบวนการพิจารณาวางแผนและตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมใหม่ หรือเพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหน่วย โดยนำวงเงินจากการปรับลดงบประมาณภายใต้กรอบวงเงินเดิมและเงินกันในปีที่ผ่านมาของแต่ละส่วนราชการ (Review/Redeploy) มาจัดสรรเพิ่มเติมให้แก่งาน/โครงการ/กิจกรรมตามนโยบายและยุทธศาสตร์ของรัฐบาล/กระทรวงตามลำดับความสำคัญจำเป็นเร่งด่วน และหน่วยงานมีศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินการ ดังนี้

- พิจารณางาน/โครงการ/กิจกรรมเดิมของแต่ละกระทรวงเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล/กระทรวงที่จะดำเนินการ ให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมแก่งาน/โครงการ/กิจกรรมนั้น เช่น การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น

- ในกรณีที่ยังคงมีวงเงินคงเหลือ ให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับงาน/โครงการ/กิจกรรมใหม่ ของแต่ละกระทรวงที่เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล/กระทรวง รวมทั้งงาน/โครงการ/กิจกรรมเดิมและกิจกรรมใหม่ที่เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล/กระทรวงที่ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ

ให้จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมภายใต้กรอบวงเงินเพิ่มเติมของแต่ละกระทรวง

- การ Replace กิจกรรมเดิมหรือกิจกรรมใหม่จะต้องวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรม (Activity Costing) เพื่อตรวจสอบค่าใช้จ่ายว่ากิจกรรมที่สำคัญดังกล่าว ได้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานอย่างเหมาะสม

2.7 แนวทางการจัดทำงบประมาณจำแนกตามกลุ่มรายจ่าย

2.7.1 โครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

1) ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ หมายถึง ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตามที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ ซึ่งต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศระยะยาวที่กำหนดไว้ ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสนับสนุนให้เศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ สามารถรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยภายนอกประเทศได้ มีหลักการ ดังนี้

- กำหนดโครงสร้างยุทธศาสตร์ฯ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน และรายจ่ายการดำเนินงานภาครัฐ ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ และการบริหารจัดการหนี้ภาครัฐ

- นำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น กำหนดเป็น 23 ประเด็นยุทธศาสตร์ ภายใต้ยุทธศาสตร์ 6 ด้าน พร้อมกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด ของประเด็นยุทธศาสตร์ ให้ชัดเจน สอดคล้องกับเป้าหมาย/ตัวชี้วัด ในช่วง 5 ปีแรก เพื่อให้สามารถแสดงความเชื่อมโยงและสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) แผนงาน หมายถึง แผนงานตาม “โครงสร้างงบประมาณตามยุทธศาสตร์” ที่สำนักงบประมาณจัดทำขึ้น สำหรับใช้ในการจัดสรรทรัพยากรที่มุ่งให้การดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับชาติ อันเป็นผลสัมฤทธิ์ที่รัฐบาลต้องการให้เกิดขึ้นแก่ประเทศชาติและประชาชน รวมทั้งใช้ “แผนงาน” ดังกล่าวเป็น รายการขออนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณของแผ่นดินต่อรัฐสภา ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือกำหนดขึ้นใหม่ในระหว่างปี

โครงสร้างแผนงานตามยุทธศาสตร์ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงบประมาณได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้รวม “ผลิต/โครงการ” ของหน่วยรับงบประมาณ ที่ดำเนินการตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งสามารถใช้ในการจำแนกงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนด ดังนี้

แผนงานพื้นฐาน หมายถึง แผนงานที่ดำเนินการตามภารกิจพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นปกติประจำตามกฎหมายจัดตั้งหน่วยรับงบประมาณนั้น ๆ หากหยุดดำเนินการอาจก่อให้เกิดความเสียหายในการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ ซึ่งมีลักษณะงานและปริมาณงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง เป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อให้หน่วยรับงบประมาณสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการให้บริการที่ได้ดำเนินการมาเป็นประจำทุกปี โดยพิจารณาถึงขีดความสามารถในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ผูกพันของหน่วยรับงบประมาณในปีงบประมาณที่ผ่านมา

แผนงานยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนงานที่ดำเนินการตามภารกิจยุทธศาสตร์ ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายในเชิงนโยบาย หรืออาจเป็นภารกิจพื้นฐานที่สอดคล้องตาม ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการปฏิรูป ประเทศ นโยบายหลัก และนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่ต้องการผลักดันหรือเห็นความสำคัญในช่วงระยะเวลาหนึ่ง โดยกำหนดให้การจัดทำงบประมาณเป็นลักษณะ Project based ที่แสดงค่าใช้จ่าย เป้าหมาย ตัวชี้วัด และ ระยะเวลาสิ้นสุดที่ชัดเจน

แผนงานบูรณาการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำ งบประมาณรายจ่ายบูรณาการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ โดยมีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่ 2 หน่วย ขึ้นไป ซึ่งไม่ได้อยู่ในกระทรวงเดียวกัน ร่วมกันรับผิดชอบการดำเนินการ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการในแต่ละ เป้าหมายของแผนงานบูรณาการให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัดและลดความซ้ำซ้อน การจัดทำงบประมาณของ แผนงานบูรณาการควรจะทำในลักษณะ Project based

ทั้งนี้ การจัดทำ“ผลผลิต/โครงการ” เป็นข้อมูลภายในแผนงานระดับเดียวกัน แต่มี ข้อแตกต่างกัน ได้แก่ ระดับผลผลิต คือ ผลของการดำเนินการตามกิจกรรมซึ่งอาจจะเป็นผลผลิต (Product) หรือการให้บริการ (Service) ที่หน่วยงานได้ดำเนินการภารกิจตามกฎหมายหรือเป็นแผนงานพื้นฐานซึ่งต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะมีการยุบหน่วยงานนั้น ส่วนระดับโครงการ คือ งานที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเป็น ลักษณะ Project base มีกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา และวงเงินงบประมาณดำเนินโครงการที่แน่นอน มีระยะเวลาสิ้นสุด หากโครงการหมดความจำเป็นหรือสิ้นสุดการดำเนินการโครงการ

2.7.2 หลักการจำแนกงบประมาณรายจ่าย

สำนักงบประมาณ (2560) ได้แบ่งรายจ่ายตามงบประมาณจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ หมายถึง รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้สำหรับ แต่ละส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะ จำแนกเป็น 5 ประเภทงบรายจ่าย ได้แก่

1.1) งบบุคลากร หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากร ภาครัฐ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะเงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว และค่าตอบแทนพนักงาน ราชการ รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.1.1) เงินเดือน หมายถึง เงินที่จ่ายให้แก่ข้าราชการและพนักงานของรัฐ ทุกประเภทเป็นรายเดือน รวมถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะเงินเดือน และเงินเพิ่มอื่น ที่จ่ายควบกับเงินเดือน

1.1.2) ค่าจ้างประจำ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างประจำของ ส่วนราชการ รวมถึงเงินที่กระทรวงการคลังกำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าจ้างประจำ และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบ กับค่าจ้างประจำ

1.1.3) ค่าจ้างชั่วคราว หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างสำหรับการทำงานปกติ แก่ลูกจ้างชั่วคราวของส่วนราชการ รวมถึงเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าจ้างชั่วคราว

1.1.4) ค่าตอบแทนพนักงานราชการ หมายถึง เงินที่จ่ายเป็นค่าตอบแทน ปฏิบัติงานให้แก่พนักงานราชการตามอัตราที่คณะกรรมการบริหารพนักงานราชการกำหนด รวมถึงเงินที่ กำหนดให้จ่ายในลักษณะค่าตอบแทนพนักงานราชการ และเงินเพิ่มอื่นที่จ่ายควบกับค่าตอบแทนพนักงานราชการ

1.2) งบดำเนินงาน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อบริหารงานประจำ ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.2.1) ค่าตอบแทน หมายถึง เงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานให้ทางราชการตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

1.2.2) ค่าใช้สอย หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ (ยกเว้นบริการสาธารณูปโภค สื่อสารและโทรคมนาคม) รายจ่ายที่เกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ และรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายอื่น ๆ

1.2.3) ค่าวัสดุ หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่มีลักษณะโดยสภาพไม่คงทนถาวร หรือตามปกติมีอายุการใช้งานไม่ยืนนาน สิ้นเปลือง หหมดไป หรือเปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้น

1.2.4) ค่าสาธารณูปโภค หมายถึง รายจ่ายค่าบริการสาธารณูปโภค สื่อสาร และโทรคมนาคม รวมถึงค่าใช้จ่ายที่ต้องชำระพร้อมกัน เช่น ค่าบริการ ค่าภาษี เป็นต้น

1.3) งบลงทุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเพื่อการลงทุน ได้แก่ รายจ่ายที่จ่ายในลักษณะค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงรายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายจากงบรายจ่ายอื่นใดในลักษณะรายจ่ายดังกล่าว

1.3.1) ค่าครุภัณฑ์ หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของที่มีลักษณะโดยสภาพคงทนถาวร หรือตามปกติมีอายุการใช้งานยาวนาน ไม่สิ้นเปลือง หหมดไป หรือเปลี่ยนสภาพไปในระยะเวลาอันสั้น

1.3.2) ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หมายถึง รายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง รวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ติดตรึงกับที่ดินและหรือสิ่งก่อสร้าง

1.4) งบเงินอุดหนุน หมายถึง รายจ่ายที่กำหนดให้จ่ายเป็นค่าบำรุงหรือเพื่อช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานหน่วยงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีใช้ราชการส่วนกลางตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานในกำกับของรัฐ องค์การมหาชน รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาตำบล องค์การระหว่างประเทศ นิติบุคคล เอกชนหรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์ รวมถึงเงินอุดหนุนงบประมาณมหาดไทย เงินอุดหนุนการศาสนาและรายจ่ายที่สำนักงานงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

1.4.1) เงินอุดหนุนทั่วไป หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการ เช่น ค่าบำรุงสมาชิกองค์กรอุดมศึกษาโลก เงินอุดหนุนเพื่อแก้ไขปัญหาเสพติด เป็นต้น

1.4.2) เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หมายถึง เงินที่กำหนดให้จ่ายตามวัตถุประสงค์ของรายการและตามรายละเอียดที่สำนักงานงบประมาณกำหนด เช่น รายการค่าครุภัณฑ์ หรือค่าสิ่งก่อสร้าง เป็นต้น

1.5) งบรายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะประเภทงบรายจ่ายใดงบรายจ่ายหนึ่ง หรือรายจ่ายที่สำนักงานงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายในงบรายจ่ายนี้

2) รายจ่ายงบกลาง

รายจ่ายงบกลาง หมายถึง รายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจัดสรรให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจโดยทั่วไปใช้จ่าย ตามรายการดังต่อไปนี้

- 2.1) เงินเบี้ยหวัดบำเหน็จบำนาญ
- 2.2) เงินช่วยเหลือข้าราชการ ลูกจ้าง และพนักงานของรัฐ
- 2.3) เงินเลื่อนเงินเดือนหรือเงินปรับวุฒิข้าราชการ
- 2.4) เงินสำรองเงินสมทบและเงินชดเชยของข้าราชการ
- 2.5) เงินสมทบของลูกจ้างประจำ
- 2.6) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเสด็จพระราชดำเนินและต้อนรับประมุขต่างประเทศ
- 2.7) เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น
- 2.8) ค่าใช้จ่ายตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 2.9) ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานของรัฐ

ทั้งนี้ นอกจากรายจ่ายรายการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นซึ่งเป็นรายการหลักแล้ว พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปียังอาจตั้งรายจ่ายรายการอื่น ๆ ไว้ในรายจ่ายงบกลางตามความเหมาะสมในแต่ละปี

2.8 กระบวนการงบประมาณ

กระบวนการงบประมาณ หรือเรียกอีกนัยหนึ่งว่า วงจรงบประมาณ (Budget Cycle) คือ กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ เป็นการดำเนินการในภาพการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ โดยวงจรงบประมาณจะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.8.1 การวางแผนงบประมาณ การวางแผนในการจัดทำงบประมาณ มี 2 ขั้นตอน

1) การทบทวนงบประมาณ เป็นการทบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา เพื่อวางกรอบในการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจ และแผนดำเนินงานของหน่วยงานให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญทางนโยบาย ศักยภาพของหน่วยงาน และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปการทบทวน ดังนี้

- รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณปีที่ผ่านมา
- รายงานการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จของการดำเนินงาน (PART)
- ทบทวน/ปรับปรุง เป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัด
- ปรับปรุงฐานข้อมูลประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF)
- จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขั้นต้นที่จำเป็น

2) การวางแผนงบประมาณ เป็นการสร้างความเชื่อมโยงของเศรษฐกิจในภาพรวม แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน เพื่อกำหนดเป็นนโยบายงบประมาณ วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี และยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ประกอบด้วยกิจกรรมสำคัญ ดังนี้

- จัดทำข้อเสนอวงเงินงบประมาณเบื้องต้น
- จัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ
- กำหนดนโยบายและวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- จัดทำยุทธศาสตร์จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.8.2 การจัดทำงบประมาณ เป็นขั้นตอนในการจัดทำค่าของงบประมาณ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) นำเสนอปฏิทินงบประมาณเพื่อให้คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และแจ้งให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) จัดทำแผนงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบนโยบายงบประมาณ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ และวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3) การจัดทำคำขอของงบประมาณของหน่วยงาน เมื่อกระทรวงได้รับปฏิทินงบประมาณและคู่มือจัดทำคำขอจากสำนักงบประมาณแล้ว กระทรวงจะแจ้งไปยังหน่วยงานในสังกัด เพื่อจัดทำคำขอของงบประมาณส่งให้สำนักงบประมาณพิจารณา

4) จัดทำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารงบประมาณเสนอต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา และนำเสนอต่อรัฐสภาในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ

2.8.3 การอนุมัติงบประมาณ เป็นการพิจารณาอนุมัติร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้งเอกสารประกอบงบประมาณที่รัฐบาลเสนอต่อฝ่ายนิติบัญญัติ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยสภาผู้แทนราษฎร 3 วาระ (ไม่เกิน 105 วัน)

- วาระที่ 1 เป็นการพิจารณารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ว่าสมควรจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- วาระที่ 2 เป็นการพิจารณาในรายละเอียดแห่งร่างพระราชบัญญัติ ฯ โดยคณะกรรมการ และการพิจารณาเต็มสภาเรียงตามมาตรา

- วาระที่ 3 เป็นการพิจารณาอนุมัติ และประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะเป็นผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

2) การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยวุฒิสภา (20 วัน) โดยร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเมื่อวุฒิสภาให้ความเห็นชอบแล้ว นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป

2.8.4 การบริหารงบประมาณ เป็นขั้นตอนการนำงบประมาณไปใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพัน หน่วยงานมีการเบิกจ่ายและบริหารงบประมาณตามแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงบประมาณ และดำเนินการให้สอดคล้องกับเป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ ตามวงเงินงบประมาณรายจ่ายที่ระบุไว้ในเอกสารประกอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.8.5 การติดตามประเมินผล เป็นขั้นตอนการควบคุมติดตามการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายการให้บริการของกระทรวง ผลผลิต/โครงการที่ปรากฏในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี และตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน รวมทั้งการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผ่านมา โดยมีกิจกรรมจัดทำรายการงานผลการดำเนินงาน การติดตามผลการดำเนินงาน และการประเมินผลต่อไป

2.9 หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยงาน

เพื่อให้การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยเพื่อให้การขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนเป็นสำคัญ อาศัยอำนาจตามมาตรา 25 ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ จึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณ ยกเว้นจังหวัด กลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ (คู่มือปฏิบัติการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานงบประมาณ) ดังต่อไปนี้

2.9.1 น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิด โดยคำนึงถึงภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ความเป็นธรรมทางสังคม นโยบายงบประมาณ เสถียรภาพและความยั่งยืนทางการคลัง นโยบายรัฐบาล ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและเกิดผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

2.9.2 ดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายสำคัญของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แผนปฏิบัตินโยบายการกระทรวง รวมทั้งการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการจัดตั้งคำขอของงบประมาณ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและภารกิจของหน่วยรับงบประมาณ ความต้องการในพื้นที่และแผนพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณและผลสัมฤทธิ์ในการบริหารจัดการภาครัฐ

2.9.3 การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายให้พิจารณาลำดับความสำคัญของภารกิจตามความจำเป็นเร่งด่วน และเป็นรายการที่มีความพร้อมในการดำเนินงาน ความพร้อมของพื้นที่ โดยหากต้องมีการดำเนินการตามกฎหมาย เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับผังเมือง ข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น หน่วยรับงบประมาณต้องดำเนินการให้ครบถ้วนก่อนการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย พร้อมจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการ รวมทั้งนำผลการใช้จ่ายงบประมาณปีที่ผ่านมา และความสามารถใช้จ่ายและก่อหนี้ผูกพันภายในปีงบประมาณมาใช้ประกอบการพิจารณาคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายด้วย

2.9.4 ให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และความต้องการของประชาชนทั้งในระดับชาติ ระดับพื้นที่ ภาค เมือง กลุ่มจังหวัด จังหวัด และท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยรับงบประมาณต้องคำนึงถึงการบูรณาการระหว่างหน่วยงาน โครงการ/กิจกรรมต้องไม่ซ้ำซ้อนและจะต้องไม่เป็นการกีดกันที่ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว พร้อมทั้งดำเนินการรับฟังความคิดเห็นประกอบการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.9.5 ให้คำนึงถึงความเสมอภาคมิติหญิงชาย โดยพิจารณาถึงความจำเป็น และผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของกลุ่มที่เป็นหญิง ชาย ผู้สูงอายุ และกลุ่มคนต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้เสีย และการกระจายทรัพยากรให้เกิดความเท่าเทียมตอบสนองความต้องการของทุกคนในสังคม

2.9.6 ให้สนับสนุนและส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์และบริการนวัตกรรมตามบัญชีนวัตกรรมไทย โดยขอตั้งงบประมาณรายจ่ายเพื่อจัดหาผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ในอัตราส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 ของความต้องการใช้งานทั้งหมดของหน่วยรับงบประมาณ

2.9.7 ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายการให้บริการ ผลผลิต/โครงการ กิจกรรม ตัวชี้วัด ให้สะท้อนถึงผลสัมฤทธิ์ของหน่วยรับงบประมาณที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนพัฒนาต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี และโครงสร้างแผนงานตามที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

2.9.8 ให้แสดงวัตถุประสงค์ ความเป็น ผลสัมฤทธิ์ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ แผนการปฏิบัติงาน และแผนการใช้จ่ายงบประมาณ กรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง (MTEF) รายงานเกี่ยวกับสถานะและแผนการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณ ตามแบบที่สำนักงานงบประมาณกำหนด

2.9.9 กรณีรายการผูกพันใหม่ที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป ให้ยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย เฉพาะรายการที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการไว้ตามนัยมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 แล้วเท่านั้น

2.9.10 หน่วยรับงบประมาณที่สามารถนำเงินนอกงบประมาณมาใช้จ่ายได้ ให้พิจารณำเงินนอกงบประมาณที่มีอยู่นั้นมาสมทบตามความเหมาะสม โดยถือเป็นหลักการว่าเงินนอกงบประมาณนั้น เป็นเงินที่พึงต้องนำมาใช้ดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เช่นเดียวกับเงินงบประมาณ

2.9.11 งบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับบุคลากรของรัฐและสวัสดิการของบุคลากรของรัฐ ให้ขอตั้งเท่าที่จำเป็นตามภารกิจ และเป็นไปตามแผนการปฏิรูปประเทศที่ต้องการลดขนาดกำลังคน

2.9.12 การขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามภารกิจที่ต้องดำเนินการในพื้นที่ให้พิจารณาเหตุผล ความเป็น โดยคำนึงถึงหลักความเป็นธรรม และให้มีการกระจายงบประมาณอย่างเหมาะสม พร้อมระบุพื้นที่ดำเนินงานและค่าพิกิตตั้งแต่การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

2.9.13 ให้นำข้อสังเกตของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ในปีที่ผ่านมา ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย

2.10 การจัดทำคำของบประมาณของหน่วยงานของรัฐ

2.10.1 ข้อมูลที่จัดทำส่งให้สำนักงานงบประมาณของหน่วยงาน เมื่อได้รับทราบแนวนโยบายการจัดทำ คำของบประมาณของหน่วยรับงบประมาณที่สอดคล้องกับแนวนโยบายการจัดทำคำของบประมาณของ กระทรวง แผนพัฒนา แผนแม่บทที่หน่วยรับงบประมาณเกี่ยวข้องในแนวทางเดียวกันในการจัดทำคำของบประมาณหน่วยรับงบประมาณ ดังนี้

- 1) วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยรับงบประมาณ
- 2) ผลสัมฤทธิ์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ เป้าหมายการให้บริการหน่วยรับงบประมาณ ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด กลยุทธ์หน่วยรับงบประมาณ/วิธีดำเนินงานสำคัญ ๆ ที่ต้องการให้หน่วยรับงบประมาณย่อในสังกัดดำเนินการ
- 3) โครงสร้างผลผลิต/โครงการ (ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด) วัตถุประสงค์และกิจกรรม (ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด) ที่หน่วยรับงบประมาณต้องดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวง และนโยบายสำคัญอื่นที่เกี่ยวข้อง
- 4) แผนปฏิบัติราชการประจำปีของหน่วยรับงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ ยุทธศาสตร์ชาติ
- 5) นโยบายของหัวหน้าหน่วยรับงบประมาณที่ต้องการดำเนินการ และการจัดลำดับ ความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม
- 6) แนวทางการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายบูรณาการที่เกี่ยวข้อง

7) การบูรณาการงบประมาณในมิติพื้นที่ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค เมือง จังหวัดและกลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาระดับพื้นที่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด รวมถึงผลการจัดทำประชาพิจารณ์ตามระเบียบและวิธีการที่สำนักนายกรัฐมนตรีกำหนด

8) แผนแม่บทอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้หน่วยรับงบประมาณดำเนินการ

หน่วยรับงบประมาณที่ไม่สังกัดกระทรวง หรือไม่ได้รับผิดชอบเป้าหมายการให้บริการกระทรวง ให้เชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณโดยตรง (ไม่ผ่านกระทรวง) โดยหนึ่งเป้าหมายการให้บริการหน่วยรับงบประมาณ สามารถเชื่อมโยงได้เพียงเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เดียว

2.10.2 การลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม รายการสำคัญ

เนื่องจากวงเงินงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด หน่วยรับงบประมาณควรจัดลำดับความสำคัญเฉพาะเรื่องหลัก ๆ ซึ่งถ้าไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ หรือเป้าหมายร่วมซึ่งหน่วยรับงบประมาณต้องรับผิดชอบ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- 1) เป็นภาระผูกพันตามสัญญา หรือตามกฎหมายซึ่งกำหนดให้ดำเนินการอย่างชัดเจน หรือเป็นข้อตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศ หรือผูกพันโครงการ/กิจกรรม รายการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง
- 2) เป็นนโยบายสำคัญ เร่งด่วนของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบัน เป็นภารกิจตามแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการ หากไม่ดำเนินการจะกระทบต่อเป้าหมายโดยรวม
- 3) ความรุนแรงของปัญหาในปัจจุบัน
- 4) การขยายตัวของปัญหาไปสู่ปัญหาใหญ่ และมีความยุ่งยากซับซ้อนในแก้ไขปัญหามากขึ้น
- 5) จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ หรือได้รับผลประโยชน์
- 6) ความพร้อมในการดำเนินการ รวมถึงภาระงบประมาณที่เพิ่มขึ้น

2.10.3 การเตรียมเอกสารชี้แจง

เอกสารและคำชี้แจงอื่นๆ ที่ควรจัดเตรียมไว้สำหรับชี้แจงฝ่ายบริหาร และใช้ประกอบเพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณที่สำคัญ

- 1) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง
- 2) รายงานการเงินประจำปีของหน่วยรับงบประมาณ
- 3) แผนความต้องการงบประมาณตามจังหวัดที่ขอจัดสรรงบประมาณทุกรายการ แบบรูปรายการสิ่งก่อสร้าง ร่างขอบเขตของงาน (TOR) ใบเสนอราคา หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ และใบเสนอราคา เหตุผลความจำเป็นในการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์จากต่างประเทศ และการจัดทำและวิเคราะห์แผนความต้องการงบประมาณ
- 4) รายละเอียด และเหตุผลความจำเป็นในภาพรวมของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (ICT) ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าโฆษณาและเผยแพร่ (ประชาสัมพันธ์) ค่าจ้างที่ปรึกษา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ค่าจ้างเหมาบริการและค่าเช่าทรัพย์สิน
- 5) เหตุผลความจำเป็น และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดสรรเงินอุดหนุนองค์กรเอกชน (NGO) โครงการวิจัย
- 6) หลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่รายการสำคัญ เช่น แหล่งน้ำ เป็นต้น และเงินอุดหนุนองค์กรกลุ่มต่าง ๆ

7) การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ และแผนการบริหารความเสี่ยงการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ (จัดทำตามคู่มือของสำนักงาน ป.ป.ท.)

8) ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามหลักธรรมาภิบาล

9) รายงานการวิเคราะห์ระดับความสำเร็จในการดำเนินงานจากการใช้จ่ายงบประมาณ

2.11 แนวทางขั้นตอนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต

2.11.1 จัดเตรียมงบประมาณ

- จัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี (ส่วนกลาง/รพ./สถาบัน/ศูนย์)
- คำขอภาพรวมกรมสุขภาพจิต ซึ่งผู้บริหารพิจารณาตามความเหมาะสมและความจำเป็น
- คำขอกรมสุขภาพจิต ส่งกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงบประมาณ (ผ่านระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ e-budgeting)

2.11.2 พิจารณางบประมาณ

- สำนักงบประมาณพิจารณาคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต ปรับปรุงคำของบประมาณ (ผ่านระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ e-budgeting)
- กรมสุขภาพจิตรับ (ร่าง) พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ

2.11.3 อนุมัติงบประมาณ

- กรมสุขภาพจิตจัดทำเอกสารชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/อนุกรรมการฯ ชุดต่าง ๆ ภายใต้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
- กรมสุขภาพจิตเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปี ณ รัฐสภา
- สำนักงบประมาณจัดทำพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2.11.4 จัดสรรงบประมาณ

- สำนักงบประมาณ อนุมัติวงเงินงบประมาณและเงินงวดที่จัดสรรให้กรมสุขภาพจิต
- ผู้บริหารพิจารณาและเห็นชอบการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต
- จัดทำเอกสารการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต
- แจ้งหน่วยงานในกรมสุขภาพจิตทราบเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป

2.12 แนวความคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบประมาณ (สันต์ทัศน์ เพ็ญจันทร์, 2564 หน้า 14 -15)

จากการศึกษาแนวคิดในการวิเคราะห์งบประมาณของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชของสันต์ทัศน์ เพ็ญจันทร์ ปี 2564 ได้กล่าวไว้ว่า การวิเคราะห์งบประมาณ (Budget Analysis) หมายถึง การใช้เทคนิคหรือวิธีการในการพิจารณาว่าการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐผ่านแผนงานหรือโครงการ สมควรได้รับการจัดสรรงบประมาณหรือไม่ ถ้าควรได้รับการจัดสรรงบประมาณควรได้รับจัดสรรเท่าไร ซึ่งในการวิเคราะห์จะมีเทคนิค วิธีการ และทางเลือกหลายอย่าง ซึ่งขึ้นอยู่กับความถนัดและลักษณะงานที่จะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การวิเคราะห์งบประมาณตามผลผลิตและงบรายจ่าย ดังนี้

2.12.1 การวิเคราะห์งบประมาณตามผลผลิต หมายถึง พิจารณารายละเอียดค่าใช้จ่ายหรืองบประมาณทั้งสิ้นที่ใช้ในการจัดทำการผลิต โดยคำนวณจากกิจกรรมหลักของผลผลิตตามงบประมาณรายจ่าย 5 งบรายจ่าย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความเป็นไปได้ โดยมีปัจจัยที่ต้องพิจารณา ดังนี้

- 1) ความพร้อมและขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 2) ความเป็นไปได้ทางเทคนิค
- 3) ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจและสังคม
- 4) ความเหมาะสมทางการเงิน ความสำเร็จ และความก้าวหน้าของผลผลิตกับแผนงานที่กำหนดไว้ โดยจะเปรียบเทียบกับงบประมาณปีที่ผ่านมา
- 5) การวิเคราะห์ในระดับกิจกรรม

2.12.2 การวิเคราะห์งบประมาณตามงบประมาณรายจ่าย หมายถึง การพิจารณารายละเอียดค่าใช้จ่ายของแต่ละงบประมาณตามหลักการจำแนกงบประมาณประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ ซึ่งแบ่งเป็น 5 งบรายจ่าย ได้แก่ งบบุคลากร งบดำเนินงาน งบลงทุน งบเงินอุดหนุน และงบรายจ่ายอื่น ซึ่งการวิเคราะห์ในลักษณะนี้จะมีความสำคัญกับการบริหารจัดการ เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า

การวิเคราะห์ (Analysis) ผู้ดำเนินการจะต้องใช้ความสามารถและทักษะ เพื่อแยกแยะทางความคิดหรือทางวัตถุเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อให้เห็นองค์ประกอบ ศึกษาให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดสิ่งนั้นหรือเรื่องนั้น ๆ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง การวิเคราะห์งบประมาณจึงเป็นกระบวนการค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานะทางการเงินการคลัง และผลการดำเนินงานของหน่วยงานจากการบริหารงบประมาณ และนำข้อเท็จจริงที่ได้จากการวิเคราะห์งบประมาณมาเสนอแนะแนวทางหรือประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อวินิจฉัยปัญหาในการบริหารงานและกำหนดแผนการดำเนินงานในปีต่อไป ซึ่งข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ต้องใช้ข้อมูลอย่างน้อย 2 ปี เพื่อนำมาเปรียบเทียบกัน โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ต้องกำหนดหัวเรื่องที่จะวิเคราะห์ให้ชัดเจนว่าต้องการวิเคราะห์สืบค้นหาที่มาที่ไปของเรื่องอะไร

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดจุดมุ่งหมายเป้าประสงค์ให้ชัดเจนว่าจะนำผลการวิเคราะห์ไปดำเนินการสิ่งใดต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการแยกแยะ สืบค้น เปรียบเทียบ โดยการคิดย้อนหลังหาองค์ประกอบที่มาที่ไปของสิ่งที่กำลังทำว่าวิเคราะห์จะเกิดขึ้นด้วยองค์ประกอบใดบ้าง โดยองค์ประกอบนั้นอาจมีข้อเดียวหรือหลายข้อประกอบกันอย่างเหมาะสม จนเป็นที่มาของสิ่งที่ทำการวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ประโยชน์ตามจุดมุ่งหมาย โดยจะนำเสนอต่อสาธารณชนหรือเก็บเป็นข้อมูลวิเคราะห์ส่วนตัว ซึ่งขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของผู้วิเคราะห์

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าการวิเคราะห์งบประมาณ คือ การใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงาน โดยผ่านการพิจารณาจากรายการค่าใช้จ่ายตามแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม ตามงบประมาณรายจ่าย ซึ่งแบ่งได้ 5 งบรายจ่าย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิเคราะห์

การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต มีขั้นตอนการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

- ขั้นตอนการวิเคราะห์
- เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- แหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ

3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์

ผู้วิเคราะห์ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

- 3.1.1 กำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์
- 3.1.2 การเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร และเครื่องมือเก็บรวบรวม
- 3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.1.4 การจัดวางข้อมูล
- 3.1.5 เลือกเครื่องมือวิเคราะห์/วิธีการวิเคราะห์
- 3.1.6 แปลความหมายและสรุปผลการวิเคราะห์
- 3.1.7 รายงานการวิเคราะห์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิเคราะห์ได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นตารางข้อมูลที่ผู้วิเคราะห์ได้สร้างขึ้น ดังนี้

- 3.2.1 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2562
- 3.2.2 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
- 3.2.3 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
- 3.2.4 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
- 3.2.5 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
- 3.2.6 ตารางแสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

3.3 แหล่งข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.3.1 เอกสารค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 กรมสุขภาพจิต

3.3.2 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข (เอกสารข่าวคาดแดงตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี)

3.3.3 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข (เอกสารข่าวคาดแดง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี)

3.3.4 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567 เล่มที่ 18 (1) - (2) แผนงานบูรณาการ (เอกสารข่าวคาดแดง ตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี)

3.3.5 เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่าย ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 เล่มที่ 18 (1)-(2) แผนงานบูรณาการ (เอกสารข่าวคาดแดง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี)

3.3.6 เอกสารชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 กรมสุขภาพจิตเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. และคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ

3.3.7 เอกสารต่างๆ ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม Excel เพื่อคำนวณค่าพื้นฐานทางสถิติ และใช้เทคนิคการเปรียบเทียบข้อมูล (Comparative Techniques) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำเสนอเป็นตารางและแผนภูมิประกอบ

3.5 แนวคิดและวิธีการในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีของกรมสุขภาพจิต

ในแต่ละปีงบประมาณกรมสุขภาพจิตจะต้องดำเนินการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยมีขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 กรมสุขภาพจิตจัดทำค่าของงบประมาณภาพรวมของกรมสุขภาพจิต โดยจะต้องจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีบันทึกลงในระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Budgeting) และเรียงรายงานตามรูปแบบที่สำนักงบประมาณกำหนด จัดทำเป็นเอกสารค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่งให้สำนักงบประมาณ

3.5.2 สำนักงบประมาณพิจารณารายละเอียดค่าของงบประมาณ โดยพิจารณาปรับลดงบประมาณของกรมสุขภาพจิต และจัดทำร่าง (พ.ร.บ.) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ... แจ้งให้กรมสุขภาพจิตทราบ

3.5.3 กรมสุขภาพจิตทำเอกสารประกอบการชี้แจงงบประมาณเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. พร้อมเอกสารที่จัดเตรียมไว้เป็นข้อมูลสำหรับการชี้แจงฯ

3.5.4 คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. พิจารณารายละเอียดค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี และคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ ภายใต้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณฯ ซึ่งเป็นคณะฯ ที่พิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่าย ทั้งนี้ อาจจะถูกปรับลดหรือไม่ถูกปรับลดตามการพิจารณาก็ได้

3.5.5 กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่ายต่างๆ ปรากฏตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.

จากขั้นตอนข้างต้น จะเห็นได้ว่าค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิต ที่เสนอไป สามารถถูกปรับลดได้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการพิจารณาค่าของงบประมาณโดยสำนักงบประมาณ และขั้นตอนการพิจารณาปรับลดงบประมาณโดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ดังนั้น ผู้ศึกษาจะสามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณแต่ละปีได้ โดยการเปรียบเทียบงบประมาณที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละชั้น ในทุก ๆ รายการ ซึ่งจะต้องพิจารณาถึงประเภทของรายการค่าใช้จ่าย หมวดหมู่งบประมาณ กิจกรรม แผนงาน ที่กรมสุขภาพจิตดำเนินการ

รายการ	ชั้นค่าของงบประมาณ	สงป.พิจารณาปรับลดค่าขอ งบประมาณ		คณะกรรมการฯ พิจารณาปรับลด งบประมาณ	
		ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ.		ชั้นพ.ร.บ.	
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย					
1. งบบุคลากร					
2. งบดำเนินงาน					
3. งบลงทุน					
4. งบเงินอุดหนุน					
5. งบรายจ่ายอื่น					
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน					
1. แผนงาน...					
- งบบุคลากร					
- รายการ...					
- งบดำเนินงาน					
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ					
- ค่าตอบแทน					
- ค่าใช้สอย					
- ค่าวัสดุ					
- ค่าสาธารณูปโภค					
- งบลงทุน					
- ค่าครุภัณฑ์					
- ค่าสิ่งก่อสร้าง					
- งบเงินอุดหนุน					
- รายการ...					
- งบรายจ่ายอื่น					
- รายการ...					

แผนภาพที่ 3 : แนวคิดในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณของกรมสุขภาพจิตสำหรับปีงบประมาณ โดยจำแนกตามการพิจารณางบประมาณในแต่ละขั้นตอน

นอกเหนือจากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของงบประมาณในปีงบประมาณแล้ว กรมสุขภาพจิตจะต้องวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงงบประมาณในรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ เปรียบเทียบกันระหว่างปีด้วย เพื่อให้เห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นของรายการค่าใช้จ่ายต่างๆ และทำให้ทราบถึงปัจจัยข้ามปีงบประมาณที่อาจส่งผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณ โดยผู้ศึกษาจะดำเนินการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการค่าใช้จ่าย และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 (ระยะ 6 ปี) แต่เนื่องจากในแต่ละปีงบประมาณ มีรูปแบบการจัดทำค่าของงบประมาณที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น โครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเดิมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้ปรับเปลี่ยนไปอยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการ ส่วนแผนงานพื้นฐานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 ได้ปรับเปลี่ยนไปอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นต้น หากวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณในระดับแผนงานแล้ว ไม่ได้โยกย้ายรายการในปีก่อนหน้าไปอยู่ภายใต้แผนงานล่าสุด จะทำให้ผลการวิเคราะห์นั้นคลาดเคลื่อนและไม่สามารถเปรียบเทียบกับปีที่ผ่านมาได้ ผู้ศึกษาจึงได้เรียบเรียงการจัดรูปแบบรายการใหม่ให้สอดคล้องกับงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นปีปัจจุบัน เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบงบประมาณได้ และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบงบประมาณในแต่ละหมวดหมู่รายการ

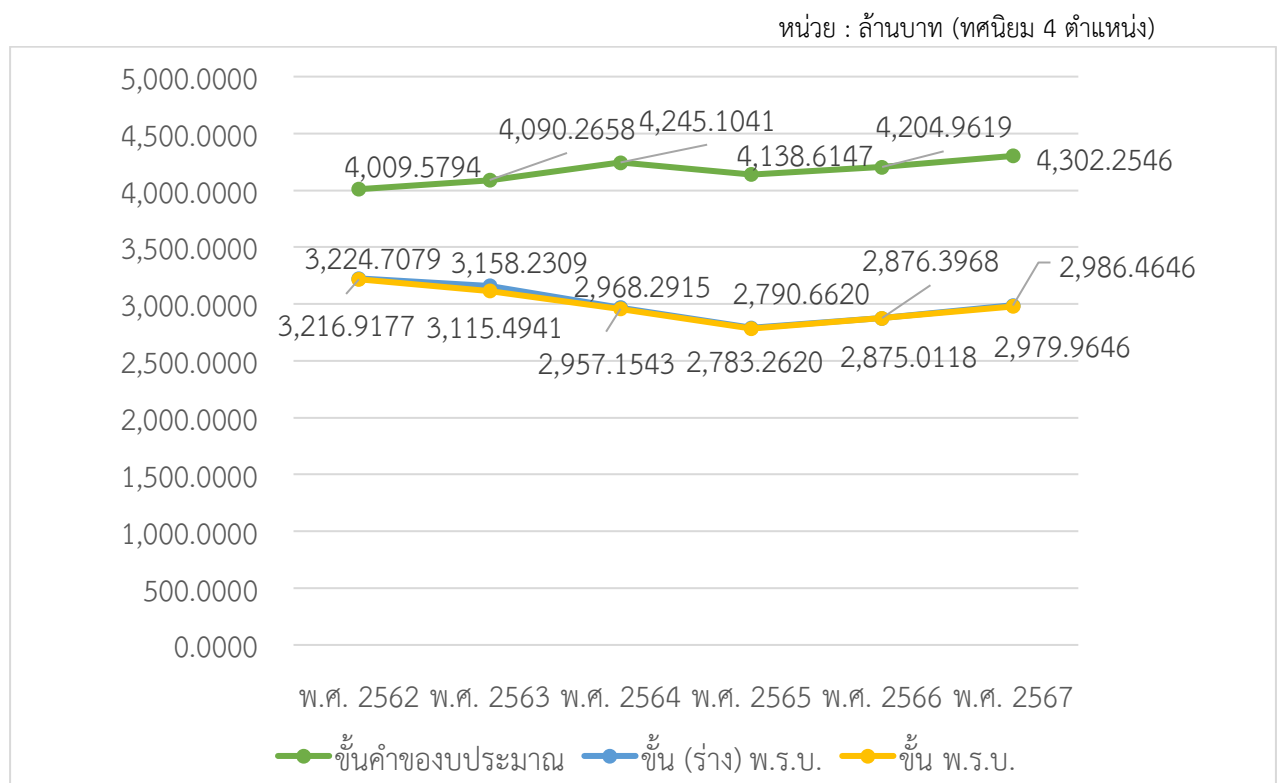
การวิเคราะห์ด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้ทราบว่าในแต่ละปีงบประมาณมีขั้นตอนการปรับลดงบประมาณโดยของกรมสุขภาพจิตถูกปรับลดในรายการใด จำนวนงบประมาณมากน้อยเพียงใดและถูกปรับลดด้วยสาเหตุใด นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบว่าสำนักงบประมาณมีแนวทางจัดสรรงบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิตอย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกันในแต่ละปีงบประมาณแล้ว ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะช่วยให้กรมสุขภาพจิตสามารถปรับปรุงแก้ไข และกำหนดแนวทางการจัดทำค่าของงบประมาณในปีต่อ ๆ ไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำค่าของงบประมาณ ทั้งปัจจัยเชิงบวกและปัจจัยเชิงลบที่ล้วนมีผลกระทบต่อการจัดทำค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิตภายในช่วงระยะเวลาที่ทำการวิเคราะห์ดังกล่าวด้วย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายการค่าใช้จ่าย และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 (ระยะ 6 ปี) ในแต่ละปี

4.1 ผลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่าย เปรียบเทียบในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562–2567 จำแนกตามงบรายจ่าย

1) การวิเคราะห์งบประมาณในภาพรวม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์รายละเอียดงบประมาณ และสรุปข้อสังเกตในการได้รับจัดสรรงบประมาณ การถูกปรับลดงบประมาณ ในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจัดทำคำของบประมาณ ซึ่งกระบวนการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณ และคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ในลักษณะนี้จะเป็นการวิเคราะห์ผ่านข้อมูล ณ ปีงบประมาณนั้น ๆ เพียงอย่างเดียวเท่านั้น หรือเรียกว่าการจัดทำงบประมาณฐานศูนย์ จึงต้องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายละเอียดงบประมาณในขั้นตอนต่างๆ ระหว่างปีงบประมาณด้วย เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัจจัยจากปีงบประมาณที่ผ่านมา ที่ส่งผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณของปีงบประมาณปัจจุบัน

แผนภูมิที่ 1 : เปรียบเทียบภาพรวมงบประมาณในแต่ละปี จำแนกตามขั้นตอน

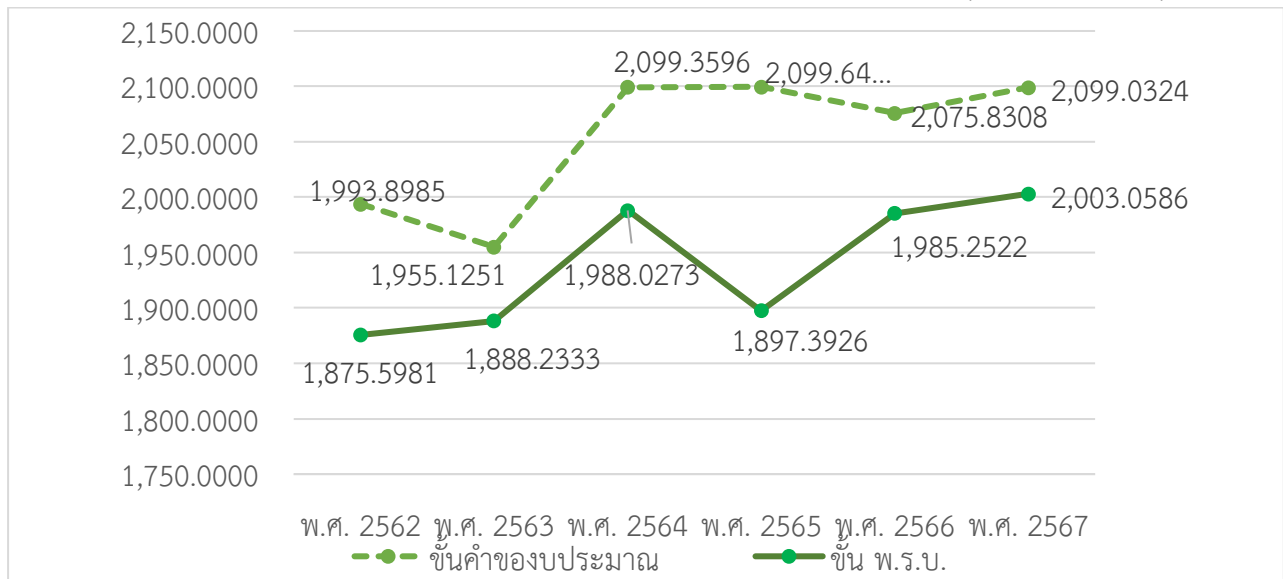
ภาพรวมงบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ขั้นค่าของงบประมาณ	4,009.5794	4,090.2658	4,245.1041	4,138.6147	4,204.9619	4,302.2546
ขั้น (ร่าง) พ.ร.บ.	3,224.7079	3,158.2309	2,968.2915	2,790.6620	2,876.3968	2,986.4646
ขั้น พ.ร.บ.	3,216.9177	3,115.4941	2,957.1543	2,783.2620	2,875.0118	2,979.9646
ร้อยละงบประมาณ ขั้น พ.ร.บ./ขั้นค่าขอ งบประมาณ	80.23	76.17	69.66	67.25	68.37	69.27
ร้อยละงบประมาณ ขั้น พ.ร.บ./ขั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	96.85	94.92	94.12	103.30	103.65

ตารางที่ 1 : แสดงการเปรียบเทียบภาพรวมงบประมาณในแต่ละปี จำแนกตามขั้นตอน

จากภาพรวมงบประมาณของกรมสุขภาพจิต มีแนวโน้มในการเสนองบประมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปี (เส้นสีเขียว) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งเป็นปีปัจจุบัน มีการเสนอของงบประมาณสูงสุด จำนวน 4,302.2546 ล้านบาท รองลงมาปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 4,245.1041 ล้านบาท อย่างไรก็ตามค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิตที่อยู่ในช่วงวงเงินประมาณ 4,000 ล้านบาทขึ้นไปในทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับจัดสรรนั้นกลับค่อยๆ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 -2565 และมีแนวโน้มค่อยๆ เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 - 2567 (เส้นสีเหลือง) จากสัดส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรต่อค่าของงบประมาณที่เคยได้รับจัดสรรจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 คิดเป็นร้อยละ 80.23 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 คิดเป็นร้อยละ 69.27 ภายใน 6 ปีมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง และวงเงินที่ได้รับการจัดสรรปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 3,216.9177 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณพ.ศ. 2567 จำนวน 2,979.9646 ล้านบาท ปรับลดลงจำนวน 236.9531 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.37 สำหรับวงเงินงบประมาณในขั้น (ร่าง) พ.ร.บ. เปรียบเทียบกับขั้น พ.ร.บ. เมื่อพิจารณาแล้วมีการปรับลดลงเล็กน้อย ซึ่งสรุปว่างบประมาณระหว่างขั้น (ร่าง) พ.ร.บ.กับขั้น พ.ร.บ. ไม่แตกต่างกันมากนัก

2) การวิเคราะห์งบบุคลากรกรมสุขภาพจิต

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 2 : เปรียบเทียบงบบุคลากรในชั้นค่าของงบประมาณ และเงินเดือน

ภาพรวมงบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ชั้นค่าของงบประมาณ	1,993.8985	1,955.1251	2,099.3596	2,099.6481	2,075.8308	2,099.0324
เงินเดือน	1,875.5981	1,888.2333	1,988.0273	1,897.3926	1,985.2522	2,003.0586
ร้อยละงบประมาณ เงินเดือน/ชั้นค่าของ งบประมาณ	94.07	96.58	94.70	90.37	95.64	95.43
ร้อยละงบประมาณ เงินเดือน/ชั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	100.67	105.29	95.44	104.63	100.90

ตารางที่ 2 : แสดงการเปรียบเทียบงบบุคลากรในชั้นค่าของงบประมาณ และเงินเดือน

เมื่อพิจารณารายละเอียดงบประมาณระดับรายการจะเปรียบเทียบเฉพาะชั้นค่าขอและเงินเดือน เนื่องจากไม่มีการพิจารณาบุคลากรในชั้นคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จึงไม่ได้มีการปรับลดงบประมาณในส่วนของงบบุคลากรในระยะเวลา 6 ปีงบประมาณ จะพบว่า กรมสุขภาพจิต มีการเสนอของงบบุคลากรในแผนงานบุคลากรภาครัฐเท่านั้น ไม่มีการเสนอของงบบุคลากรในแผนงานอื่นเหมือนกับปีงบประมาณก่อนหน้า โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เปรียบเทียบกับ พ.ศ. 2563 มีจำนวนลดลง และตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2567 แนวโน้มสูงขึ้นและเริ่มคงที่ในระดับวงเงิน 2,000.0000 ล้านบาท (เส้นประ) และกรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในระยะ 6 ปี ยกเว้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ลดลงจากปีก่อนหน้า โดยสัดส่วนได้รับจัดสรรงบประมาณเปรียบเทียบกับค่าของงบประมาณแล้ว มีจำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ในทุกปี ทั้งนี้ ได้จำแนกงบบุคลากรเป็นประเภทรายการย่อยได้ 3 ประเภท ดังนี้

(1) เงินเดือน

เงินเดือนสำหรับข้าราชการในสังกัดกรมสุขภาพจิต โดยการเสนอของบประมาณภายในระยะเวลา 5 ปี กองบริหารทรัพยากรบุคคลได้คำนวณตามอัตราข้าราชการทั้งหมด แต่เมื่อได้รับจัดสรรจริง งบประมาณที่ได้รับเฉพาะอัตราที่มีผู้ครองตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน ส่วนอัตราที่รอการบรรจุรวมกับอัตรารว่าง ได้ตั้งงบประมาณให้ไม่เกินร้อยละ 10 ของอัตรารว่างทั้งหมด ดังนั้น หากกรมสุขภาพจิตจะได้รับการพิจารณาจัดสรรเงินเดือนได้เต็มตามกรอบอัตรากำลัขนั้น กรมสุขภาพจิตต้องบรรจุข้าราชการให้เต็มตามกรอบอัตรากำลั้งที่มีก่อน จึงจะได้รับจัดสรรงบประมาณได้เต็มตามวงเงินทั้งหมด ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว กรมสุขภาพจิตไม่สามารถดำเนินการบรรจุได้เต็มตามอัตรากำลั้ง เนื่องจากอัตรากำลั้งมีการหมุนเวียนเข้าออกอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตาม หากเงินเดือนไม่เพียงพอสามารถขอรับการจัดสรรเพิ่มเติมจากสำนักงบประมาณในช่วงปลายปีงบประมาณ รวมถึงเงินเดือนเลื่อนขั้นที่ไม่ได้มีการตั้งค่าของงบประมาณไว้ก่อน สามารถเบิกจ่ายได้จากรายจ่ายงบกลางที่รัฐบาลจัดสรรไว้ให้กับส่วนราชการในแต่ละปี

(2) ค่าจ้างประจำ

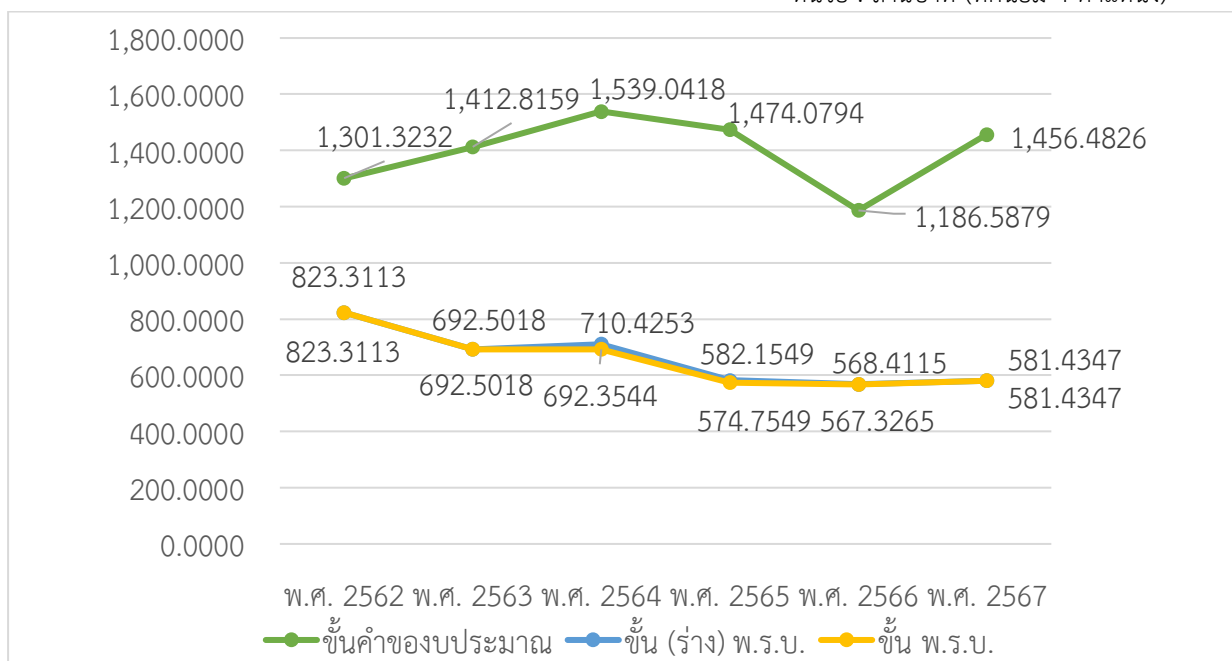
ค่าจ้างประจำเป็นเงินที่จ่ายรายเดือนให้แก่ลูกจ้างประจำที่กรมสุขภาพจิตจ้าง โดยในการเสนอขอของงบประมาณภายในระยะเวลา 6 ปี กองบริหารทรัพยากรบุคคลจะเสนอของงบประมาณโดยการคำนวณตามอัตราลูกจ้างประจำทั้งหมด และได้รับจัดสรรงบประมาณ ตามความเห็นชอบของสำนักงบประมาณ ซึ่งบางปีได้รับจัดสรรเท่ากับอัตราที่ขอ ทั้งนี้ จากนโยบายในการบริหารอัตรากำลั้งใหม่ เมื่อลูกจ้างประจำเกษียณอายุราชการ ตำแหน่งของลูกจ้างประจำนั้นจะถูกยุบทันที สำหรับกรณีตำแหน่งลูกจ้างประจำที่เกษียณนั้น เป็นตำแหน่งที่สามารถสรรหาพนักงานราชการทดแทนได้ หน่วยงานสามารถจ้างพนักงานราชการทดแทนอัตราลูกจ้างที่เกษียณได้ แต่จะต้องไม่เกินกว่ากรอบอัตรากำลั้งของพนักงานราชการที่หน่วยงานมีอยู่

(3) ค่าตอบแทนพนักงานราชการ

ค่าตอบแทนพนักงานราชการเป็นเงินที่จ่ายรายเดือนเพื่อเป็นค่าจ้างให้แก่พนักงานราชการ โดยในการเสนอขอของงบประมาณภายในระยะเวลา 6 ปี กองบริหารทรัพยากรบุคคลจะเสนอของงบประมาณตามการคำนวณอัตราพนักงานราชการของกรมสุขภาพจิต ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ในส่วนของตำแหน่งที่มีการถือครอง และจัดสรรให้กับตำแหน่งว่างโดยใช้อัตราตั้งเงินเดือนให้ 3 เดือนก่อน และหากต้องการได้รับจัดสรรงบประมาณเต็มอัตรากำลั้ง กรมสุขภาพจิตจำเป็นต้องสรรหาบุคลากรบรรจุให้ครบตามอัตรากำลั้ง ทั้งนี้ รายการเงินค่าประกันสังคมที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจะสอดคล้องกับอัตรากำลั้งพนักงานราชการที่สำนักงบประมาณจัดสรรให้กับกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี

3) การวิเคราะห์งบดำเนินงานกรมสุขภาพจิต

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 3 : เปรียบเทียบงบดำเนินงานในชั้นค่าของงบประมาณชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

ภาพรวมงบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ชั้นค่าของงบประมาณ	1,301.3232	1,412.8159	1,539.0418	1,474.0794	1,186.5879	1,456.4826
ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ.	823.3113	692.5018	710.4253	582.1549	568.4115	581.4347
ชั้น พ.ร.บ.	823.3113	692.5018	692.3544	574.7549	567.3265	581.4347
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้นค่าของ งบประมาณ	63.27	49.02	44.99	38.99	47.81	39.92
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	84.11	99.98	83.01	98.71	102.49

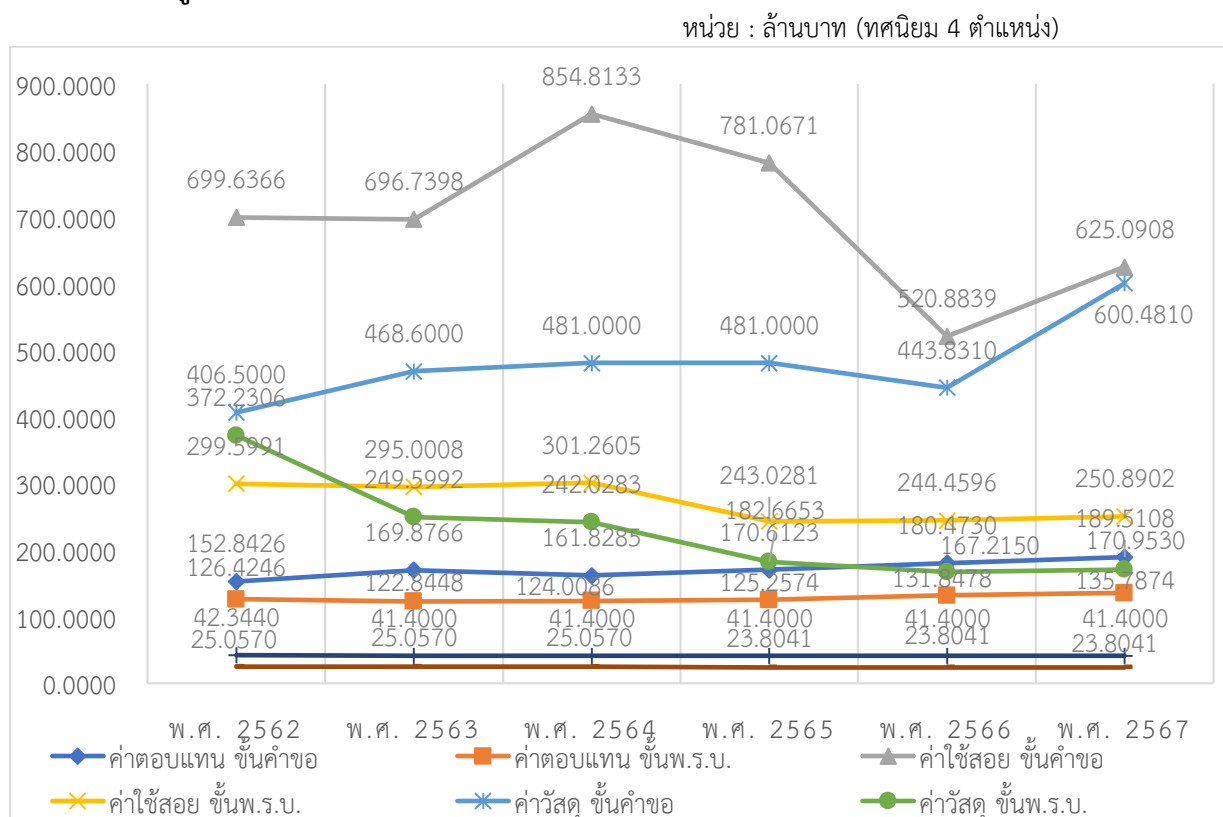
ตารางที่ 3 : แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในชั้นค่าของงบประมาณชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

เมื่อพิจารณาในส่วนของงบดำเนินงานภายในระยะเวลา 6 ปี จะพบว่า กรมสุขภาพจิต มีการเสนอของงบดำเนินงานในทุกแผน ประกอบด้วย แผนงานบุคลากรภาครัฐ (ค่าตอบแทนบุคลากร) แผนงานยุทธศาสตร์ (รายจ่ายประจำตามภารกิจ และรายจ่ายตามนโยบายสำคัญของกรมสุขภาพจิต) ทั้งนี้ รายจ่ายประจำตามภารกิจ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 อยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐาน ซึ่งได้ย้ายไปอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ศึกษาจึงได้ย้ายฐานข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 – 2566 เพื่อนำมาใช้ในการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกัน แผนงานบูรณาการ (รายจ่ายตามนโยบายของรัฐบาล) โดยค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิตจะอยู่ในช่วงวงเงินประมาณ 1,000 กว่าล้านบาทในทุกปี (เส้นสีเขียว) ส่วนเมื่อ

เปรียบเทียบงบประมาณชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. (เส้นสีฟ้า) และชั้น พ.ร.บ. (เส้นสีเหลือง) แล้ว ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 และ 2567 ไม่ถูกปรับลดงบประมาณในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 – 2566 ถูกปรับลดงบประมาณจากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เล็กน้อย ส่วนแนวโน้มของงบดำเนินงานที่ได้รับจัดสรรตามพ.ร.บ.ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 มีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด และเริ่มได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นอีกในปี พ.ศ. 2567 โดยเปรียบเทียบ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2567 ลดลงถึง 241.8766 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 29.38 ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของภาครัฐในการปรับลดรายจ่ายประจำ โดยเฉพาะงบประมาณ ภายใต้แผนงานพื้นฐาน และการพิจารณาความครอบคลุมงบประมาณโดยใช้เงินนอกงบประมาณร่วมสมทบ ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยปรับลดงบประมาณแผ่นดินลง ซึ่งรายการค่าวัสดุ เวชภัณฑ์จากเดิมได้รับจัดสรรปีละ 300.0000 ล้านบาท ซึ่งปัจจุบันได้รับจัดสรรเพียงปีละ 120.0000 ล้านบาท โดยให้นำเงินนอกงบประมาณ(เงินบำรุง) ของกรมสุขภาพจิตเข้าสมทบ จำนวนปีละ 180.0000 – 200.0000 ล้านบาท

งบดำเนินงาน เป็นงบประมาณที่มีรายละเอียดปลีกย่อยจึงขอวิเคราะห์ปัจจัยระหว่างปีที่ ส่งผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี จึงจำแนกงบดำเนินงานออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ งบดำเนินงาน ในส่วนของค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค และงบดำเนินงานในส่วนของ แผนงานต่าง ๆ

3.1) การวิเคราะห์งบดำเนินงานในส่วนของค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค

แผนภูมิที่ 4 : เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ในชั้นค่าของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.

รายการงบประมาณ		ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
		พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ค่าตอบแทน	ขั้นค่าขอ	152.8426	169.8766	161.8285	170.6123	180.4730	189.5108
	ขั้นพ.ร.บ.	126.4246	122.8448	124.0086	125.2574	131.8478	135.7874
	ร้อยละขั้นพ.ร.บ./ขั้นค่าขอ	82.72	72.31	76.63	73.42	73.06	71.65
ค่าใช้สอย	ขั้นค่าขอ	699.6366	696.7398	854.8133	781.0671	520.8839	625.0908
	ขั้นพ.ร.บ.	299.5991	295.0008	301.2605	243.0281	244.4596	250.8902
	ร้อยละขั้นพ.ร.บ./ขั้นค่าขอ	42.82	42.34	35.24	31.11	46.93	40.14
ค่าวัสดุ	ขั้นค่าขอ	406.5000	468.6000	481.0000	481.0000	443.8310	600.4810
	ขั้นพ.ร.บ.	372.2306	249.5992	242.0283	182.6653	167.2150	170.9530
	ร้อยละขั้นพ.ร.บ./ขั้นค่าขอ	91.57	53.26	50.32	37.98	37.68	28.47
ค่าสาธารณูปโภค	ขั้นค่าขอ	42.3440	41.4000	41.4000	41.4000	41.4000	41.4000
	ขั้นพ.ร.บ.	25.0570	25.0570	25.0570	23.8041	23.8041	23.8041
	ร้อยละขั้นพ.ร.บ./ขั้นค่าขอ	59.17	60.52	60.52	57.50	57.50	57.50
รวม	ขั้นค่าขอ	1,301.3232	1,376.6164	1,539.0418	1,474.0794	1,186.5879	1,456.4826
	ขั้นพ.ร.บ.	823.3113	692.5018	692.3544	574.7549	567.3265	581.4347
	ร้อยละขั้นพ.ร.บ./ขั้นค่าขอ	63.27	50.30	44.99	38.99	47.81	39.92

ตารางที่ 4 : แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของค่าตอบแทน ค่าใช้สอยทั่วไป ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ในขั้นค่าของงบประมาณ และขั้นพ.ร.บ.

3.1.1) ค่าตอบแทน

ค่าตอบแทนของกรมสุขภาพจิตส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐ โดยได้รับค่าตอบแทนตามสิทธิของบุคลากร ประกอบด้วย ค่าเช่าบ้าน เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานให้บริการ ด้านการแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกรรม พยาบาล เทคนิคการแพทย์ รังสีการแพทย์และกายภาพบำบัด และด้านการสาธารณสุขอื่น ๆ (พ.ต.ส.) ค่าตอบแทนพิเศษสำหรับข้าราชการ

และลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้น ค่าตอบแทนสำหรับแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกร ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัว และเงินสวัสดิการสำหรับการปฏิบัติงานประจำสำนักงานในพื้นที่พิเศษ (สปพ.) ส่วนแผนงานยุทธศาสตร์ มีจำนวน 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง ซึ่งได้รับในอัตราเท่า ๆ กันทุกปี เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกรม และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก และเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณระหว่างค่าของงบประมาณและงบประมาณตาม พ.ร.บ. จะถูกปรับลดไม่เกินร้อยละ 30 และส่วนใหญ่รายการที่ถูกปรับลดเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก ได้รับการจัดสรรเฉลี่ยเพียงร้อยละ 30 จากค่าของงบประมาณ โดยถูกปรับลดถึงร้อยละ 70 สำหรับแนวโน้มงบดำเนินงาน รายการค่าตอบแทนของกรมสุขภาพจิตจะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ตามสัดส่วนของงบบุคลากรที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

3.1.2) ค่าใช้สอย

ค่าใช้สอย เป็นงบประมาณที่มีความจำเป็นในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่อยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์ที่เป็นรายจ่ายประจำตามภารกิจ ประกอบด้วย ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเช่าทรัพย์สิน ค่าเช่ารถยนต์ ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพจิต สำหรับแผนงานบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย เงินสมทบกองทุนประกันสังคมและเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน ส่วนแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการเป็นโครงการขับเคลื่อนของกรมสุขภาพจิตที่ตอบสนองต่อนโยบายในระดับกรมสุขภาพจิต ระดับกระทรวง และระดับประเทศ โดยรายการค่าใช้สอยเป็นงบดำเนินการหลักของกรมสุขภาพจิตที่ใช้ขับเคลื่อนในการดำเนินการตามนโยบาย และ ค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด รายการค่าใช้สอยที่อยู่ภายใต้งบดำเนินงานของกรมสุขภาพจิต มีการเสนอของงบประมาณในวงเงินมากที่สุด แต่ได้รับจัดสรรในวงเงินที่ไม่เกินกว่าร้อยละ 50 ของค่าของงบประมาณในทุกปี สำหรับแนวโน้มรายการค่าใช้สอยที่ได้รับจัดสรรระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2564 มีแนวโน้มคงที่ และเริ่มลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2566 สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เริ่มมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ปรับเปลี่ยนแผนงานของรายการรายจ่ายประจำตามภารกิจ จากเดิมอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานเข้าไปรวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ ซึ่งทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อน

3.1.3) ค่าวัสดุ

ค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิตจะอยู่ภายใต้แผนงาน ได้แก่ แผนงานยุทธศาสตร์ (เดิมอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐาน) ประกอบด้วย ค่าวัสดุสำนักงาน วัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น วัสดุเวชภัณฑ์ วัสดุหนังสือวารสารและตำรา และแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เป็น ค่าวัสดุผู้ป่วยยาเสพติดสำหรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน โดยงบประมาณค่าวัสดุรายการหลักของกรมสุขภาพจิต คือ ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ และค่าวัสดุผู้ป่วยยาเสพติด เป็นตามไปภารกิจสำคัญของกรมสุขภาพจิตในการให้บริการรักษาพยาบาลแก่ผู้ป่วยที่มีอาการทางจิตเวช และผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด โดยแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบดำเนินงาน รายการค่าวัสดุ ของกรมสุขภาพจิต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 นั้น ถูกปรับลดลงอย่างมาก ทั้งนี้ ได้ตั้งข้อสังเกตว่า สำนักงบประมาณได้พิจารณาความครอบคลุมของงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในการนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาด้วย ซึ่งได้นำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตรวมสมทบเป็นค่าวัสดุเวชภัณฑ์ปีละประมาณ 180.0000 – 200.0000 ล้านบาท ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา

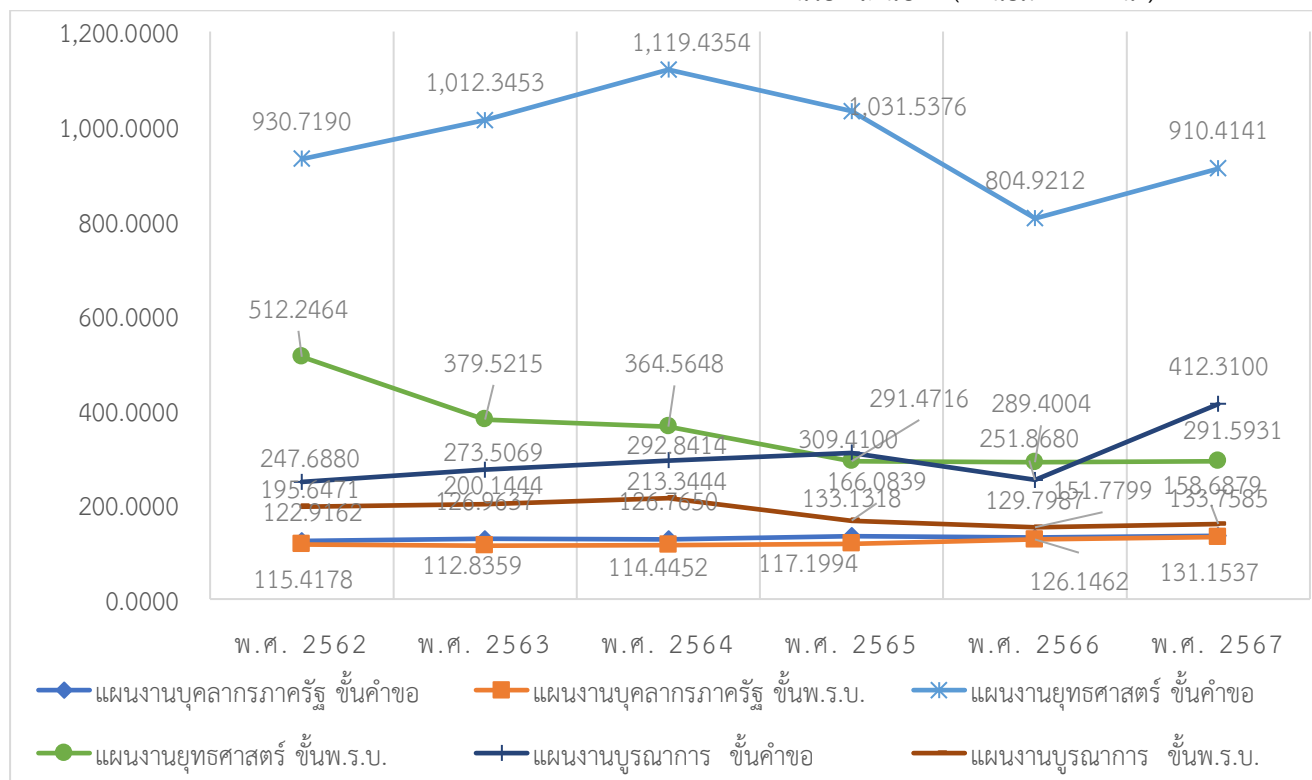
จึงมีผลกระทบในการถูกปรับลดเงินงบประมาณค่าวัสดุเวชภัณฑ์ของกรมสุขภาพจิต จากเดิม 300.0000 ล้านบาท เหลือเพียง 120.0000 ล้านบาท

3.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณในวงเงินเดิมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เนื่องจากการจัดสรรจากสำนักงบประมาณเป็นจำนวนเท่าเดิมในทุกปี จึงจัดทำคำขอในวงเดิมเพื่อคุมยอดค่าของงบประมาณภาพรวมของกรมสุขภาพจิตไม่ให้สูงจนเกินไป สำหรับหน่วยบริการที่มีเงินนอกงบประมาณจะต้องนำมาสมทบจ่ายค่าสาธารณูปโภค และสำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคให้กับกรมสุขภาพจิตเป็นจำนวนเท่าเดิมตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2564 และปรับลดลงเล็กน้อยในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2567 เนื่องจากภาครัฐได้มีนโยบายลดและประหยัดพลังงาน โดยค่าสาธารณูปโภคมีแนวโน้มได้รับการจัดสรรงบประมาณแบบคงที่ แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีก็ตาม

3.2) การวิเคราะห์งบประมาณในส่วนของแผนงานต่าง ๆ

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 5 : เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของแผนงานต่าง ๆ ในชั้นคำขอ งบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.

รายการงบประมาณ จำแนกตามแผนงาน		ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
		พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
แผนงาน บุคลากร ภาครัฐ	ขั้นค่าขอ	122.9162	126.9637	126.7650	133.1318	129.7987	133.7585
	ขั้นพ.ร.บ.	115.4178	112.8359	114.4452	117.1994	126.1462	131.1537
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นค่าขอ	93.90	88.87	90.28	88.03	97.19	98.05
แผนงาน ยุทธศาสตร์	ขั้นค่าขอ	930.7190	1,012.3453	1,119.4354	1,031.5376	804.9212	910.4141
	ขั้นพ.ร.บ.	512.2464	379.5215	364.5648	291.4716	289.4004	291.5931
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นค่าขอ	55.04	37.49	32.57	28.26	35.95	32.03
แผนงาน บูรณาการ	ขั้นค่าขอ	247.6880	273.5069	292.8414	309.4100	251.8680	412.3100
	ขั้นพ.ร.บ.	195.6471	200.1444	213.3444	166.0839	151.7799	158.6879
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นค่าขอ	78.99	73.18	72.85	53.68	60.26	38.49
รวม	ขั้นค่าขอ	1,301.3232	1,412.8159	1,539.0418	1,474.0794	1,186.5879	1,456.4826
	ขั้นพ.ร.บ.	823.3113	692.5018	692.3544	574.7549	567.3265	581.4347
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นค่าขอ	63.27	49.02	44.99	38.99	47.81	39.92

ตารางที่ 5 : แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของแผนงานต่าง ๆ ในขั้นค่าของงบประมาณ และ
ขั้นพ.ร.บ.

3.2.1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

งบดำเนินงานแผนงานบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย ค่าตอบแทน
และค่าใช้สอย ซึ่งเป็นรายการค่าตอบแทนตามสิทธิของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณไม่สามารถ
ปรับลดได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำที่ต้องจ่ายให้บุคลากรตามกฎหมาย มีแนวโน้ม
ในการขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น แปรผันตามค่าใช้จ่ายในงบบุคลากรที่ต้องจ่ายเงินเดือนให้แก่บุคลากร
กรมสุขภาพจิตที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งได้มีการปรับปรุงกฎหมาย/ระเบียบในการเบิกจ่ายให้สอดคล้องกับ
ค่าครองชีพและสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2561
ที่มีการปรับวงเงินค่าเช่าบ้านและจัดหมวดหมู่ตามตำแหน่ง เป็นต้น

3.2.2) แผนงานยุทธศาสตร์ โดยแบ่งดำเนินงานเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

- งบดำเนินงานตามภารกิจประจำ (เดิมอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐาน)

ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายประจำในการดำเนินการภารกิจตามกฎหมายของกรมสุขภาพจิต จะเห็นว่า ค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิตจะมีวงเงินที่ใกล้เคียงกันทุกปี แต่งบประมาณตามภารกิจประจำที่ได้รับจัดสรรของกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐในการปรับลดงบประมาณจากงานประจำในทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2567 งบประมาณถูกปรับลดจำนวน 167.6123 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.58 ซึ่งลดลงไปเกือบครึ่งจากที่เคยได้รับจัดสรร โดยเฉพาะค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณได้นำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตมาพิจารณาสมทบ ในการจัดสรรเงินงบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิตด้วย สำหรับการพิจารณาปรับลดในชั้นพ.ร.บ.จากคณะกรรมการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 และ 2565 ไม่ถูกปรับลด ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ถูกปรับลดจำนวน 18.0709 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ถูกปรับลดจำนวน 1.0000 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไม่ถูกปรับลด โดยการพิจารณาเป็นไปตามดุลยพินิจของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

- งบดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ มีเพียงหมวดค่าใช้สอย

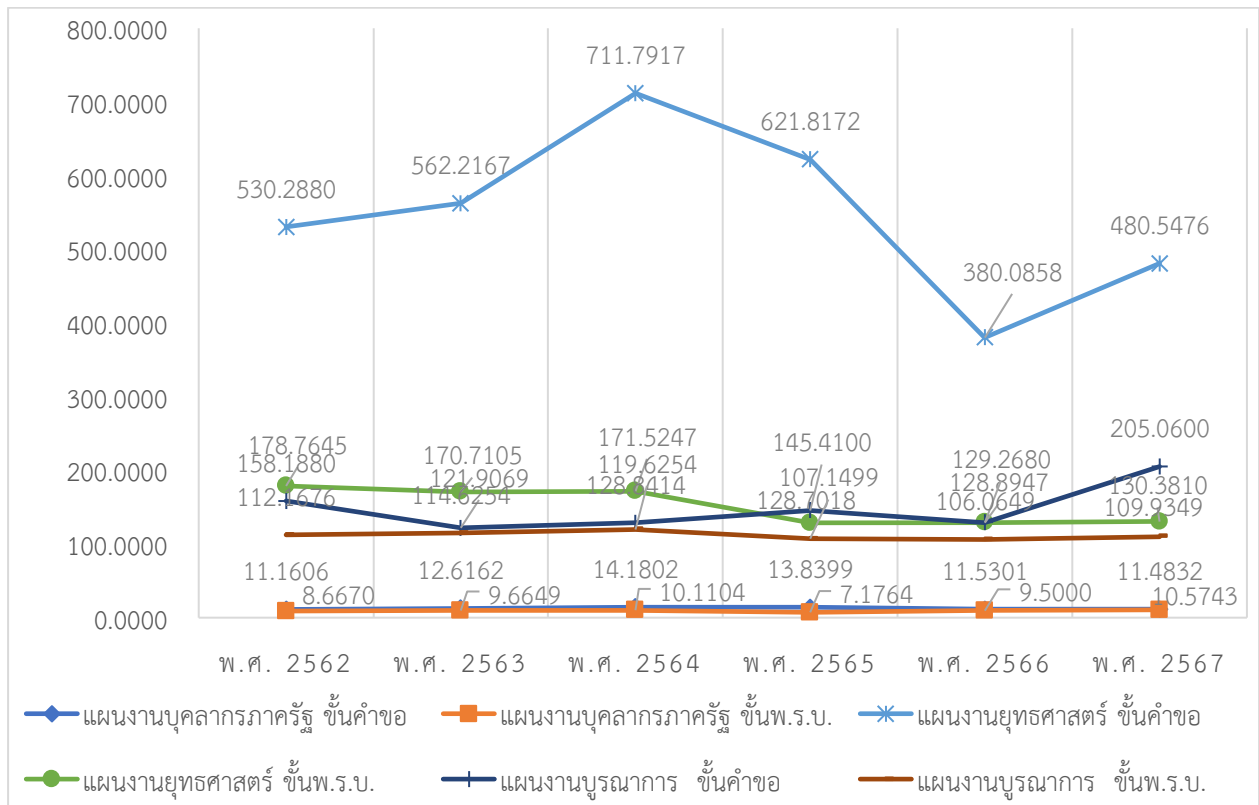
ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการขับเคลื่อนที่สำคัญตามนโยบายของกรมสุขภาพจิต การจัดทำคำขอตามวงเงินในแต่ละปีไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับหน่วยบริหารจัดการ (Project manager : PM) ภายในกรมสุขภาพจิต ในการเสนอของงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมของกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2567 งบประมาณถูกปรับลดเป็นจำนวน 53.0410 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.91 โดยสำนักงานงบประมาณพิจารณาปรับลดงบประมาณในแต่ละปีงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 70 – 80 ของค่าของงบประมาณ สำหรับแนวโน้มงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ ที่ได้รับจัดสรรภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ค่อยๆ ปรับลดลง และการพิจารณาของสำนักงานงบประมาณส่วนใหญ่แล้วจะพิจารณาจากจัดสรรให้กับโครงการเดิมที่เคยได้รับการจัดสรรต่อเนื่องก่อน หากกรมสุขภาพจิตต้องการขอรับการจัดสรรโครงการขับเคลื่อนฯ ที่เป็นโครงการใหม่ต้องยกเลิกโครงการเก่า ซึ่งที่ผ่านมากรมขอรับจัดสรรทั้งโครงการเดิมที่ขอประจำทุกปีและโครงการใหม่ ซึ่งโครงการใหม่ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้รับการพิจารณาจัดสรร ทั้งนี้ ถ้าหากพอมีวงเงินเหลือในการจัดสรรเพิ่มเติม สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมระหว่าง 1-5 โครงการ ส่วนการปรับลดในชั้นพ.ร.บ.จากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่วนใหญ่ไม่มีการปรับลด ยกเว้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีการปรับลดจำนวน 2.0000 ล้านบาท เนื่องจากคณะกรรมการฯ ได้มีการเจรจาต่อรองวงเงินให้หน่วยงานเป็นผู้ปรับลดงบประมาณ และส่วนใหญ่ผู้บริหารกรมสุขภาพจิตจะพิจารณาปรับลดจากภารกิจงานประจำเพื่อไม่ให้มีผลกระทบกับโครงการขับเคลื่อนฯ ที่เป็นแผนงานโครงการที่สำคัญตามนโยบายของกรมสุขภาพจิต แต่เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้ถูกปรับลดวงเงินของภารกิจประจำ เป็นจำนวนมากแล้ว ดังนั้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จึงได้ขอปรับลดวงเงินงบประมาณจากโครงการขับเคลื่อนฯ แทน

3.2.3) แผนงานบูรณาการ

งบดำเนินงานแผนงานบูรณาการประกอบด้วย ค่าใช้สอย และ ค่าวัสดุ โดยมีแผนงานบูรณาการจำนวน 2 แผนงาน ได้แก่ แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และ บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยค่าขอ งบประมาณส่วนใหญ่มีจำนวนเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2565 แต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ลดลง เนื่องจากกรมสุขภาพจิตไม่ได้ดำเนินการดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ทำให้มียอด ค่าขอลดลง ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มียอดเพิ่มขึ้นเนื่องจากมีการเพิ่มเป้าหมายจากปีก่อน แผนงาน บูรณาการเป็นการดำเนินโครงการในระดับประเทศที่มีเจ้าภาพแผนบูรณาการควบคุม กำกับดูแลหน่วยงานที่ เข้าร่วมบูรณาการ ค่อนข้างมีความซับซ้อนกว่าแผนงานอื่นที่ผ่านการพิจารณาจากสำนักงานงบประมาณ โดยต้อง ผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานเจ้าภาพแผนงานบูรณาการด้วย ส่วนแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบประมาณ แผนงานบูรณาการมีแนวโน้มที่ค่อยๆ ปรับลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่าหากเป็นแผนงาน บูรณาการในระดับประเทศจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น และการพิจารณาปรับลดงบประมาณใน ชั้นพ.ร.บ.จากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เมื่อพิจารณา จากแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2564 และ 2567 ไม่มีการปรับลด ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 พิจารณาปรับลดจำนวน 5.0000 ล้านบาท ส่วนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัยและปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2564 และ 2567 ไม่ถูกปรับลดในชั้นกรรมาธิการ ส่วนปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 - 2566 พิจารณาปรับลดจำนวน 0.4000 ล้านบาท และ 0.0850 ล้านบาท ตามลำดับ

3.3) การวิเคราะห์งบดำเนินงานในส่วนของค่าใช้สอย

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 6 : เปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วนของค่าใช้สอย ในชั้นคำขอของงบประมาณ และชั้นพ.ร.บ.

รายการดำเนินงาน ค่าใช้จ่าย		ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
		พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
แผนงานบุคลากร ภาครัฐ	ขั้นคำขอ	11.1606	12.6162	14.1802	13.8399	11.5301	11.4832
	ขั้นพ.ร.บ.	8.6670	9.6649	10.1104	7.1764	9.5000	10.5743
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นคำขอ	77.66	76.61	71.30	51.85	82.39	92.08
แผนงาน ยุทธศาสตร์	ขั้นคำขอ	530.2880	562.2167	711.7917	621.8172	380.0858	480.5476
	ขั้นพ.ร.บ.	178.7645	170.7105	171.5247	128.7018	128.8947	130.3810
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นคำขอ	33.71	30.36	24.10	20.70	33.91	27.13
แผนงาน บูรณาการ	ขั้นคำขอ	158.1880	121.9069	128.8414	145.4100	129.2680	205.0600
	ขั้นพ.ร.บ.	112.1676	114.6254	119.6254	107.1499	106.0649	109.9349
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นคำขอ	70.91	94.03	92.85	73.69	82.05	53.61
รวม	ขั้นคำขอ	699.6366	696.7398	854.8133	781.0671	520.8839	697.0908
	ขั้นพ.ร.บ.	299.5991	295.0008	301.2605	243.0281	244.4596	250.8902
	ร้อยละ ขั้น พ.ร.บ./ ขั้นคำขอ	42.82	42.34	35.24	31.11	46.93	35.99

ตารางที่ 6 : แสดงการเปรียบเทียบงบดำเนินงานในส่วน of ค่าใช้จ่าย ในขั้นคำของงบประมาณ และ
ขั้นพ.ร.บ.

ค่าใช้จ่ายของกรมสุขภาพจิตมีสัดส่วนมากที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายในหมวดงบดำเนินงาน
ส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในโครงการขับเคลื่อนของกรมสุขภาพจิตที่อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงาน
บูรณาการ โดยมีแนวทางในการขอรับการจัดสรรตามแผนงานที่แตกต่างกัน ดังนี้

3.3.1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

ค่าใช้จ่ายในแผนงานบุคลากรภาครัฐ ประกอบด้วย เงินสมทบกองทุนประกันสังคม และเงินสมทบกองทุนเงินทดแทน เป็นใช้จ่ายสำหรับบุคลากรของกรมสุขภาพจิตตามสิทธิทางกฎหมายที่จะต้องได้รับ สำหรับตำแหน่งพนักงานราชการ มีแนวโน้มได้รับการจัดสรรงบประมาณค่อยๆ เพิ่มขึ้น โดยสอดคล้องกับอัตราจ้างพนักงานราชการของกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี โดยเฉพาะในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับจัดสรรลดลงเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้มีการบรรจุพนักงานราชการเป็นตำแหน่งข้าราชการจำนวน 449 อัตรา ทำให้ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มีจำนวนพนักงานราชการลดลง เนื่องจากถูกปรับอัตราไปเป็นตำแหน่งข้าราชการ

3.3.2) แผนงานยุทธศาสตร์

- ค่าใช้จ่ายที่เป็นงานประจำตามภารกิจ เป็นรายจ่ายประจำที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามภารกิจของกรมสุขภาพจิต โดยค่าใช้จ่ายในลักษณะที่เป็นโครงการสำคัญ คือ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 ได้รับจัดสรรจำนวน 8.6000 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้รับจัดสรรจำนวน 8.0000 ล้านบาท สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้เท่าเดิม และถูกปรับลดในการพิจารณาชั้นคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับจัดสรรจำนวน 5.0000 ล้านบาท และปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ได้รับจัดสรรจำนวน 4.1747 ล้านบาท จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2566 ได้รับจัดสรรลดลงกว่าร้อยละ 50 ซึ่งมีผลกระทบต่อการบริการให้คำปรึกษาทางสุขภาพจิตแก่ประชาชนโดยไม่เรียกเก็บค่าใช้จ่ายนั้น ถูกจำกัดด้วยเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ทำให้ไม่สามารถขยายหรือเพิ่มการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างเพียงพอ และกรมสุขภาพจิตยังต้องจัดหางบประมาณเพิ่มเติมให้กับการให้บริการสายด่วนที่เป็นส่วนต่างจากเดิมที่เคยได้รับจัดสรรในปีก่อน สำหรับแนวโน้มของการได้รับจัดสรรงบประมาณ มีแนวโน้มการจัดสรรที่ลดลงจากที่เคยได้รับในปีก่อนหน้า เป็นไปตามนโยบายของรัฐในการปรับลดรายจ่ายประจำ อย่างไรก็ตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรงบประมาณรายการการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 21.1572 ล้านบาท เนื่องจากมีการขยายคู่มือสายในการให้บริการ และรัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับแนวโน้มปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้น

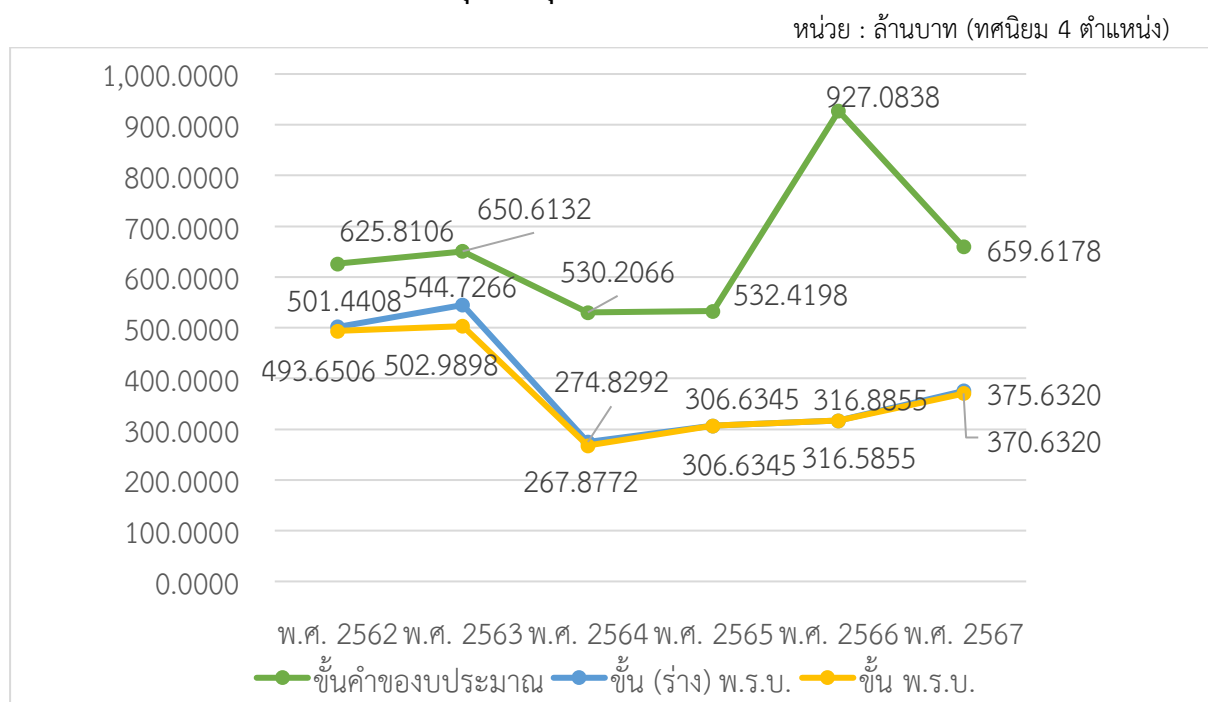
- ค่าใช้จ่ายที่เป็นรายจ่ายเกี่ยวกับโครงการขับเคลื่อนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งเป็นโครงการที่ดำเนินการตามนโยบายที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีจำนวน 23 โครงการ จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีจำนวน 27 โครงการ ซึ่งโครงการเดิมที่เคยมีการดำเนินการร่วมกันของหน่วยงาน PM ได้มีการแยกโครงการของหน่วยงาน PM เช่น โครงการที่ดูแลผู้พิการทางจิตที่เคยรวมกันระหว่างจิตเวชผู้ใหญ่และจิตเวชเด็ก ได้แยกโครงการที่ดูแลผู้พิการทางจิตระหว่างจิตเวชผู้ใหญ่และเด็กออกจากกัน เป็นต้น ทำให้งบประมาณในแต่ละโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ มีจำนวนน้อยและโครงการมีการย่อยมากเกินไป โดยการจัดทำคำของบประมาณในปีหลัง ๆ มีมากกว่า 30 โครงการ สำนักงบประมาณจะเน้นการจัดสรรงบประมาณให้แก่โครงการที่เคยดำเนินการต่อเนื่องในปีก่อนเป็นฐานในการพิจารณา หากกรมสุขภาพจิตต้องการขอรับจัดสรรโครงการใหม่ ซึ่งต้องยกเลิกโครงการเดิมก่อน จึงจะได้รับจัดสรรงบประมาณในโครงการใหม่ โดยมีแนวโน้มการจัดสรรงบประมาณที่ลดลงอย่างต่อเนื่องในทุกปี เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวน 136.3201 ล้านบาท

กับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 83.2791 ล้านบาท ถูกปรับลดไปทั้งสิ้น 53.0410 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.91

3.3.3) แผนงานบูรณาการ

ค่าใช้จ่ายในแผนงานบูรณาการ จำนวน 2 แผนงาน ได้แก่ แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย โดยค่าใช้จ่ายในแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เป็นค่าใช้จ่ายของโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (To Be Number One) ในลักษณะการดำเนินงานโครงการเพียงโครงการเดียว โดยได้รับจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 และพ.ศ. 2565 - 2566 ปีละ 95.0000 ล้านบาท ยกเว้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 และ พ.ศ. 2567 ได้รับจัดสรรจำนวน 100.0000 ล้านบาท ส่วนค่าใช้จ่ายอีก 2 รายการเป็นค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมเกี่ยวกับจิตเวชยาเสพติด และค่าติดตามดูแล ช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ส่วนแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย มี 2 โครงการ ได้แก่ โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางใจในผู้สูงอายุไทย (ส่งเสริมป้องกัน) โครงการพัฒนาระบบการดูแล พันฟูสมรรถนะผู้สูงอายุที่มีปัญหาสุขภาพจิต และพฤติกรรมที่ผิดปกติ (บำบัดรักษา) โดยโครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุของกรมสุขภาพจิตได้เข้าร่วมแผนงานบูรณาการตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา สำหรับแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบประมาณรายการค่าใช้จ่าย มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2564 โดยในช่วงปีดังกล่าว โครงการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ของกรมสุขภาพจิต ส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรโครงการเกี่ยวกับผู้สูงอายุเริ่มมีแนวโน้มลดลง ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่างบประมาณที่ได้รับจัดสรรลดลงเมื่อเข้าร่วมแผนงานบูรณาการ จึงมีข้อสังเกตว่า การเข้าร่วมภายใต้แผนงานบูรณาการนั้น ไม่สามารถการันตีได้ว่าการเข้าร่วมแผนงานบูรณาการแล้วจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น ซึ่งในทางกลับกันกรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณที่ลดลงกว่าเดิม

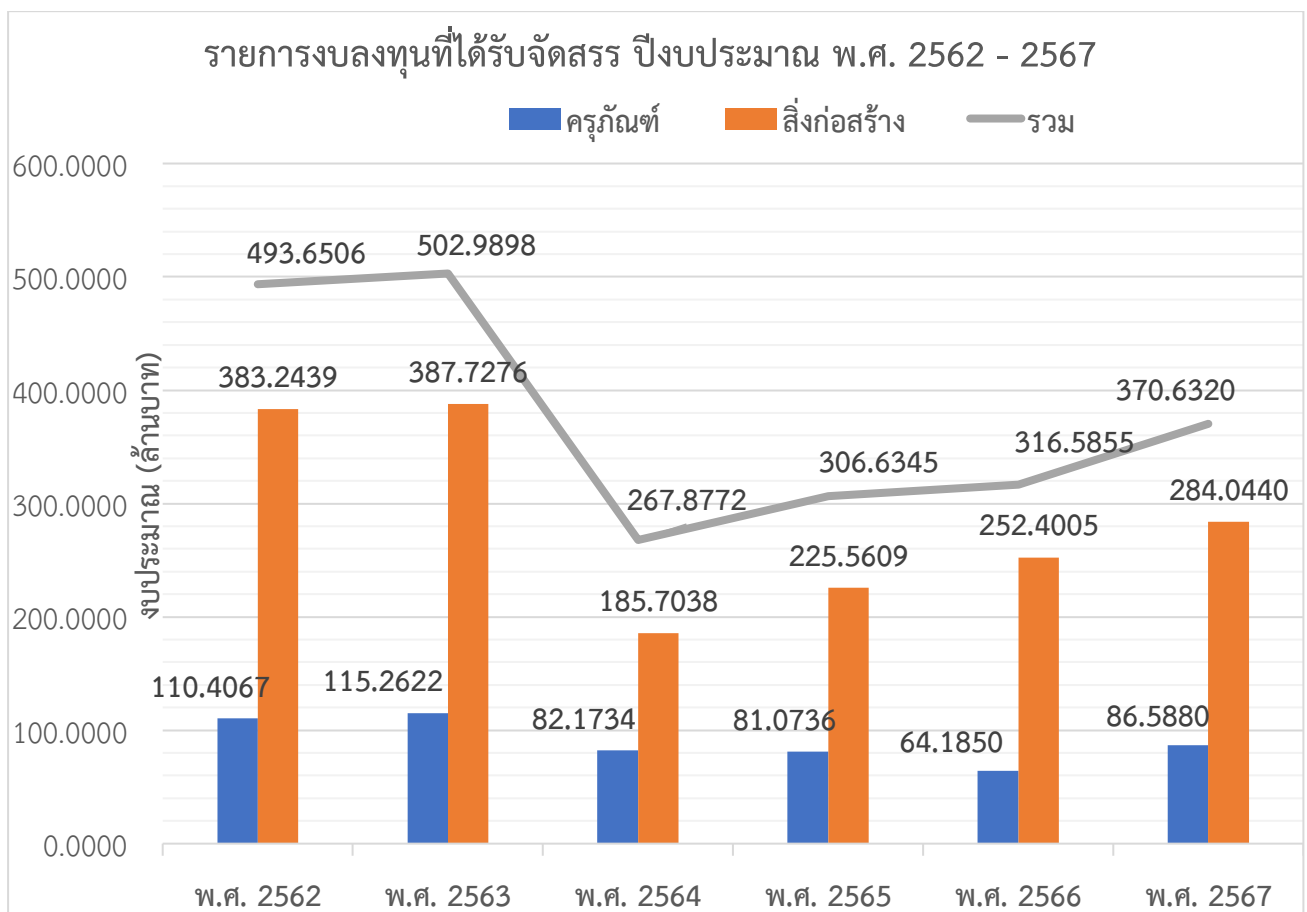
4) การวิเคราะห์งบลงทุนกรมสุขภาพจิต

แผนภูมิที่ 7 : เปรียบเทียบงบลงทุนในขั้นค่าของงบประมาณ ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ. และขั้นพ.ร.บ.

ภาพรวมงบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ชั้นค่าของงบประมาณ	625.8106	650.6132	530.2066	532.4198	927.0838	659.6178
ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ.	501.4408	544.7266	274.8292	306.6345	316.8855	375.6320
ชั้น พ.ร.บ.	493.6506	502.9898	267.8772	306.6345	316.5855	370.6320
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้นค่าขอ งบประมาณ	78.88	77.31	50.52	57.59	34.15	56.19
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	101.89	53.26	114.47	103.25	117.07

ตารางที่ 7 : แสดงการเปรียบเทียบงบลงทุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

แผนภูมิที่ 8 : รายการงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

จากภาพรวมของการเสนอของบงทน กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบงทนภายใต้แผนงาน ยุทธศาสตร์ (เดิมเสนอภายใต้แผนงานพื้นฐานจนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2566) ประกอบด้วย ครุภัณฑ์และ สิ่งก่อสร้าง โดยมีจำนวนรายการและวงเงินงบประมาณที่เสนอขอแตกต่างกันในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับความต้องการ บงทนในปีงบประมาณนั้นๆ (เส้นสีเขียว) เมื่อพิจารณารายละเอียดในส่วนของบงทน พบว่า งบประมาณ ส่วนใหญ่จะถูกปรับลดงบประมาณในการพิจารณาของสำนักงบประมาณ ขึ้น (ร่าง) พ.ร.บ. สำนักงบประมาณ พิจารณาจัดสรรงบทนให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญและความต้องการของรายการงบทนของ กรมสุขภาพจิตเป็นส่วนใหญ่ (เส้นสีฟ้า) สำหรับรายการที่เป็นภารกิจหลักของกรมสุขภาพจิต เช่น ครุภัณฑ์ การแพทย์ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ สิ่งก่อสร้างที่เป็นอาคารบริการผู้ป่วย เป็นต้น สำนักงบประมาณจะเน้นการ จัดสรรงบทนที่ตอบสนองต่อภารกิจหลักที่มีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชน และรายการส่วนใหญ่ ที่ถูกปรับลดงบประมาณเป็นรายการงบทนที่ไม่สอดคล้องกับภารกิจของกรมสุขภาพจิตและนโยบายของ รัฐบาลในปีงบประมาณนั้นๆ สำหรับการพิจารณาจากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยขึ้นพ.ร.บ.ถูกปรับลดงบประมาณเกือบทุกปี ยกเว้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ไม่ถูกปรับลด (เส้นสีเหลือง) ส่วนแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นและเริ่มลดลงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เนื่องจากสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิม ที่เป็นรายการต่อเนื่องมีจำนวนลดลง และแนวโน้มงบทนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2567 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ยังไม่ได้รับจัดสรรเท่ากับปี พ.ศ. 2563 ที่ได้รับงบทนสูงที่สุด ทั้งนี้ ได้แบ่งเป็นการ วิเคราะห์งบทนรายการครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง ดังนี้

4.1) ครุภัณฑ์

หากพิจารณาจากประเภทของครุภัณฑ์ที่เสนอของบประมาณ กรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอครุภัณฑ์ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2565 ประกอบด้วย ครุภัณฑ์ คอมพิวเตอร์ ครุภัณฑ์การแพทย์ ครุภัณฑ์นวัตกรรมไทย-ด้านการแพทย์ ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง ครุภัณฑ์สำนักงาน ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่ ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ ครุภัณฑ์ วิทยาศาสตร์ ครุภัณฑ์การศึกษา ครุภัณฑ์การเกษตร ครุภัณฑ์นวัตกรรมไทย-ด้านไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ครุภัณฑ์อื่นๆ โดยรายการครุภัณฑ์กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ภายในระยะเวลา 6 ปี ได้แก่ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์และครุภัณฑ์การแพทย์ ส่วนครุภัณฑ์นอกเหนือจากนี้ได้รับจัดสรรในบางปี ตามความเหมาะสมและความเห็นชอบของสำนักงบประมาณ โดยแนวโน้มได้รับการจัดสรรงบประมาณ ค่าครุภัณฑ์ลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้รับจัดสรรเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สำหรับการพิจารณาคำขอครุภัณฑ์ หากเป็นครุภัณฑ์ที่อยู่ในเกณฑ์ราคารา มาตรฐานของสำนักงบประมาณ ส่วนครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ที่อยู่ในเกณฑ์ราคากลางและคุณลักษณะพื้นฐาน ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ถ้าหากอยู่ในเกณฑ์ราคารามาตรฐานดังกล่าวแล้วไม่ต้องนำเสนอ เอกสารประกอบการพิจารณา แต่ต้องมีเหตุผลความจำเป็นที่ใช้ประกอบในการพิจารณาด้วย ส่วนครุภัณฑ์ ที่อยู่นอกเกณฑ์ราคารามาตรฐาน หน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตต้องส่งเอกสารใบเสนอราคาอย่างน้อย 3 ร้านค้า (คู่เทียบ 2 ร้านค้า) และข้อมูลคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ พร้อมชี้แจงเหตุผลความจำเป็น ที่ชัดเจน

4.2) สิ่งก่อสร้าง

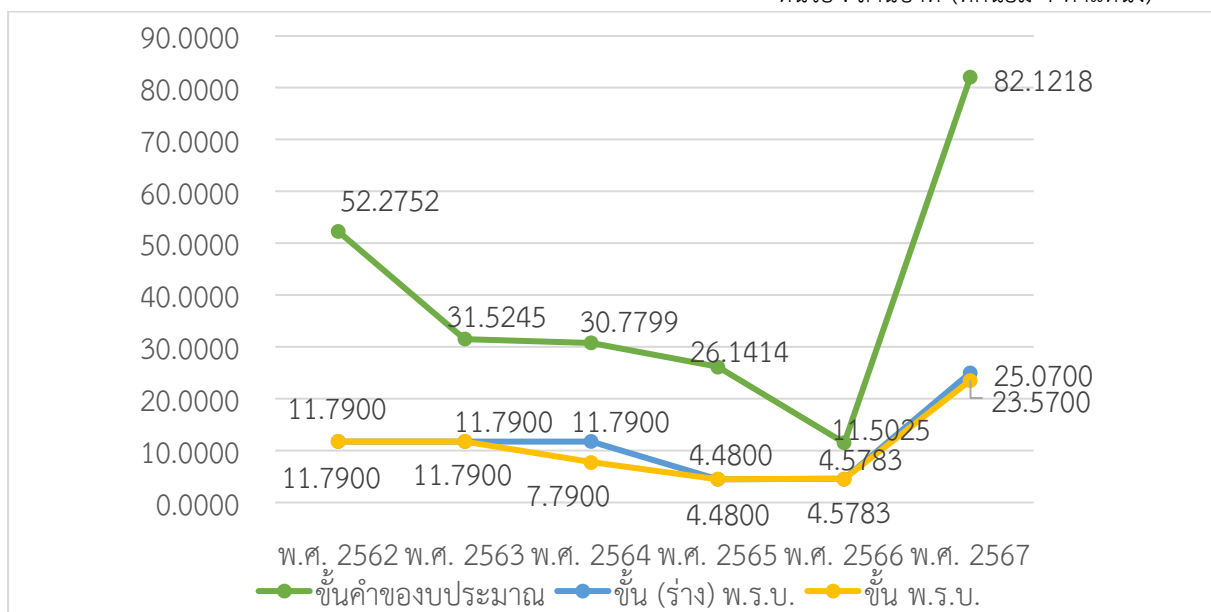
กรมสุขภาพจิตได้มีการเสนอขอรับจัดสรรสิ่งก่อสร้าง 3 ประเภทใหญ่ ๆ ประกอบด้วย สิ่งก่อสร้างปีเดียว สิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ และสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิม ซึ่งสิ่งก่อสร้างผูกพันมีระยะเวลาในการดำเนินการไม่ต่ำกว่า 1 ปีงบประมาณ โดยผูกพันใหม่เป็นการของงบประมาณใหม่ในปีแรก และผูกพันในปีต่อไป ส่วนผูกพันเดิมเป็นการขอต่อเนื่องจากปีก่อน **มีแนวโน้มได้รับการจัดสรรงบประมาณ สิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 แต่ยังไม่สูงเท่ากับจำนวนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ที่เคยได้รับจัดสรร** สำหรับการเตรียมความพร้อมเอกสารสิ่งก่อสร้างประกอบด้วย แบบแปลน เอกสาร งบประมาณราคาสิ่งก่อสร้าง (ปร.4 ปร.5 ปร.6) และวงงานวงเงิน โดยรายการที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่ขอทดแทนให้ใช้ภาพถ่ายเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ หน่วยบริการที่ขอจัดตั้งใหม่หรือศูนย์สุขภาพจิตที่มีความต้องการใช้ที่ดิน ควรได้รับอนุญาตการใช้ที่ดินจากเจ้าของที่ดินเป็นเอกสารก่อน เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบในการขอสิ่งก่อสร้างต่อไป

เมื่อเปรียบเทียบกับสัดส่วนการได้รับจัดสรรงบลงทุนกรมสุขภาพจิตของรายการ ครุภัณฑ์กับรายการสิ่งก่อสร้างมีสัดส่วนเฉลี่ยภายในระยะเวลา 6 ปี มีสัดส่วนเท่ากับ 25 : 75 โดยหน่วยบริการของกรมสุขภาพจิตในปัจจุบันมี 20 แห่ง อยู่ระหว่างจัดตั้งเพิ่มเติมอีก 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลจิตเวชหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับการจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 สำหรับเหตุผลความจำเป็นส่วนใหญ่เป็นความต้องการสิ่งก่อสร้างเพื่อทดแทนของเดิม/เพื่อปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ/เพื่อตอบสนองในการให้บริการประชาชนที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และเป็นการตอบสนองต่อภารกิจหลักของกรมสุขภาพจิตที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง

กล่าวโดยสรุป สำนักงบประมาณและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะพิจารณาจัดสรรงบประมาณในส่วนของงบลงทุนให้กับส่วนราชการ หากงบลงทุนนั้นสามารถตอบสนองต่อภารกิจหลักของ ส่วนราชการนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมถึงนโยบายและความต้องการของประชาชนเป็นหลัก โดยพิจารณาจากความพร้อมที่เสนอขอรับจัดสรรงบประมาณ การจัดเตรียมเอกสารงบลงทุนให้ครบถ้วนทุกรายการ และควรมีการจัดทำแผนความต้องการครุภัณฑ์ กำหนดกรอบอัตรา รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะและเหตุผล ความจำเป็นในการจัดหา และการกำหนดกรอบอัตราครุภัณฑ์ที่ควรมีและสถานะของครุภัณฑ์ในปัจจุบันเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

5) การวิเคราะห์งบเงินอุดหนุนกรมสุขภาพจิต

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 9 : เปรียบเทียบงบเงินอุดหนุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

ภาพรวมงบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ชั้นค่าของงบประมาณ	52.2752	31.5245	30.7799	26.1414	11.5025	82.1218
ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ.	11.7900	11.7900	11.7900	4.4800	4.5783	25.0700
ชั้น พ.ร.บ.	11.7900	11.7900	7.7900	4.4800	4.5783	23.5700
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้นค่าของ งบประมาณ	22.55	37.40	25.31	17.14	39.80	28.70
ร้อยละงบประมาณ ชั้น พ.ร.บ./ชั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	100.00	66.07	57.51	102.19	514.82

ตารางที่ 8 : แสดงการเปรียบเทียบงบเงินอุดหนุนในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

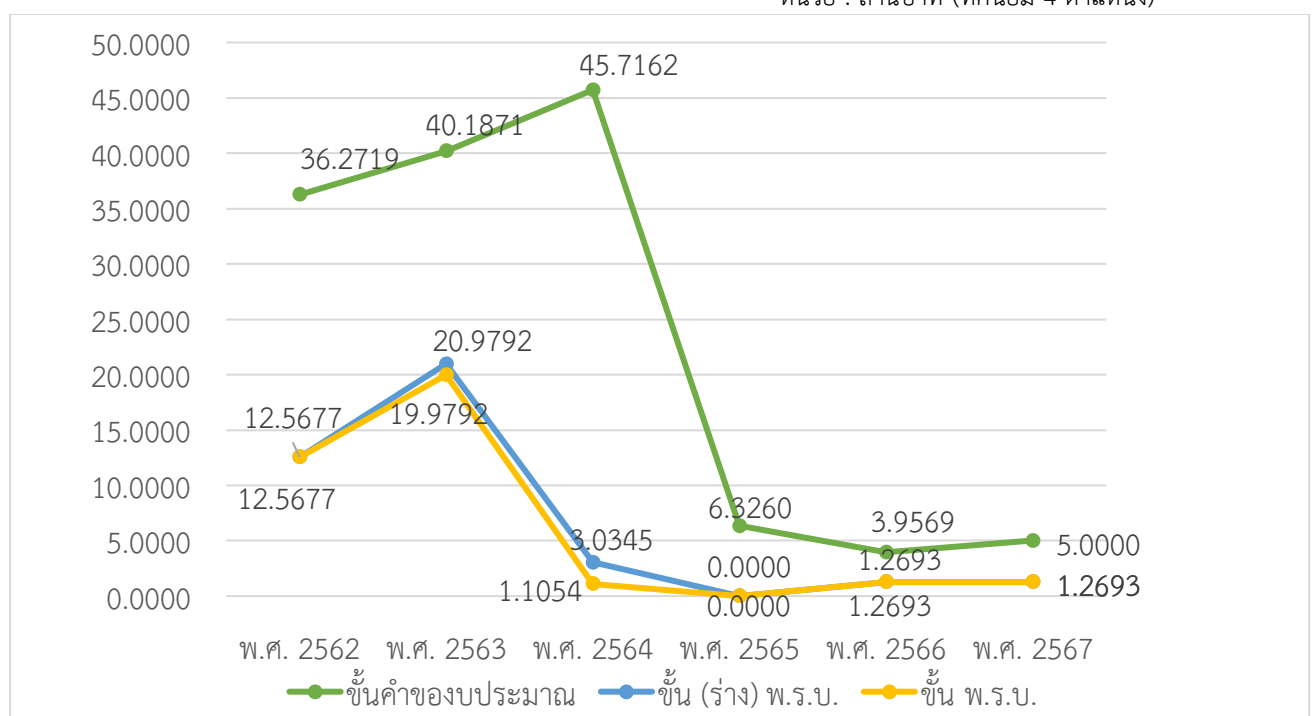
จากการเสนอของงบเงินอุดหนุนของกรมสุขภาพจิต ซึ่งเป็นเงินอุดหนุนทั่วไป รายการอุดหนุนโครงการพัฒนาศักยภาพกำลังคนด้านสุขภาพจิต โดยการพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพจิต ประกอบด้วยรายการย่อยที่ได้รับจัดสรรตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ดังนี้ การผลิตจิตแพทย์, การอบรมพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช (PG) และการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานด้านจิตเวชคลินิก ทั้งนี้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีนโยบายในการเพิ่มกำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อลดความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงในสังคมและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด จึงได้นำเสนอโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิตต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการของโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบ

ด้านการดูแลสุขภาพจิต ภายในระยะเวลา 5 ปี ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570 ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน 686.0751 ล้านบาท

หน่วยบริการในสังกัดกรมสุขภาพจิตที่ได้รับใบอนุญาตให้จัดหลักสูตรการฝึกอบรมได้จะสามารถตอบสนองต่อการพัฒนากำลังคนด้านจิตเวชทั้งในกรมสุขภาพจิตและหน่วยงานบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เมื่อพิจารณาในส่วนของงบเงินอุดหนุนภายในระยะเวลา 6 ปี ค่าของงบประมาณตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่วนงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพิ่มขึ้นตามนโยบายเพิ่มการผลิตกำลังคน เนื่องจากเดิมกรมสุขภาพจิตขอรับจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาสาขาของสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และได้รับจัดสรรงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2563 แต่ในช่วงปีหลังเมื่อได้จัดทำคำขอแล้ว แต่ไม่ได้รับจัดสรร จึงได้มีการจัดทำคำขอเฉพาะบางสาขาวิชาชีพ อย่างไรก็ตามระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 - 2566 กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเพียงรายการผลิตจิตแพทย์และรายการอบรมพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช (PG) เท่านั้น และการปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. ภายใต้การพิจารณาของสำนักงานงบประมาณ ซึ่งจากสถานการณ์ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีการปรับเปลี่ยนแนวทางการอบรมโดยใช้แบบ Online มากขึ้นหรือเป็นแบบผสมระหว่างแบบ Online กับ Onsite เพื่อลดการอยู่รวมตัวกันตามนโยบายป้องกันการแพร่เชื้อ จึงได้มีการพิจารณาปรับลดงบเงินอุดหนุนให้สอดคล้องกับแนวทางใหม่ ส่วนแนวโน้มการได้รับจัดสรรงบประมาณลดลงมากกว่าร้อยละ 50 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 และคาดว่าจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นตามมติกรมในการเพิ่มการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป

6) การวิเคราะห์งบรายจ่ายอื่นกรมสุขภาพจิต

หน่วย : ล้านบาท (ทศนิยม 4 ตำแหน่ง)

แผนภูมิที่ 10 : เปรียบเทียบงบรายจ่ายอื่นในชั้นค่าของงบประมาณ ชั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และชั้นพ.ร.บ.

ภาพรวม งบประมาณ	ปีงบประมาณ (หน่วย : ล้านบาท)					
	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563	พ.ศ. 2564	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566	พ.ศ. 2567
ขั้นค่าขอ งบประมาณ	36.2719	40.1871	45.7162	6.3260	3.9569	5.0000
ขั้น (ร่าง) พ.ร.บ.	12.5677	20.9792	3.0345	0.0000	1.2693	1.2693
ขั้น พ.ร.บ.	12.5677	19.9792	1.1054	0.0000	1.2693	1.2693
ร้อยละงบประมาณ ขั้น พ.ร.บ./ขั้นค่าขอ งบประมาณ	34.65	49.72	2.42	-	32.08	25.39
ร้อยละงบประมาณ ขั้น พ.ร.บ./ขั้น พ.ร.บ. ปีก่อนหน้า	-	158.97	5.53	-	-	100.00

ตารางที่ 9 : แสดงการเปรียบเทียบงบรายจ่ายอื่นในขั้นค่าของงบประมาณ ขั้น (ร่าง) พ.ร.บ. และขั้นพ.ร.บ.

งบรายจ่ายอื่นที่กรมสุขภาพจิตเสนอของงบประมาณ แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา 2) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว ภาพรวมในการจัดทำค่าของงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 – 2563 ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2567 ลดลงเป็นจำนวนมาก และจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นไป กรมสุขภาพจิตไม่ได้จัดทำค่าของงบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา เนื่องจากย้ายไปจัดทำค่าขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 – 2567 มีเพียงค่าขอรายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวรายการเดียว สำหรับการปรับลดงบประมาณนั้น จะถูกปรับลดในขั้น (ร่าง) พ.ร.บ.ในการพิจารณาของสำนักงบประมาณมากที่สุด ส่วนขั้นพ.ร.บ.ถูกปรับลดลงบ้างปีแต่เป็นจำนวนไม่มาก ยกเว้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ถูกปรับลดเกินครึ่ง เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ส่วนราชการไม่สามารถเดินทางไปราชการต่างประเทศได้ และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ถูกปรับลดทั้งจำนวนตั้งแต่การพิจารณาในขั้นของสำนักงบประมาณ เนื่องจากยังอยู่ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลจึงยังไม่เปิดให้ประชาชน/ส่วนราชการเดินทางไปต่างประเทศ

ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 - 2566 ได้รับจัดสรรจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เป็นจำนวน 19.4400 ล้านบาท 10.0000 ล้านบาท และ 11.4710 ล้านบาท ตามลำดับ เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการพิจารณาและจัดสรรงบประมาณจากแหล่งเดียวกัน

สำหรับแนวโน้มของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรได้รับลดลงอย่างต่อเนื่องและได้รับจัดสรรงบประมาณเล็กน้อยอยู่ในช่วงที่ค่อนข้างคงที่ และคาดว่าจะได้รับจัดสรรค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวเป็นจำนวนลดลงและไม่เพียงพอต่อการเบิกจ่าย โดยกรมสุขภาพจิตอาจจะดำเนินการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณเป็นงบรายจ่ายอื่น เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศของกรมสุขภาพจิตต่อไป

4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567

ปัจจัยภายนอก

1) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ ยกตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 และระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562 ส่งผลให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2) สถานการณ์สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีสถานะเงินเฟ้อสูง และหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID -19) เป็นต้นมา โรงพยาบาลจิตเวชเกิดผลกระทบในการจัดเก็บรายได้จากการให้บริการ ทำให้สถานการณ์เงินบำรุงของหน่วยงานในสังกัดกรมในปัจจุบันมีรายได้สุทธิหลังหักค่าใช้จ่ายต่างๆ แล้ว มีจำนวนลดลงในทุกปี

3) การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 – 2565 ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้มีการดูแลผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เป็นบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ผู้ป่วยจิตเวช และประชาชนทั่วไป การจัดทำงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ดังกล่าวเริ่มต้นในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนในการดูแลสถานะทางจิตใจภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโครงการวัคซีนใจในการดูแลจิตใจของบุคลากรด่านหน้าและประชาชนทั่วไป อย่างไรก็ตาม ช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณตำแหน่งข้าราชการเพิ่มเติมจำนวน 449 อัตรา เป็นเงิน 19.8148 ล้านบาท จากการแปรรูปตัดข้อรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 โดยข้าราชการที่ได้รับการบรรจุเป็นเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขที่ผ่านการพิจารณา ประกอบด้วย พนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข และลูกจ้างชั่วคราว เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

4) กฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำคำของบประมาณที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยและนวัตกรรมให้ดำเนินการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการขอรับจัดสรรงบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ

5) การพิจารณาโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกรมสุขภาพจิตจัดส่งโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกรมสุขภาพจิต เพื่อเข้ารับการคัดเลือกเป็นโครงการสำคัญในระดับประเทศ ซึ่งการพิจารณาจากสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ส่วนใหญ่แล้ว โครงการขับเคลื่อนที่กรมเสนอจะขาดหลักฐานเชิงประจักษ์ สถิติต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการพิจารณา อย่างไรก็ตาม โครงการขับเคลื่อนของกรมที่ผ่านการพิจารณาเป็นโครงการสำคัญนั้น ในส่วนของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรยังคงถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณอยู่ดี ซึ่งไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด

6) นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาอาวุธปืนและยาเสพติด โดยคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2565 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการของข้อเสนอเพื่อกำหนดมาตรการสำคัญในการแก้ไขปัญหาอาวุธปืนและยาเสพติดที่เป็นรูปธรรม ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ซึ่งมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลักดำเนินการ โดยมอบนโยบายให้โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไปทุกแห่ง เปิดหอผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติดให้ครอบคลุมทั้ง 121 แห่งใน 76 จังหวัด จากเดิมที่มีหอผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติดเพียง 37 แห่งใน 30 จังหวัด การเปิดหอผู้ป่วยรวมถึงการจัดตั้งกลุ่มงานจิตเวชและยาเสพติดในโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งในทุกอำเภอ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดบริการรองรับความต้องการของประชาชน

7) สถานการณ์ความรุนแรงในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น จากเหตุการณ์ทำร้ายประชาชนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลอุทัยสวรรค์ อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตทั้งเด็กและผู้ใหญ่เป็นจำนวนมาก ส่วนราชการต่างๆ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบ ซึ่งรัฐบาลได้มีการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้ อันเป็นมูลเหตุของความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญที่เป็นผลกระทบจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม แม้ว่าความรุนแรงส่วนใหญ่จะไม่ได้เกิดจากผู้ป่วยจิตเวชเช่นเดียวกับเหตุการณ์กราดยิงที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดหนองบัวลำภู แต่โรคจิตเวชเป็นสาเหตุหนึ่งที่สามารถป้องกันแก้ไขได้ หากระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชมีความครอบคลุมเพียงพอ ผู้ป่วยจิตเวชจะสามารถเข้าถึงบริการจิตเวชที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องช่วยลดภาระของครอบครัวและชุมชนในการป้องกันแก้ไขความรุนแรง ลดอุบัติเหตุ ความรุนแรง และลดหรือจัดการผลกระทบจากความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8) ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพจิตที่ปฏิบัติงานตามวิชาชีพ ซึ่งปัจจุบันมีจิตแพทย์ทั่วไป 550 คน จิตแพทย์เด็ก 295 คน รวม 845 คน คิดเป็น 1.28 คนต่อแสนประชากร นักจิตวิทยาคลินิก/นักจิตวิทยา 1,037 คน คิดเป็น 1.57 ต่อแสนประชากร พยาบาลจิตเวชผู้ใหญ่ 3,462 คน พยาบาลจิตเวชเด็กและวัยรุ่น 602 คน รวม 4,062 คน คิดเป็น 6.14 ต่อแสนประชากร รวมแล้วมีกำลังคนด้านสุขภาพจิต ประมาณ 8.99 ต่อแสนประชากร ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั่วโลกและในกลุ่มประเทศเศรษฐกิจขนาดเดียวกันประมาณครึ่งหนึ่ง กรมสุขภาพจิตจึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิต” เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิต ทั้งจิตแพทย์ พยาบาลจิตเวช และสหวิชาชีพ โดยนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ได้มีมติให้ความเห็นชอบการพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน 686.0751 ล้านบาท ซึ่งเป็นโอกาสที่สำคัญให้กับกรมสุขภาพจิตในการได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการผลิตบุคลากรทางด้านจิตเวชเพิ่มมากขึ้น และเพื่อดูแลประชาชนในเรื่องจิตเวชและจิตเวชยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคมในปัจจุบัน

9) การพิจารณาค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของสำนักงานประมาณ

- การปรับเปลี่ยนแผนงานโครงการในระดับผลผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล มีความยุ่งยากซับซ้อนและการเชื่อมโยงกับงานหลายมิติมากขึ้น

- การปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e-Budgeting) เพื่อให้ระบบครอบคลุมการจัดทำค่าของประมาณในมิติต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น แต่สำหรับผู้ปฏิบัติงานแล้วค่อนข้างเสียเวลาในการศึกษาขั้นตอนวิธีการบันทึกข้อมูลใหม่ เนื่องจากระบบมีการปรับปรุงใหม่ในทุกปี และ

ได้ออกแบบการจัดทำโปรแกรมคำของบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐแยกต่างหากจากระบบเดิม โดยมีรายละเอียดของข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเพิ่มขึ้น เช่น เงินประจำตำแหน่ง ค่าตอบแทนพิเศษต่าง ๆ ที่จ่ายพร้อมกับเงินเดือน เป็นต้น

- การพิจารณาความครอบคลุมงบประมาณทั้งหมดตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยนำแหล่งเงินนอกงบประมาณของหน่วยรับงบประมาณเข้ามาพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ทำให้งบประมาณของกรมที่ได้รับจัดสรรค่าวัสดุเวชภัณฑ์จากเดิมปีละ 300.0000 ล้านบาท ได้รับจัดสรรเพียง 120.0000 ล้านบาท โดยงบประมาณ 180.0000 ล้านบาท ให้นำเงินนอกงบประมาณร่วมสมทบกับเงินงบประมาณ เพื่อเป็นการลดภาระการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน

- การพิจารณาจัดสรรงบลงทุนมีสัดส่วนที่มากขึ้น โดยเฉพาะครุภัณฑ์ทางการแพทย์มีแนวโน้มจะได้รับการจัดสรรเพิ่มมากขึ้นทุกปี แต่ครุภัณฑ์ที่นอกเหนือจากครุภัณฑ์การแพทย์และคอมพิวเตอร์ไม่ได้รับการจัดสรรตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา เนื่องจากรายจ่ายประจำไม่สามารถกระตุ้นเศรษฐกิจได้ ทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำตามภารกิจนั้น น้อยลงหรือเท่าเดิม

- การพิจารณาโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต เน้นการจัดทำงบประมาณโดยเน้นค่าใช้จ่ายรายหัว โดยเฉพาะผลลัพธ์ในการดูแลเป้าหมายแต่ละกลุ่มที่นับได้เป็นจำนวนคน เพื่อหาค่าใช้จ่ายรายหัวในการวิเคราะห์พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิต และที่ผ่านมาสำนักงบประมาณจะไม่พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับโครงการขับเคลื่อนฯ ที่เป็นโครงการใหม่ โดยให้เหตุผลว่าวงเงินงบประมาณมีจำกัด กรมจะต้องพิจารณายกเลิกโครงการขับเคลื่อนเดิมที่หมดความสำคัญ/ชะลอการดำเนินการได้ จึงจะพิจารณาจัดสรรให้กับโครงการใหม่ต่อไป

- การเน้นความคุ้มค่าคุ้มทุนในการพิจารณางบประมาณ เพื่อให้เป้าหมายสุดท้ายประชาชนได้รับการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ปัจจัยภายใน

1) การจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตโดยนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 และพัฒนาระบบโปรแกรมเพื่อนำมาใช้งานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นระบบการจัดทำข้อมูลแบบออนไลน์ได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งมีความสะดวกรวดเร็ว และเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่หน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ กรณีสำหรับการจัดตั้งโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ เนื่องจากการก่อสร้างโรงพยาบาลแห่งใหม่นั้น แต่ครั้งต้องใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างที่มีระยะเวลานาน ยกตัวอย่างเช่น โรงพยาบาลจิตเวชหัวหินได้รับจัดสรรงบประมาณตั้งแต่ปี พ.ศ. 2565 จนถึงปัจจุบัน มีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยผู้มอบกรรมสิทธิ์มิใช่เจ้าของที่ดินอย่างแท้จริง จึงทำให้กรมฯ ต้องใช้ระยะเวลาในการประสานผู้ว่าราชการจังหวัด กรมที่ดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินในการก่อสร้างให้สำเร็จ ซึ่งใช้ระยะเวลาดำเนินการนานจนถึงปีพ.ศ. 2567 จนกระทั่งได้รับกรรมสิทธิ์ในที่ดินอย่างสมบูรณ์ ทำให้อาคารสนับสนุนบริการ 5 ชั้น ต้องจัดหาผู้รับจ้างใหม่ เนื่องจากผู้รับจ้างเดิมขอยกเลิกสัญญา และการก่อสร้างอาคารทั้ง 2 อาคาร ประกอบด้วยอาคารผู้ป่วยนอก (คุณพุ่ม) 7 ชั้น และอาคารสนับสนุนบริการ 5 ชั้น ได้เริ่มก่อสร้างบางส่วนแล้ว แต่มีความล่าช้า ในการก่อสร้างไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

สรุปปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ที่มีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
ปี 2562	การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการจัดทำงบประมาณในระดับประเทศ - พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 - พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 - ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562	- ส่งผลให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น - การกำหนดแผนงาน ตามพ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ 3 แผนงานหลัก ประกอบด้วย แผนงานพื้นฐาน แผนงานยุทธศาสตร์ และแผนงานบูรณาการ ทำให้มีความชัดเจนในการแบ่งหมวดหมู่จัดทำคำของบประมาณของหน่วยรับงบประมาณ - แนวโน้มได้รับจัดสรรงบลงทุนมากขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยงบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของทั้งประเทศ	- การกำหนดแผนงาน ตามพ.ร.บ.วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ซึ่งการจัดทำคำของบประมาณแผนงานบูรณาการมีความซับซ้อนเนื่องจากต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานเจ้าภาพและสำนักงบประมาณ ซึ่งแผนงานบูรณาการจะถูกกำหนดจากรัฐบาลตามนโยบายที่สำคัญของรัฐในแต่ละปี ทั้งนี้ งบประมาณรายจ่ายที่ตั้งไว้สำหรับแผนงานบูรณาการ โดยคณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติ แผนงานบูรณาการในแต่ละปี ซึ่งลักษณะการบูรณาการต้องมีหน่วยรับงบประมาณ ตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไปร่วมกันรับผิดชอบ ดำเนินการ โดยมีเป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินการที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
			- การกักเงินงบประมาณเหลือปี ตามพ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ให้สามารถกักเงินไว้ได้สูงสุดไม่เกิน 1 ปีงบประมาณ ทำให้หน่วยงานต้องเตรียมความพร้อมในการจัดทำคำของบประมาณ โดยเฉพาะงบลงทุนรายการสิ่งก่อสร้างผูกพัน หากดำเนินการไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด งบประมาณจะถูกพับไป และงบประมาณส่วนต่างที่ถูกพับไปนั้น หน่วยงานจะต้องหาแหล่งเงินนอกงบประมาณชดเชยเพื่อให้ดำเนินการต่อไปได้ - ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 17 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐ ต้องคำนึงถึง (1) ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ (2) ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้ ดังนั้น การพิจารณาของสำนักงบประมาณสำหรับหน่วยงานที่มีเงินนอกงบประมาณจะพิจารณาความครอบคลุมโดยการนำเงิน

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
			นอกงบประมาณของหน่วยงานมาใช้ในการพิจารณานำมาสมทบกับเงินงบประมาณ ซึ่งมีผลกระทบต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณของกรมสุขภาพจิตโดยตรง
ปี 2563	สภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยภาวะเศรษฐกิจที่มีปัญหาเงินเฟ้อสูง ประชาชนมีรายได้น้อย	-	- มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้จากการให้บริการของโรงพยาบาลจิตเวชหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โรงพยาบาลจิตเวชจัดเก็บเงินรายได้ลดลง ทำให้สถานะเงินบำรุงของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตที่เป็นรายได้สุทธิหลักหักค่าใช้จ่ายแล้ว มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่องทุกปี
ปี 2564	การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	- ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมในชั้นกรรมาธิการฯ จากการแปรญัตติ เป็นรายการเงินเดือนของข้าราชการที่ได้รับจัดสรรให้ตั้งใหม่ จำนวน 449 อัตรา เป็นเงินทั้งสิ้น 19.8148 ล้านบาท	- กรอบวงเงินงบประมาณ (Ceiling) ของกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรลดลง อันเนื่องมาจากการจัดเก็บรายได้ของประเทศลดลงจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณลดลงจากปีก่อน

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
			- งบประมาณอุดหนุน รายการค่าใช้จ่ายในการผลิตจิตแพทย์และพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช ถูกปรับลดลง เนื่องจากไม่สามารถจัดฝึกอบรมแบบ Onsite ได้ ถูกปรับลดในขั้นกรรมาธิการเพิ่มเติมเนื่องจากสถานการณ์ระบาดดังกล่าว - งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว ถูกปรับลดในขั้นกรรมาธิการฯ เพิ่มเติมเนื่องจากสถานการณ์ระบาดดังกล่าว
ปี 2564	การจัดทำคำของบประมาณงานวิจัยและนวัตกรรมในระดับประเทศผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) ตามพระราชบัญญัติสถานนโยบาย การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2562	- กรมสุขภาพจิต โดยสำนักวิชาการสุขภาพจิตจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ	- กรมสุขภาพจิตไม่สามารถขอรับการจัดสรรงบประมาณวิจัยและนวัตกรรมผ่านสำนักงบประมาณ ทำให้งบประมาณตามเอกสารพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิตไม่ปรากฏงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากงานวิจัย
ปี 2565	การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	- ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ สำหรับการดูแลเยียวยาจิตใจประชาชนภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)	- กรอบวงเงินงบประมาณ (Ceiling) ของกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรลดลง อันเนื่องมาจากการจัดเก็บรายได้ของประเทศ ลดลงจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
		- งบลงทุนครุภัณฑ์การแพทย์ได้รับการพิจารณาจัดสรรเพิ่มมากขึ้น เพื่อใช้ในการดูแลบุคลากรทางการแพทย์และประชาชนในสถานการณ์ดังกล่าว	โควิด 2019 ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับผลกระทบเกี่ยวกับวงเงินงบประมาณภาพรวมที่ได้รับจัดสรรเป็นจำนวนน้อยที่สุด จากระยะเวลา 6 ปีงบประมาณที่ผ่านมา - งบดำเนินงานรายการค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมสัมมนาและค่าใช้จ่ายโครงการขับเคลื่อนถูกปรับลดลง เนื่องจากไม่สามารถฝึกอบรมสัมมนาหรือประชุมแบบ Onsite ได้ รวมถึงการลงพื้นที่ในการปฏิบัติงานของบุคลากรกรมสุขภาพจิต - งบเงินอุดหนุน รายการค่าใช้จ่ายในการผลิตจิตแพทย์และพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช ถูกปรับลดลงเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่สามารถจัดฝึกอบรมแบบ Onsite ได้ - งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราวถูกปรับลดในชั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณทั้งจำนวน เนื่องจากยังไม่มีคำสั่งให้หน่วยงานราชการสามารถเดินทางไปต่างประเทศได้

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
ปี 2565	แนวทางการพิจารณาโครงการเพื่อขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	- โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นโครงการสำคัญจะได้รับการารันตีว่าได้รับการจัดสรรงบประมาณแน่นอน	- โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต ที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นโครงการสำคัญแล้ว อย่างไรก็ตาม ได้รับจัดสรรงบประมาณไม่ได้เต็มจำนวนตามคำของบประมาณ โดยถูกปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ
ปี 2565	นโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด โดยมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 18 ต.ค. 65 เกี่ยวกับมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเปิดหอผู้ป่วยจิตเวชและยาเสพติดในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนให้ครอบคลุมทุกจังหวัด เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงในสังคมที่เพิ่มมากขึ้น จากเหตุการณ์ทำร้ายประชาชนที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กองคการบริหารจังหวัดหนองบัวลำภู เหตุการณ์กราดยิง	- โอกาสในการได้รับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องสุขภาพจิตและยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทย - กรมสุขภาพจิตได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนากำลังคนทางด้านสุขภาพจิตและจิตเวชเพื่อให้เพียงพอกับหอผู้ป่วยที่จะเปิดให้ครบทุกจังหวัด มีผลต่อการจัดทำคำของบประมาณที่มีแนวโน้มจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น	-

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
	จังหวัดนครราชสีมาและहेตุกราดยงห้าง สยามพารากอน	- กรมสุขภาพจิตได้จัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิต เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติวงเงินงบประมาณในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดให้ครอบคลุมทั่วประเทศ - ได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดเพิ่มมากขึ้น	
ปี 2566	ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพจิตเพื่อดูแลผู้ป่วยสุขภาพจิตและจิตเวชประชาชน ในเรื่องจิตเวชและจิตเวชยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญในสังคม	- โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบ ด้านการดูแลสุขภาพจิต ของกรมสุขภาพจิต ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กรอบวงเงิน 686.0751 ล้านบาท เพื่อผลิตพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวช นอกจากการผลิตจิตแพทย์และพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชแล้ว ได้รับการผลิตกำลังคนสหวิชาชีพสาขาที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เช่น นักจิตวิทยาคลินิก นักสังคมสงเคราะห์จิตเวช นักกิจกรรมบำบัดจิตเวช และเภสัชกรจิตเวช เป็นต้น	-

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
ปี 2567	ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพจิต เพื่อดูแลผู้ป่วยสุขภาพจิตและจิตเวช และผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่กำลังปัญหาสำคัญในสังคม	- ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นตามมติครม. เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อเพิ่มจำนวนบุคลากรทางด้านสุขภาพจิตและจิตเวช - ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชและประชาชนเพิ่มขึ้น เช่น อุปกรณ์ตรวจรักษาจิตเวชทางไกล และรถโมบายบริการจิตเวชแบบเคลื่อนที่ เป็นต้น และได้รับการจัดสรรงบประมาณในส่วนของครุภัณฑ์การแพทย์เพิ่มขึ้น - ได้รับจัดสรรงบประมาณให้ตามนโยบายของรัฐบาลเพิ่มขึ้น เช่น การบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด การผลิตบุคลากรด้านสุขภาพจิตและจิตเวช งบลงทุนครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เป็นต้น - การปรับเปลี่ยนแผนงานของรายจ่ายประจำของกรมสุขภาพจิตจากเดิมอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 ให้เข้ามารวมภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ทำให้รายจ่ายประจำของกรมสุขภาพจิตไม่ได้ถูกปรับลดลงอย่างต่อเนื่องเหมือนปีที่ผ่านมา	-

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
ปี 2562 - 2567	แนวทางการพิจารณาค่าของงบประมาณ รายจ่ายประจำปีของสำนักงบประมาณ	- การจัดทำคำของบประมาณเป็นไปตามหลักเกณฑ์แนวทางที่สำนักงบประมาณกำหนด และให้ความสำคัญในแต่ละปีที่เป็นไปตามนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล จะทำให้ได้รับโอกาสในการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น - ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีสัดส่วนมากขึ้น โดยเฉพาะครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เพื่อใช้ในการรักษาผู้ป่วยจิตเวชและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติดที่มีแนวโน้มรุนแรงและเพิ่มมากขึ้น - การพิจารณาจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ โดยให้จัดทำงบประมาณ เน้นค่าใช้จ่ายรายหัว เพื่อเน้นผลลัพธ์ในการดำเนินการเฉพาะกลุ่มที่สามารถนับได้เป็นจำนวนคน ซึ่งเป็นรูปธรรมและจับต้องได้มากกว่าตัวชี้วัดที่เป็นจำนวนร้อยละ - การพิจารณาของสำนักงบประมาณในการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานเน้นความคุ้มค่าคุ้มทุนในการพิจารณางบประมาณ เพื่อให้เป้าหมายสุดท้ายประชาชนได้รับการบริการที่มีประสิทธิภาพและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	- การปรับเปลี่ยนแผนงานโครงการในระดับผลผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล มีความยุ่งยากซับซ้อนและการเชื่อมโยงกับงานหลายมิติมากขึ้น - การพิจารณาจัดสรรงบลงทุนยกเว้นรายการครุภัณฑ์ทางการแพทย์แล้ว ครุภัณฑ์ที่นอกเหนือจากครุภัณฑ์การแพทย์และคอมพิวเตอร์ไม่ได้รับการจัดสรรตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นต้นมา ทำให้กรมสุขภาพจิตไม่ได้รับจัดสรรครุภัณฑ์อื่นที่นำมาใช้ในการพัฒนางานสุขภาพจิต - การพิจารณาความครอบคลุมงบประมาณทั้งหมดตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ทำให้กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ถึงปีละ 180.0000 – 200.0000 ล้านบาท เพื่อให้กรมสุขภาพจิตนำเงินนอกงบประมาณสมทบกับเงินงบประมาณ

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
		เป็นโอกาสในการจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต - การปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e-Budgeting) ในทุกปี ระบบได้ถูกพัฒนาในมีความทันสมัย ครอบคลุมการทำงานในทุกรายการที่ต้องบันทึกจัดทำคำขอของบประมาณ ทำให้สามารถจัดทำคำขอของบประมาณได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น	- การพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับกรมสุขภาพจิตมีแนวโน้มลดลงในทุกปี เนื่องจากนโยบายของสำนักงานงบประมาณในการปรับลดงบประมาณตามภารกิจประจำ โดยนำเงินงบประมาณมาใช้ในการกิจการตามนโยบายสำคัญมากยิ่งขึ้น - การพิจารณาจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต มีแนวโน้มลดลงในทุกปี เนื่องจากขอรับการจัดสรรงบประมาณโครงการเดิมแบบต่อเนื่อง ทำให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ลดลง โดยเห็นว่าเป็นงานประจำมากกว่างานตามนโยบาย และไม่สามารถจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ ที่ขอใหม่ตามนโยบายปัจจุบันให้กับกรมสุขภาพจิตได้ หากกรมไม่ปรับลดการเสนอขอรับจัดสรรโครงการขับเคลื่อนฯ เดิมก่อน - งบรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการชั่วคราวต่างประเทศ สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาเฉพาะรายการที่มีบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding :

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
			MOU) เท่านั้น ทำให้บุคลากรของกรมสุขภาพจิตไม่สามารถเข้าร่วมประชุมหรือพัฒนาความรู้ทางวิชาการได้ หากไม่มี MOU ร่วมกัน - การปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e-Budgeting) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานค่อนข้างเสียเวลาในการเรียนรู้และศึกษาขั้นตอนวิธีการบันทึกข้อมูลใหม่หรือระบบการบันทึกข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ และบางครั้งเกิดความสับสนกับการจัดทำข้อมูลในระบบเดิม

ตารางที่ 10 : สรุปปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณที่มีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ

2. ปัจจัยภายใน

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
ปี 2562	-ไม่มี -		
ปี 2563	การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) เพื่อใช้ในการจัดทำคำของบประมาณกรมสุขภาพจิต	- ทำให้การจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตมีความสะดวกรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน - ผู้บริหารสามารถติดตามข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำคำของบประมาณและการบริหารงบประมาณของหน่วยงานได้แบบ Real time - ลดงบประมาณในการใช้กระดาษในการจัดทำคำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ส่งให้กรมสุขภาพจิต	- ระบบการทำงานของโปรแกรม B&P DMH ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาต่อยอดการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้งานได้มากขึ้น เนื่องจากข้อจำกัดของการเขียนโครงสร้างระบบโปรแกรมของบริษัทผู้รับจ้างไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ โดยยังมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรม B&P DMH ยกตัวอย่างเช่น การใช้งานยังมีความซับซ้อน และความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล ผลการดำเนินงานที่แบ่งออกเป็นรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้รับจัดสรรและรายงานผลตามแผนปฏิบัติการประจำปี การเรียกรายงานข้อมูลให้แสดงผลตามความต้องการในมิติต่างๆ เป็นต้น
ปี 2564	-ไม่มี -		
ปี 2565	การเตรียมความพร้อมในการเสนอของบลงทุน	- การจัดตั้งโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ทำให้การบริการประชาชนของกรมสุขภาพจิตมีความครอบคลุมพื้นที่มากยิ่งขึ้น และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงบประมาณ	- ความพร้อมในการจัดทำคำของบประมาณเนื่องจากมีปัญหาในเรื่องกรรมสิทธิ์เกี่ยวกับที่ดิน ทำให้งบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีก่อนหน้าถูกพับไป ซึ่งกรมสุขภาพจิตสูญเสียโอกาส

ปีงบประมาณ	สถานการณ์	ผลกระทบเชิงบวก (+)	ผลกระทบเชิงลบ (-)
			ในการได้รับจัดสรรงบประมาณที่นำไปพัฒนาหรือลงทุนสิ่งก่อสร้างอื่นได้
ปี 2566		-ไม่มี -	
ปี 2567		-ไม่มี -	

ตารางที่ 11 : สรุปปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณที่มีผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบ

การวิเคราะห์ SWOT Analysis ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

Strengths (จุดแข็ง)	Weaknesses (จุดอ่อน)
1. บุคลากรมีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ โดยมีความรู้และความชำนาญในการจัดทำคำของบประมาณ ทำให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 2. การนำเทคโนโลยีมาช่วยบริหารงบประมาณ โดยการใช้งานระบบโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) เข้ามาช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำคำของบประมาณ 3. การเตรียมความพร้อมล่วงหน้าในการจัดทำคำของบประมาณ ทำให้ข้อมูลมีความครบถ้วนเพียงพอ ทำให้การเสนอของบประมาณมีความสอดคล้องกับความต้องการของกรมสุขภาพจิต	1. ระบบโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) ไม่สามารถพัฒนาให้ตอบโจทย์การจัดทำคำของบประมาณได้อย่างครอบคลุมทุกกระบวนการ 2. บุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ต้องรับภาระงานที่หนักและอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานลดลง และเสร็จไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด
Opportunities (โอกาส)	Threats (ภัยคุกคาม)
1. การจัดทำงบประมาณที่สอดคล้องกับนโยบายที่รัฐบาลกำหนด และเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ของสำนักงานงบประมาณ จะเพิ่มโอกาสได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มมากขึ้น 2. ผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพิ่มโอกาสในการได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในการดูแลประชาชนมากขึ้น	1. สถานะทางเศรษฐกิจที่ผันผวน ทำให้รายได้ภาครัฐได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกและปัญหาเศรษฐกิจในประเทศ ส่งผลต่อการจำกัดวงเงินงบประมาณในระดับประเทศ 2. แนวทางการพิจารณางบประมาณของสำนักงานงบประมาณ อาจส่งผลให้กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณ เนื่องจากต้องพิจารณาความครอบคลุมของงบประมาณ ตามกฎหมายพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561

Opportunities (โอกาส)	Threats (ภัยคุกคาม)
3. รัฐบาลให้การสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรม ทำให้มีช่องทางขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพจิต 4. การขับเคลื่อนโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ให้ความสำคัญในการพิจารณาโครงการสำคัญที่มีความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ในด้านสาธารณสุข 5. นโยบายรัฐบาลเกี่ยวกับอาวุธปืนและยาเสพติด ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการตามนโยบายเพิ่มขึ้น 6. ปัญหาการขาดแคลนกำลังคนด้านสุขภาพจิต เป็นโอกาสในการผลักดันให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหา	3. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการปรับเปลี่ยนรัฐบาลหรือการปรับนโยบายทางเศรษฐกิจ อาจส่งผลต่อการจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ

ตารางที่ 12 : การวิเคราะห์ SWOT Analysis ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

4.3 ผลการวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วง
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
1. การจัดเตรียมทำคำของบประมาณ รายจ่ายประจำปี	- หน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเสนอของบประมาณรายจ่ายประจำปี (ส่วนกลาง/รพ./สถาบัน/ศูนย์) ผ่านโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) ทำให้การจัดทำคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิตมีความสะดวกรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน ลดการใช้กระดาษ และเครือข่ายมีความพึงพอใจในการใช้ระบบดังกล่าว - ทบทวน/ปรับปรุง เป้าหมาย กลยุทธ์ ผลผลิต กิจกรรม ตัวชี้วัด ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ทบทวน/ปรับปรุง ให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการของกรม พิจารณาจัดทำตัวชี้วัด และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะได้รับ ซึ่งจะต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และเป้าหมายตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวง และแผนปฏิบัติราชการระยะ 5 ปีของกรมสุขภาพจิต	- การจัดส่งเอกสารงบลงทุนของหน่วยงานบางแห่งยังไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และมีความล่าช้าในการส่งข้อมูลคำของบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิต - การทบทวน/ปรับปรุงในการจัดทำผลผลิต/โครงการใหม่ต้องแจ้งให้สำนักงบประมาณเปิดหรือปรับปรุง ผลผลิต/โครงการ เนื่องจากกรมไม่สามารถดำเนินการเองได้ ซึ่งใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานกว่าจะได้ดำเนินการบันทึกข้อมูลลงในระบบคำของบประมาณ e-budgeting ระยะเวลาที่ใกล้กับการ Sign off ปิดระบบ เพื่อส่งคำของบประมาณ

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
	- จัดทำคำของบประมาณในลักษณะบูรณาการ โดยจัดทำคำขอส่งเจ้าภาพหลักแผนงานบูรณาการที่กรมสุขภาพจิตเข้าร่วมแผนงานบูรณาการ ซึ่งมีอยู่ 2 แผนงาน ประกอบด้วย แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด และแผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย ซึ่งกรมสุขภาพจิตเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดทำคำของบประมาณกับหน่วยงานเจ้าภาพ และดำเนินการจัดทำคำขอส่งให้หน่วยงานเจ้าภาพรวบรวมเสนอต่อสำนักงบประมาณ - คำขอภาพรวมกรมสุขภาพจิต ซึ่งผู้บริหารพิจารณาตามนโยบาย ความเหมาะสม และความจำเป็น สอดคล้องกับแนวทางในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยได้จัดลำดับความสำคัญของรายการที่จะต้องดำเนินการในปีงบประมาณส่งให้กับสำนักงบประมาณ - คำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต ส่งกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงบประมาณ (ผ่านระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ e-budgeting) เป็นขั้นตอนในการนำส่งคำขอของบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับสำนักงบประมาณเพื่อพิจารณาคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต ส่วนกระทรวงสาธารณสุขรวบรวมคำของบประมาณจัดทำเป็นภาพรวมกระทรวงสาธารณสุขส่งให้สำนักงบประมาณ	- การกำหนดแนวทางของเจ้าภาพแผนงานบูรณาการ มีการปรับแก้ไขบ่อย ทำให้กรมต้องปรับแก้ไขคำของบประมาณให้เป็นไปตามแนวทางของเจ้าภาพแผนงานบูรณาการหลายครั้ง เนื่องจากมีความไม่ชัดเจนในการจัดทำแผนงานบูรณาการ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2562 - 2563 เนื่องจากได้เริ่มต้นดำเนินการตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 - ไม่มี - - ระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Budgeting) มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน บ่อยทำให้ต้องเรียนรู้ระบบใหม่ในทุกปี และระบบในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 ไม่เสถียร ต้องใช้เวลาบันทึกข้อมูลนาน และหลุดบ่อย

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
2. การพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยสำนักงบประมาณ	- สำนักงบประมาณพิจารณาคำของบประมาณของกรมสุขภาพจิต ปรับปรุงคำของบประมาณ (ผ่านระบบการจัดการงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ e-budgeting) สำนักงบประมาณขอรายละเอียดเพิ่มเติมจากกรมสุขภาพจิต เพื่อใช้ประกอบการพิจารณารายการคำของบประมาณ ซึ่งจะนำไปใช้ในการชี้แจงต่อคณะกรรมการพิจารณางบประมาณของสำนักงบประมาณ - สำนักงบประมาณพิจารณาและได้กำหนดกรอบวงเงินงบประมาณของกรมสุขภาพจิต นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติวงเงินงบประมาณดังกล่าว ส่งให้กรมสุขภาพจิตตรวจสอบรายละเอียดข้อมูลงบประมาณ และจัดพิมพ์เอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อรัฐสภาพิจารณาอนุมัติงบประมาณในขั้นตอนต่อไป	- การจัดส่งข้อมูลรายละเอียดให้กับสำนักงบประมาณขอเพิ่มเติม นั้น ให้ระยะเวลาในการจัดทำข้อมูลน้อย ส่วนใหญ่จะให้จัดส่งรายละเอียดทันทีภายในวันดังกล่าว ทำให้มีระยะเวลาในการจัดทำหรือขอข้อมูลจากหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตมีระยะเวลาที่น้อย และข้อมูลอาจจะไม่สมบูรณ์ ซึ่งมีผลต่อการพิจารณางบประมาณของกรมสุขภาพจิต - ไม่มี -

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
3. การอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยรัฐสภา	- กรมสุขภาพจิตจัดทำเอกสารชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/อนุกรรมการฯ ชุดต่าง ๆ ภายใต้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการค่อนข้างมาก โดยกรมสุขภาพจิตเข้าชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปี ณ รัฐสภา การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร 3 วาระ ได้แก่ วาระที่ 1 รับหลักการใช้เวลาประมาณ 3 – 5 วัน วาระที่ 2 เป็นการพิจารณาในรายละเอียดแห่งร่างพระราชบัญญัติ ฯ โดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและการพิจารณาเรียงตามมาตรา ใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน วาระที่ 3 เป็นการพิจารณาอนุมัติ โดยใช้การลงมติคะแนนเสียงรายมาตรา ใช้เวลาประมาณ 3 – 5 วัน และเสนอให้วุฒิสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว นายกรัฐมนตรีนำร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายต่อไป	- ระยะเวลาในการเตรียมจัดทำเอกสารชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปีมีระยะเวลาน้อย ทำให้ต้องรีบเร่งในการจัดทำเอกสารชี้แจง และการชี้แจงมีกำหนดระยะเวลาที่ไม่แน่นอนทำให้ต้องรอคอยเพื่อเข้าชี้แจง ซึ่งบางวันถูกยกเลิกหรือเลื่อนปรับเปลี่ยนใหม่

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
4. จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี	- สำนักงบประมาณ อนุมัติวงเงินงบประมาณและเงินงวดที่จัดสรรให้กรมสุขภาพจิต โดยให้กรมสุขภาพจิตจัดทำแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณส่งให้กับสำนักงบประมาณผ่านระบบสารสนเทศโปรแกรมการจัดทำแผน/ผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่าย (BB-EvMIS) ของสำนักงบประมาณ	- การจัดทำแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องงบประมาณ การคำนวณงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมายการเบิกจ่ายของกรมบัญชีกลาง และการพิจารณาแผนการใช้จ่ายงบลงทุนรายการสิ่งก่อสร้างที่ต้องใช้รายละเอียดวงงานงวดเงิน และต้องจัดทำข้อมูลลงใน Excel ก่อนนำไปบันทึกลงในระบบโปรแกรม BB-EvMIS ซึ่งหาบุคลากรมาดำเนินการได้ยาก เนื่องจากต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องข้างต้น และสำนักงบประมาณให้ระยะเวลาในการจัดทำแผนค่อนข้างจำกัด ต้องจัดทำและบันทึกให้แล้วเสร็จภายใน 1 สัปดาห์ - การจัดสรรงบประมาณของสำนักงบประมาณจัดสรรอย่างน้อย 2 ครั้งต่อปี ทำให้ไม่สามารถวางแผนการใช้เงินงบประมาณในบางโครงการได้เนื่องจากไม่แน่ใจว่าเงินงบประมาณจะจัดสรรให้กรมสุขภาพจิตในช่วงใด

กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	การวิเคราะห์กระบวนการ ในการจัดทำคำของบประมาณ	ปัญหาและอุปสรรค ในการจัดทำคำของบประมาณ
	- ผู้บริหารพิจารณาและเห็นชอบการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต โดยการจัดทำข้อมูลการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามหลักเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณของกรมสุขภาพจิต - จัดทำเอกสารการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต แจ้งหน่วยงานในกรมสุขภาพจิตทราบเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีต่อไป	- ไม่มี - - ไม่มี -

ตารางที่ 13 : ผลการวิเคราะห์กระบวนการในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี และปัญหาอุปสรรคในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

4.4 บทสรุปการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคที่พบ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา		ปัญหาอุปสรรคที่พบ	
ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567	ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567
- กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลง โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 วงเงินงบประมาณ 3,216.9177 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 วงเงินงบประมาณ 3,115.4941 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วงเงินงบประมาณ 2,957.1543 ล้านบาท - การปรับเปลี่ยนกฎหมายใหม่ทำให้กระบวนการจัดทำคำของบประมาณและกระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของประเทศเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น	- กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น โดยปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 วงเงินงบประมาณ 2,783.2620 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 วงเงินงบประมาณ 2,875.0118 ล้านบาท ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 วงเงินงบประมาณ 2,979.9646 ล้านบาท - กรมได้รับจัดสรรงบลงทุนมากขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยงบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของทั้งประเทศ ประกอบกับช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับ	- การดำเนินการตามกฎหมายพ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับเงินจัดสรรลดลง อันเนื่องมาจากการพิจารณาของสำนักงานประมาณสำหรับหน่วยงานที่มีเงินนอกงบประมาณจะพิจารณาความครอบคลุมโดยการนำเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานมาใช้ในการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณ ซึ่งมีความกระทบต่อการได้รับการจัดสรรงบประมาณของกรมสุขภาพจิตให้ได้รับงบประมาณน้อยลง - การปรับเปลี่ยนแนวทางในการจัดทำคำของบประมาณในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ในการปรับลดงบประมาณการประชุม/ฝึกอบรมสัมมนา/เดินทางไปราชการต่างประเทศ	- การพิจารณาจัดสรรงบลงทุนของสำนักงานประมาณ สำหรับรายการครุภัณฑ์ที่นอกเหนือจากครุภัณฑ์การแพทย์และคอมพิวเตอร์ไม่ได้รับการจัดสรรตั้งแต่ปีงบประมาณ 2566 เป็นต้นมา ทำให้กรมสุขภาพจิตไม่ได้รับจัดสรรครุภัณฑ์อื่นที่นำมาใช้ในการพัฒนางานสุขภาพจิต - การปรับปรุงระบบการจัดทำงบประมาณอิเล็กทรอนิกส์ (ระบบ e-Budgeting) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานค่อนข้างเสียเวลาในการเรียนรู้และศึกษาขั้นตอนวิธีการบันทึกข้อมูลใหม่ หรือระบบการบันทึกข้อมูลใหม่ ๆ อยู่เสมอ และบางครั้งเกิดความสับสนกับการจัดทำข้อมูลในระบบเดิม ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เป็นต้นมา

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา		ปัญหาอุปสรรคที่พบ	
ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567	ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567
- การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศไปรณกรรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) เพื่อใช้ในการจัดทำคำของบประมาณกรมสุขภาพจิตตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา ทำให้หน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตมีความสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น - การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ทำให้กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรข้าราชการที่ได้ตั้งใหม่จำนวน 449 อัตรา เป็นเงินทั้งสิ้น 19.8148 ล้านบาท	การจัดสรรครุภัณฑ์ทางการแพทย์เพิ่มมากขึ้น - โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิตที่ผ่านการคัดเลือกให้เป็นโครงการสำคัญในระดับประเทศหลายโครงการ อย่างไรก็ตาม เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่ได้รับเต็มตามวงเงินคำของบประมาณ - โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิต ของกรมสุขภาพจิต ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) กรอบวงเงิน 686.0751 ล้านบาท เพื่อผลิตพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวช มีผลทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการผลิตจิตแพทย์และสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567		- การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) กรมสุขภาพจิตได้รับผลกระทบเกี่ยวกับวงเงินงบประมาณภาพรวมที่ได้รับจัดสรรเป็นจำนวนน้อยที่สุดในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา		ปัญหาอุปสรรคที่พบ	
ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567	ปี พ.ศ. 2562 -2564	ปี พ.ศ. 2565 -2567
	- ได้รับจัดสรรงบประมาณให้ตามนโยบายของรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น เช่น การบำบัดรักษาผู้ป่วย จิตเวชยาเสพติด การผลิตบุคลากรด้านสุขภาพจิตและจิตเวช งบลงทุนครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เป็นต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - การปรับเปลี่ยนแผนงานของรายจ่ายประจำของกรมสุขภาพจิตจากเดิมอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานในระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2566 ให้เข้ามารวมภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ทำให้รายจ่ายประจำของกรมสุขภาพจิตไม่ได้ถูกปรับลดลงอย่างต่อเนื่องเหมือนปีที่ผ่านมา		

ตารางที่ 14 : บทสรุปวิเคราะห์ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และปัญหาอุปสรรคที่พบ ในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 - 2567

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต จำแนกตามงบรายจ่าย

จากการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี และขั้นตอนของการปรับลดงบประมาณนั้น พบว่า ส่วนใหญ่แล้ว กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณในชั้นร่างพ.ร.บ.โดยสำนักงบประมาณเป็นผู้พิจารณาปรับลดก่อนจะเข้าขั้นตอนของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งจากการวิเคราะห์ภาพรวมของงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 พบว่าแนวโน้มการเสนอตั้งค่าของงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2562 – 2564 ลดลงในปี พ.ศ. 2565 และแนวโน้มงบประมาณเพิ่มมากขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2566 – 2567 โดยค่าของงบประมาณกรมสุขภาพจิตที่ลดลงระหว่างช่วงปี พ.ศ. 2564 -2565 เนื่องจากการตั้งค่าขอแผนงานโครงการขับเคลื่อนฯ ลดลงเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการในช่วงของสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ทำให้ไม่สามารถลงพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมได้ ส่วนในปี พ.ศ. 2564 ที่เป็นช่วงการระบาดของโรคดังกล่าว กรมสุขภาพจิตได้จัดทำงบประมาณล่วงหน้าก่อน 1 ปี ซึ่งเป็นปี พ.ศ. 2563 โดยได้จัดทำงบประมาณของปี พ.ศ. 2564 ของกรมเป็นไปตามสถานการณ์ปกติ ไม่ได้รองรับการเกิดสถานการณ์โรคระบาด ส่วนการวิเคราะห์การปรับลดงบประมาณด้วยสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

1) งบบุคลากร

- สำนักงบประมาณ เป็นผู้พิจารณาปรับลดงบประมาณโดยจะจัดสรรงบประมาณให้ตามอัตราการครองตำแหน่งปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

- งบบุคลากรภายใต้แผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีถูกปรับลดในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย สำนักงบประมาณจึงทำหน้าที่หลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากรแบบเบ็ดเสร็จ ทำให้กรมสุขภาพจิตทราบวงเงินการได้รับจัดสรรงบบุคลากรตั้งแต่ผ่านการพิจารณาชั้นร่างพ.ร.บ.

2) งบดำเนินงาน

สำนักงบประมาณ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณางบดำเนินงานในแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน ดังนี้

- งบดำเนินงานที่เป็นภารกิจประจำตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาปรับลดงบประมาณตามเกณฑ์การพิจารณาจากฐานเงินงบประมาณที่ได้จัดสรรให้กับกรมสุขภาพจิตจากปีก่อนหน้า ซึ่งรายการส่วนใหญ่จะได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่ากับในปีที่ผ่านมา โดยมีรายการที่เห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ค่าตอบแทน ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าสาธารณูปโภค เป็นต้น แต่พอมาในปีหลังๆ มีการปรับลดงบประมาณลงเป็นส่วนใหญ่ตามนโยบายของรัฐบาล และรายการที่ถูกปรับลดลงทุกปี คือ ค่าวัสดุ และค่าใช้สอย ยกเว้นค่าใช้สอยปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ปรับขึ้นจากปีก่อนประมาณ 1.5000 ล้านบาท สำหรับการปรับลดงบประมาณในชั้นพ.ร.บ. คณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้มีการปรับลดงบดำเนินงานลงจำนวน 2 ปี ได้แก่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 18.0709 ล้านบาท และ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1.0000 ล้านบาท ส่วนปี พ.ศ. 2562 - 2563, 2565 และ 2567 ไม่ถูกปรับลด โดยการพิจารณาปรับลดจากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับการปรับลดจากสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ งบดำเนินงานภาพรวม ตามพ.ร.บ. ถูกปรับลดลงทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณพ.ศ. 2562 ได้รับจัดสรรจำนวน 375.9263 ล้านบาท จนกระทั่งปี พ.ศ. 2567 ได้รับจัดสรร จำนวน 208.3140 ล้านบาท ซึ่งถูกปรับลดลงไปถึง 167.6123 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45

- งบดำเนินงานโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต ที่อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ สำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้ตามความสอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ และสามารถตอบสนองต่อเป้าหมายในระดับประเทศ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปี นอกจากนี้ยังพิจารณาจากความพร้อม ลักษณะการบูรณาการของโครงการ และศักยภาพในการเบิกจ่ายงบประมาณในปีที่ผ่านมา แต่ยังมีข้อสังเกตว่า ส่วนใหญ่โครงการที่ได้รับจากการจัดสรรงบประมาณจะเป็นโครงการที่ต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมา

3) งบลงทุน

สำนักงบประมาณในจะพิจารณาการจัดทำคำขอในเบื้องต้น โดยให้หน่วยงานเรียงลำดับความสำคัญของรายการครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง กรอบความต้องการครุภัณฑ์ มีการกำหนดรายการที่ต้องเสนอตั้งงบประมาณตามความจำเป็นเหมาะสม และรายการที่เสนอตั้งงบประมานนั้น ควรมีความพร้อมและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล เช่น รายการปีเดียว และผูกพันใหม่ เพื่อประกอบการพิจารณา และมีการใช้บัญชีราคาและคุณลักษณะครุภัณฑ์ตามมาตรฐานกลางจากสำนักงบประมาณ ส่วนครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์จากกระทรวงกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ การพิจารณาสิ่งก่อสร้างของสำนักงบประมาณจะพิจารณาจากความพร้อมของแบบรูปรายการ เอกสารการประมาณราคา หากเป็นการขอสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ใหม่ ให้ดำเนินการขอความเห็นชอบในการใช้ที่ดินจากผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ที่ดินตามกฎหมายด้วย ทั้งนี้ ในส่วนการพิจารณาในชั้นพ.ร.บ. คณะกรรมาธิการฯ พิจารณาปรับลดทุกปี แต่เป็นจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับ การปรับลดในชั้นร่างพ.ร.บ. ยกเว้นปี พ.ศ. 2565 ไม่ถูกปรับลดงบประมาณ

4) งบเงินอุดหนุน

สำนักงบประมาณมีการพิจารณาปรับลดงบประมาณ โดยพิจารณาจากเอกสารข้อมูลความต้องการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ส่วนใหญ่สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณให้การพัฒนาบุคลากรที่สำคัญของกรมสุขภาพจิตโดยเฉพาะการผลิตจิตแพทย์ และการผลิตพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช ส่วนการปรับลดงบประมาณในชั้นพ.ร.บ. จากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีปรับลดในปี พ.ศ. 2564 เนื่องจากผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประกอบกับงบเงินอุดหนุนของกรมมีเพียงส่วนน้อย และในปี พ.ศ. 2567 ขอปรับลดงบประมาณในส่วนเป้าหมายที่กรมสุขภาพจิตไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในปีงบประมาณ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีนโยบายในการเพิ่มกำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อลดความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงในสังคมและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด จึงได้นำเสนอโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิตต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการของโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้าน การดูแลสุขภาพจิต ภายในระยะเวลา 5 ปี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570 ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน 686,075,100 บาท

5) งบรายจ่ายอื่น

- รายจ่ายเดินทางไปราชการต่างประเทศ ได้รับการจัดสรรงบประมาณเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรจากรายการที่มีบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการในการเดินทางไปต่างประเทศ (Memorandum of Understanding : MOU) เท่านั้น ส่วนในชั้นพ.ร.บ. โดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ไม่มีการปรับลดรายการ เนื่องจากสัดส่วนงบประมาณค่อนข้างน้อยมากเมื่อเทียบกับงบประมาณรายการอื่น

- ค่าใช้จ่ายในการวิจัยและพัฒนา สำนักงบประมาณพิจารณาโครงการวิจัยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ชื่อเดิมก่อนการรวมกระทรวงใหม่ โดยโครงการวิจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนางานสุขภาพจิตในปีงบประมาณพ.ศ. 2562-2563 ทั้งนี้ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป ได้มีกฎหมายในการจัดทำของงบประมาณที่เกี่ยวกับงานวิจัยให้ดำเนินการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของงบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ

6) สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการดำเนินการ ในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/การดำเนินการ
1. ข้อมูลและเอกสารประกอบการจัดทำคำของบประมาณไม่ครบถ้วน เช่น ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน หรือมีรายละเอียดไม่เพียงพอ ขาดข้อมูลเชิงสถิติ หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ เป็นต้น	- การจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต - การจัดเตรียมรายละเอียดที่ใช้ประกอบคำของบประมาณให้ครบถ้วน โดยได้ประสานกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดส่งข้อมูล เอกสารหลักฐาน ที่ต้องใช้ในแต่ละปีงบประมาณ
2. งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอหรือลดลงอย่างต่อเนื่อง	- การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/รายการที่มีความจำเป็น โดยได้จัดทำข้อมูลการเรียงลำดับความสำคัญของโครงการขับเคลื่อนฯ และข้อมูลเรียงลำดับความสำคัญรายการงบลงทุน ครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และสิ่งก่อสร้าง ตามความเหมาะสมในแต่ละปีงบประมาณ - การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยปรับลดค่าใช้จ่าย ชะลอ ยกเลิก รายการที่ไม่มีความจำเป็น หรือหมดความสำคัญ โดยได้ดำเนินการปรับลดจำนวนโครงการขับเคลื่อนฯ พิจารณายุบรวม

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/การดำเนินการ
	โครงการที่สามารถดำเนินการร่วมกันได้ ทำให้จำนวนโครงการขับเคลื่อนลดลง ซึ่งเริ่มดำเนินการเมื่อจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2567 - การพัฒนาความสามารถในการหารายได้จากแหล่งอื่น เพื่อชดเชยงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรลดลง โดยหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นต้นไป ได้รวบรวมข้อมูลจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายจากแหล่งเงินนอกงบประมาณ เช่น กองทุนป.ป.ส. กองทุนส.ส.ส. องค์การอนามัยโลก เป็นต้น เพื่อให้ได้รับงบประมาณจากแหล่งอื่นมากขึ้น
3. ระยะเวลาในการจัดทำคำของบประมาณมีจำกัด ซึ่งต้องดำเนินการจัดทำคำของบประมาณภายในกรอบระยะเวลาที่สำนักงบประมาณกำหนด	- การวางแผนการจัดทำคำของบประมาณไว้ล่วงหน้า โดยการจัดทำ Time line ให้หน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเตรียมข้อมูลเพื่อบันทึกคำของบประมาณระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคมของทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 -2567 - การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยกรมสุขภาพจิตได้พัฒนาระบบโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) เริ่มนำมาใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา - การชี้แจงแนวทางและระยะเวลาในการจัดทำคำของบประมาณให้กับหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตล่วงหน้า เพื่อจะได้วางแผนการดำเนินการได้อย่างเหมาะสม โดยรองอธิบดีที่ดูแลกองยุทธศาสตร์และแผนงานเป็นผู้แจ้งให้ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตรับทราบ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ปัญหาอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ/การดำเนินการ
4. ไม่มีฐานข้อมูลที่ใช้ในการแจกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิต ต่อรัฐสภา	- การจัดทำฐานข้อมูลทางวิชาการของกรมสุขภาพจิต เช่น ผลการดำเนินงาน นโยบายกรมสุขภาพจิต ข้อมูลการตอบกระทู้หรือข้อซักถามในเชิงวิชาการ และการใช้จ่ายงบประมาณ เป็นต้น โดยการรวบรวมข้อมูลผ่าน Google Drive และการจัดทำรูปเล่มรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
5. การเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย	- การติดตามผลการเบิกจ่ายเงินงบประมาณผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยกรมสุขภาพจิตได้พัฒนาระบบโปรแกรมเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการงบประมาณและแผนงาน (B&P) เริ่มนำมาใช้ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เป็นต้นมา เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณของกรมสุขภาพจิต และการติดตามผลการเบิกจ่ายงบประมาณจากระบบ GFMS จากกองบริหารการคลัง ตามตัวชี้วัดการรับรองกรมสุขภาพจิตในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ

ตารางที่ 15 : สรุปปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และการดำเนินการ ในการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี

5.2 ข้อเสนอแนะ และปัจจัยความสำเร็จ

จากข้อมูลการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2567 ของกรมสุขภาพจิต โดยการวิเคราะห์จากข้อมูลในแต่ละช่วงปีนั้น ทำให้ได้ข้อสรุปของแนวทางการเสนอของบประมาณในปีต่อไป แต่เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณ ดังนั้น ในการพิจารณาข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิตในครั้งต่อไปนั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ และปัจจัยความสำเร็จ ดังนี้

1) ภาพรวมในการเสนอของบประมาณ

1.1) กรมสุขภาพจิตได้มีการพิจารณาปัจจัยต่างๆ เพื่อประกอบการจัดทำคำของบประมาณในปีต่อ ๆ ไป ได้แก่ นโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนย่อย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายการเสนอของบประมาณของกรมสุขภาพจิต รวมทั้งปัจจัยภายในของงบรายจ่ายแต่ละงบที่ส่งผลต่อการได้รับจัดสรรงบประมาณ เช่น อัตราการเกษียณอายุราชการของบุคลากร อัตราว่างของบุคลากร รายการภายใต้แผนงานพื้นฐานที่ต้องดำเนินการตามภารกิจ และโครงการในแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการด้านต่างๆ ที่ตอบสนองต่อนโยบายของกรมสุขภาพจิตและสอดคล้องกับนโยบายทั้งในระดับกระทรวงและระดับประเทศ เป็นต้น

1.2) ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 กำหนดส่วนที่ 1 การขอตั้งงบประมาณรายจ่าย มาตรา 25 ภายใต้บังคับมาตรา 28 ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หรือรัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่กำกับหรือควบคุมกิจการของหน่วยรับงบประมาณ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายมีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่ายของหน่วยรับงบประมาณนั้นต่อผู้อำนวยการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่ผู้อำนวยการกำหนด การยื่นคำขอตั้งงบประมาณรายจ่าย ตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องแสดงวัตถุประสงค์ แผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ และให้จัดส่งรายงานเกี่ยวกับเงินนอกงบประมาณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ผู้อำนวยการกำหนดด้วย

ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 17 การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้แก่หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึง (1) ความจำเป็นและภารกิจของหน่วยงานของรัฐที่ขอรับจัดสรรงบประมาณ (2) ฐานะเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานของรัฐที่สามารถใช้จ่ายได้ รวมตลอดถึงรายได้หรือเงินอื่นใดที่หน่วยงานของรัฐนั้นมีอยู่หรือสามารถนำมาใช้จ่ายได้

ดังนั้น การพิจารณาของสำนักงานงบประมาณสำหรับหน่วยงานที่มีเงินนอกงบประมาณ จะพิจารณาความครอบคลุมโดยการนำเงินนอกงบประมาณของหน่วยงานมาใช้ในการพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณ ซึ่งมีผลกระทบต่อการได้รับเงินจัดสรรของกรมสุขภาพจิตโดยตรง

1.3) การพิจารณางบประมาณในชั้นพ.ร.บ. จากคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพิ่มเติมควบคู่กับไปกับหลักเกณฑ์ที่สำนักงานงบประมาณกำหนดไว้ในการจัดทำคำขอของงบประมาณ เช่น อัตราตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายในบางรายการ หรือการขอเอกสารประกอบการพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของงบลงทุน หรือการจัดทำข้อมูลเพิ่มเติมตามมติของคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือคณะอนุกรรมการที่เกี่ยวข้อง หากหน่วยงานไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพิ่มเติมจะถูกปรับลดงบประมาณทันที ดังนั้น กรมสุขภาพจิตจะต้องคอยประสานงาน ติดตาม และดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์อย่างเคร่งครัด เนื่องจากเป็นเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติตาม

1.4) การเสนอของบประมาณในแต่ละปี ไม่ได้แปรผันตรงหรือเป็นส่วนหนึ่งของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณนั้นๆ ดังนั้น กรมสุขภาพจิตจึงไม่ควรเสนอค่าของงบประมาณโดยเน้นเชิงปริมาณ เนื่องจากจะทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดทำค่าของงบประมาณ ทำให้เสียเวลาและทรัพยากรในการจัดเตรียมข้อมูลและจัดทำรายละเอียดงบประมาณ ซึ่งควรจัดทำงบประมาณเชิงคุณภาพมากกว่า คือ เสนอของบประมาณเฉพาะแผนงานที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีงบประมาณ ซึ่งจะช่วยให้แผนงานที่เสนอมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และสามารถชี้แจงได้ง่าย

1.5) จากคำกล่าวที่ว่า หากจัดทำค่าของงบประมาณในโครงการที่ได้ผ่านการพิจารณาเป็นโครงการสำคัญจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ หรือเข้าร่วมเป็นหน่วยงานภายใต้แผนงานบูรณาการแล้ว จะได้รับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นหรือไม่ถูกปรับลดงบประมาณนั้น ไม่เป็นความจริง จะเห็นได้จากการจัดทำค่าขอโครงการขับเคลื่อนฯ ในปีที่ผ่านมาของกรมสุขภาพจิตมีโครงการขับเคลื่อนที่ผ่านการพิจารณาให้เป็นโครงการสำคัญของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีโครงการขับเคลื่อนฯ ที่เข้าร่วมแผนงานบูรณาการ ถูกปรับลดงบประมาณลงมากกว่าปีก่อนที่เคยได้รับจัดสรร และมีแนวโน้มที่จะได้รับจัดสรรลดลงในทุกปี โดยเฉพาะการนำโครงการเข้าร่วมแผนงานบูรณาการมีความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดทำค่าของงบประมาณและการจัดทำเอกสารชี้แจงต่อคณะกรรมการที่เป็นภาระงานเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังคงถูกปรับลดงบประมาณ ทำให้ได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยลงกว่าปีก่อนหน้า จึงควรมีการพิจารณากลับกรองความเหมาะสมของโครงการที่จะนำไปจัดทำแผนงานบูรณาการ

1.6) งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตเสนอนั้น ส่วนใหญ่จะถูกปรับลดในชั้นร่าง พ.ร.บ. โดยสำนักงบประมาณเป็นผู้พิจารณา ซึ่งสำนักงบประมาณมีความสำคัญอย่างมากต่อการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิต ดังนั้น กรมสุขภาพจิตจึงควรเตรียมข้อมูลในการชี้แจงรายละเอียดและเหตุผลความจำเป็นของรายการงบประมาณที่เสนอขอให้พร้อมมากที่สุด และการประสานเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกรมสุขภาพจิตและสำนักงบประมาณ เพื่อให้แสดงให้เห็นถึงความพร้อมและความจำเป็นในการดำเนินงานของกรมสุขภาพจิต

1.7) กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรงบประมาณตาม พ.ร.บ. จำนวนลดลงในทุกปี ประกอบกับสัดส่วนค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากรที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้งบประมาณที่ได้รับในการดำเนินการลดลง และคาดว่าจะเกิดผลกระทบต่อค่าใช้จ่ายประจำของกรมสุขภาพจิตไม่เพียงพอต่อการดำเนินการในอนาคต ดังนั้น กรมสุขภาพจิตควรจัดทำแผนกำลังคนสุขภาพจิตเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์งบประมาณที่จะขอรับการจัดสรรในอนาคตเพื่อนำมาวางแผนเสนอของบประมาณต่อไป

1.8) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีของกรมสุขภาพจิตที่สอดคล้องกับนโยบายในระดับประเทศ เช่น ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐบาล แผนงานของกระทรวงสาธารณสุข และแผนงานของกรมสุขภาพจิต

(2) การดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

(3) การจัดส่งข้อมูลเอกสารหลักฐาน ให้กับสำนักงบประมาณและคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/คณะอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างครบถ้วน

(4) การจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการชี้แจงงบประมาณรายจ่ายประจำปี โดยจัดทำข้อมูลและเอกสารที่ใช้สนับสนุน เพื่อจะได้ตอบข้อซักถามและชี้แจงข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและตรงประเด็น มีโอกาสในการถูกปรับลดงบประมาณได้น้อยลง

(5) การเสนอค่าของงบประมาณในเชิงคุณภาพ โดยเสนอค่าของงบประมาณเฉพาะแผนงานที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ได้รับงบประมาณที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

(6) การสร้างความร่วมมือและประสานงานร่วมกับสำนักงานงบประมาณ ในการจัดส่งข้อมูลประกอบการพิจารณา การตอบข้อซักถาม และการประสานผู้รับผิดชอบงานต่าง ๆ ของกรมสุขภาพจิต เพื่อให้รายละเอียดข้อมูลให้แก่สำนักงานงบประมาณได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง

2) งบบุคลากร

2.1) สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบบุคลากรให้หน่วยงานราชการทุกหน่วยงานแบบเบ็ดเสร็จ โดยจะจัดสรรให้เฉพาะตำแหน่งที่มีการจ้างงานอยู่จริง ทำให้กรมสุขภาพจิตควรมีการสรรหาและบรรจุบุคลากรให้ครบถ้วนทุกตำแหน่งหรือพยายามให้มีอัตราว่างให้น้อยที่สุด เพื่อจะได้รับจัดสรรงบประมาณตามกรอบอัตรากำลังทั้งหมด

2.2) กรมสุขภาพจิตต้องจัดทำรายละเอียดการเสนอของงบประมาณในส่วนของงบดำเนินงานที่เป็นค่าตอบแทนและค่าใช้สอยเกี่ยวกับบุคลากรตามสิทธิ โดยงบประมาณบางรายการมีลักษณะที่มีความสัมพันธ์ที่สอดคล้องกับจำนวนหรือตำแหน่งของบุคลากรกรมสุขภาพจิตในแต่ละปีงบประมาณ เพื่อให้ได้รับการจัดสรรสอดคล้องกับภาระความจำเป็นที่แท้จริง เช่น ค่าเช่าบ้าน, ค่าตอบแทนการจัดหารถประจำตำแหน่งของผู้บริหาร, เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของผู้ปฏิบัติงานให้บริการด้านการแพทย์ ทันตแพทย์ เภสัชกรรม พยาบาล เทคนิคการแพทย์ รังสีการแพทย์และกายภาพบำบัด และด้านการสาธารณสุขอื่นๆ (พ.ต.ส.), ค่าตอบแทนพิเศษสำหรับข้าราชการและลูกจ้างที่ได้รับเงินเดือนเต็มขั้น, ค่าตอบแทนสำหรับแพทย์ ทันตแพทย์ และเภสัชกร ที่ไม่ทำเวชปฏิบัติส่วนตัว, เงินสมทบกองทุนประกันสังคม เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาค่าตอบแทนจากรายชื่อที่มีอยู่จริงเท่านั้น จะขอรับการจัดสรรโดยแจ้งว่ารอสรรหาหรือรอการบรรจุตามตำแหน่งที่ขอมายังจะถูกพิจารณาปรับลดงบประมาณทันที ส่วนเงินสมทบกองทุนประกันสังคมคำนวณจากอัตรานักงานราชการของกรมสุขภาพจิต

2.3) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การบริหารอัตรากำลังให้มีความเหมาะสม โดยการสรรหาและบรรจุบุคลากรให้ครบถ้วนทุกตำแหน่ง เพื่อลดอัตราว่างให้น้อยที่สุด และการใช้ข้อมูลอัตรากำลังในการจัดทำค่าของงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การจัดทำฐานข้อมูลบุคลากรของกรมสุขภาพจิตที่เป็นปัจจุบัน โดยมีการติดตามการบรรจุ อัตราว่าง และตำแหน่งที่ต้องการบรรจุเพิ่มเติม ซึ่งจะได้ค่าของงบประมาณที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

(3) การจัดทำข้อมูลรายละเอียดที่สอดคล้องกับบุคลากรที่มีอยู่จริง เพื่อจะได้รับการจัดสรรงบประมาณได้อย่างเหมาะสม

3) งบดำเนินงาน

3.1) งบดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ที่เป็นรายจ่ายประจำตามกฎหมาย ประกอบด้วย ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ และค่าสาธารณูปโภค สำนักงานประมาณมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณจากฐานการจัดสรรงบประมาณในปีก่อนหน้า โดยแนวโน้มการได้รับจัดสรรเงินงบประมาณลดลงในทุกๆ ปี ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลในการปรับลดรายจ่ายประจำของหน่วยงานราชการ ซึ่งนโยบายของรัฐบาลนั้น ไม่สะท้อนกับความเป็นจริงในสถานะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีค่าเงินลดลงและรายจ่ายในแต่ละปีเพิ่มมากขึ้น โดยกรมสุขภาพจิตควรพิจารณาหามาตรการ/แนวทางในการเพิ่มสัดส่วนของงบดำเนินงานให้เพิ่มขึ้น หรือการจัดลำดับความสำคัญในการใช้งบประมาณให้คุ้มค่าและยกเลิก/ชะลอการดำเนินการรายการที่สามารถปรับลดหรือยกเลิกได้ หรือพิจารณาแนวทางการดำเนินงานที่สามารถประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณได้

3.2) งบดำเนินงานภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ และแผนงานบูรณาการ สำนักงานประมาณจัดสรรงบประมาณโดยพิจารณาถึงนโยบายสำคัญของรัฐบาล แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและแผนย่อย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญของกรมสุขภาพจิต โดยกรมสุขภาพจิตจัดทำโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ของกรมสุขภาพจิต ในการจัดทำกิจกรรมโครงการที่ตอบสนองต่อแผนงานสำคัญดังกล่าว เห็นว่า กรมสุขภาพจิตควรจัดทำค่าของงบประมาณโครงการขับเคลื่อนในลักษณะรูปแบบการเขียนโครงการจากงานวิจัย/บทความวิชาการสุขภาพจิตที่มีความสำคัญและเกิดผลกระทบต่อประชาชนตามสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence based) ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนในการเสนอของบประมาณ และลักษณะการดำเนินโครงการควรเป็นลักษณะ Project Based ซึ่งสามารถสิ้นสุดได้เมื่อโครงการหมดความสำคัญ/ไม่ตอบสนองต่อนโยบาย ทั้งนี้ กรมสุขภาพจิตควรเน้นดำเนินการจัดทำโครงการใหม่ๆ ที่ตอบสนองต่อนโยบายและสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต ส่วนโครงการขับเคลื่อนเดิมที่ดำเนินการทุกปีเหมือนเช่นงานประจำ ควรถ่ายโอนงานให้กับพื้นที่เป็นผู้ดำเนินการแทน

ทั้งนี้ กรมสุขภาพจิตควรหาแนวทางในการเพิ่มนวัตกรรมบริการใหม่ๆ/เพิ่มประสิทธิภาพในการจัดหารายได้ซึ่งเป็นเงินบำรุงของหน่วยบริการให้เพิ่มขึ้น เพื่อทดแทนสัดส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรลดลง

3.3) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การบริหารงบดำเนินงานอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ โดยการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/รายการที่มีความจำเป็น การส่งเสริมแนวทางการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าในการปรับลดค่าใช้จ่าย ชะลอ ยกเลิก รายการที่ไม่มีความจำเป็นหรือหมดความสำคัญ

(2) การจัดทำข้อมูลโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมสุขภาพจิต โดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence based) หรือจากงานวิจัย ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนในการเสนอของบประมาณ

(3) การเพิ่มนวัตกรรมและประสิทธิภาพในการจัดหารายได้ โดยการพัฒนานวัตกรรมการให้บริการด้านสุขภาพจิตและจิตเวช ส่งเสริมการหารายได้จากเงินบำรุงของหน่วยบริการ เพื่อชดเชยเงินงบประมาณที่จะได้รับจัดสรรลดลง

4) งบลงทุน

4.1) การเสนอของงบลงทุนในแต่ละปีต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลเอกสารหลักฐานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประมาณกำหนด สำหรับรายการครุภัณฑ์พิจารณาจากบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ (สำนักงานประมาณ), เกณฑ์ราคากลางและคุณลักษณะพื้นฐานครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) เกณฑ์ราคากลางและคุณลักษณะพื้นฐานของระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม) ส่วนรายการที่นอกเหนือจากราคามาตรฐานให้จัดเตรียมเอกสารใบเสนอราคาอย่างน้อย 3 ร้านค้า และคุณลักษณะของครุภัณฑ์ที่ต้องการ ส่วนรายการที่ดินและสิ่งก่อสร้างควรจัดเตรียมเอกสารประมาณราคา (ปร.4 ปร.5 ปร.6) แบบแปลน งบประมาณงวดเงิน และพื้นที่ในการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างให้มีความพร้อม รวมถึงการจัดหาที่ดินที่ต้องได้รับกรรมสิทธิ์จากเจ้าของที่ดินด้วย ทั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานใช้เอกสารที่เป็นราคาปัจจุบัน โดยเฉพาะสิ่งก่อสร้างที่มีราคาวัสดุก่อสร้างที่กองแบบแผน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ เพื่อใช้เสนอของงบประมาณต่อไป

4.2) กรมสุขภาพจิตควรจัดทำแผนความต้องการครุภัณฑ์ การกำหนดกรอบอัตราครุภัณฑ์ที่หน่วยงานควรมี และแสดงสถานะในปัจจุบันเพื่อใช้ประกอบการเสนอของงบประมาณ โดยเฉพาะครุภัณฑ์การแพทย์ และครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ควรมีกรอบความต้องการครุภัณฑ์ในระดับกรมสุขภาพจิต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะดำเนินการให้เป็นรูปธรรม

4.3) รายการสิ่งก่อสร้างผูกพันงบประมาณงบประมาณข้ามปีของกรมสุขภาพจิตที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ ต้องเร่งรัดให้มีการดำเนินการและผลการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามวงจางวดเงินในสัญญาจ้าง เพื่อให้ได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เต็มวงเงินงบประมาณที่ได้เสนอของงบประมาณในปีงบประมาณที่เกี่ยวข้อง

4.4) กรณีงบลงทุนสิ่งก่อสร้างของโครงการจัดตั้งโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ก่อน เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความคุ้มค่าในการลงทุน เนื่องจากการจัดตั้งโรงพยาบาลต้องใช้เงินงบประมาณในการลงทุนเป็นจำนวนมากและมีระยะเวลาในการดำเนินการหลายปี จึงควรจัดเตรียมความพร้อมก่อนที่จะจัดทำคำของบประมาณ เพื่อให้การก่อสร้างโรงพยาบาลจิตเวชแห่งใหม่ไม่อุปสรรคทำให้เกิดความล่าช้าเกิดขึ้น

4.5) ควรมีการพัฒนาแนวทางการประเมินความคุ้มค่าต้นทุนในการจัดทำครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เพื่อให้หน่วยบริการในสังกัดกรมสุขภาพจิตสามารถประเมินความคุ้มค่าต้นทุนรายการครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีวงเงินคำขอต่อหน่วยมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป ก่อนการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีเสนอกรมสุขภาพจิต โดยการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุน ประเมินการต้นทุนที่จะเกิดขึ้น และรายได้จากการให้บริการ ทำให้ผู้บริหารสามารถพิจารณาคำขอครุภัณฑ์ทางการแพทย์เบื้องต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) ความพร้อมในการจัดเตรียมข้อมูลและเอกสารประกอบการเสนอคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะรายการครุภัณฑ์ให้จัดเตรียมเอกสารใบเสนอราคาอย่างน้อย 3 ร้านค้า และคุณลักษณะเฉพาะครุภัณฑ์ ส่วนสิ่งก่อสร้างจัดเตรียมเอกสารประมาณราคา (ปร.4 ปร. 5 ปร. 6) แบบแปลน งบประมาณงวดเงิน

(2) การบริหารงบลงทุนรายการผูกพันให้มีประสิทธิภาพ โดยเร่งรัดการดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง

(3) การประเมินความคุ้มค่าคุ้มทุนรายการครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีวงเงินค่าขอต่อหน่วยมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการจัดทำค่าของงบประมาณรายจ่ายประจำปี

5) งบเงินอุดหนุน

5.1) การเสนอของบประมาณในการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิต ปัจจุบันยังขาดข้อมูลในภาพรวมของกรมสุขภาพจิตในส่วนของการผลิตจิตแพทย์ที่จะต้องขอข้อมูลจากหน่วยงานของกรมสุขภาพจิตที่ผลิตจิตแพทย์โดยตรง ซึ่งกองบริหารทรัพยากรบุคคลควรได้จัดทำข้อมูลแผนการดำเนินการภาพรวมการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิตทั้งในส่วนของการผลิตจิตแพทย์ พยาบาลเฉพาะทางจิตเวช และสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพจิตและจิตเวช เพื่อจะได้มีข้อมูลที่เป็นเป้าหมายหลักอย่างชัดเจนในการเสนอของบประมาณจากสำนักงบประมาณ

5.2) ควรมีการจัดตั้งสถาบันหรือศูนย์ขึ้น สำหรับดูแลการผลิตจิตแพทย์และสหวิชาชีพของกรมสุขภาพจิตเพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตบุคลากรในสาขาสุขภาพจิตและจิตเวชรองรับการปฏิบัติงานของกรมสุขภาพจิตและกระทรวงสาธารณสุข ปัจจุบันได้มีการควรจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลการผลิตจิตแพทย์ของกรมสุขภาพจิตภายใต้สถาบันจิตเวชศาสตร์สมเด็จเจ้าพระยา แต่อย่างไรก็ตาม หน่วยงานดังกล่าวยังไม่ได้มีบทบาทมากนักในการดำเนินการ เนื่องจากยังเป็นหน่วยงานที่เพิ่งจัดตั้งขึ้นใหม่

5.3) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การวางแผนการพัฒนากำลังคนด้านสุขภาพจิต โดยการจัดทำฐานข้อมูลปัจจุบันของวิชาชีพด้านสุขภาพจิตและจิตเวช การวิเคราะห์แนวโน้มการผลิตกำลังคนและความต้องการในอนาคต รวมถึงการวิเคราะห์จำนวนบุคลากรที่ต้องการในแต่ละพื้นที่ และตามระดับการบริการของกรมสุขภาพจิต

(2) การจัดตั้งสถาบันหรือศูนย์การผลิตบุคลากรด้านสุขภาพจิต เพื่อเป็นศูนย์กลางในการผลิตบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสม และการพัฒนาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย โรงเรียนแพทย์ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ในการเพิ่มคุณภาพและจำนวนบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) งบรายจ่ายอื่น

6.1) การเดินทางไปราชการต่างประเทศควรมีการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานความจำเป็นที่จะต้องเข้าร่วมประชุมในต่างประเทศอย่างชัดเจน และสามารถชี้แจงได้ว่า การประชุมดังกล่าวเป็นไปตามพันธกรณีข้อตกลงระหว่างประเทศ

6.2) ควรมีการกำหนดหัวข้อและจำนวนครั้งจากสถิติที่ผ่านมาเพื่อใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว

6.3) การวางแผนการเดินทางไปราชการต่างประเทศสำหรับผู้บริหารหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

6.4) ปัจจัยความสำเร็จ

(1) การวางแผนการเดินทางไปราชการต่างประเทศ โดยพิจารณาจากความจำเป็นและประโยชน์ที่ได้รับ การวางแผนล่วงหน้าสำหรับการเดินทางของผู้บริหารหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และการคัดเลือกบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับภารกิจ เพื่อลดความซ้ำซ้อนและใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า

(2) การใช้ข้อมูลการเดินทางไปราชการต่างประเทศที่ผ่านมา ในการวิเคราะห์และประมาณการงบประมาณในการเดินทางได้อย่างเหมาะสม

(3) การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ (Memorandum of Understanding : MOU) ตามภารกิจของกรมสุขภาพจิต เพื่อนำมาความรู้ที่ได้แลกเปลี่ยนมาใช้ในการพัฒนางานสุขภาพจิตและจิตเวชให้มีคุณภาพ

5.3 มาตรการในการเสนอของบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นแบ่งเป็น 4 ด้าน ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ผู้ศึกษาได้จัดทำมาตรการต่าง ๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งแต่การจัดทำคำขอถึงการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

1) นโยบาย

ควรมีการจัดทำนโยบาย/แนวทางการจัดทำงานงบประมาณของกรมสุขภาพจิตในแต่ละปี เพื่อสร้างจุดเน้นและชี้เป้าความต้องการงบประมาณที่ต้องการขอรับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน

1.1) กำหนดรายการตามนโยบายให้จัดทำคำขอของงบประมาณ รวมถึงจัดสัดส่วนงบประมาณที่ต้องการและมีความเหมาะสม เช่น การกำหนดเป้าหมายในการจัดทำคำขอของบลงทุนสัดส่วนของครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง และกำหนดสัดส่วนการขอครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละปี เป็นต้น

1.2) การประชุมชี้แจงมอบหมายนโยบายและกำหนดทิศทางการจัดทำคำขอของงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้กับผู้รับผิดชอบด้านข้อมูลระดับรายการหลักที่สำคัญของกรมสุขภาพจิต ในการจัดทำข้อมูลคำขอของงบประมาณพร้อมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองบริหารทรัพยากรบุคคล รับผิดชอบเกี่ยวกับบุคลากรและงบดำเนินงานที่เป็นค่าตอบแทนตามสิทธิของบุคลากร งบเงินอุดหนุนในการพัฒนาบุคลากรด้านสุขภาพจิต, งานวิเทศสัมพันธ์สำนักวิชาการสุขภาพจิตรับผิดชอบเกี่ยวกับงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว, สำนักงานเลขานุการกรมรับผิดชอบเกี่ยวกับค่าจ้างเหมาบริการส่วนกลาง, กองบริหารการคลังรับผิดชอบค่าสาธารณูปโภคและการเบิกจ่ายเงินงบประมาณในหมวดต่างๆ และกองบริหารระบบบริการสุขภาพจิตรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อนำไปสื่อสารให้กับหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตทราบและดำเนินการจัดทำคำขอของงบประมาณได้ตามนโยบายของกรมสุขภาพจิตต่อไป

2) แผนงาน/โครงการ

2.1) การเสนอแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณจะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ระดับชาติ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และการคำนึงถึงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณที่กำหนดในแต่ละปี รวมถึงความสอดคล้องกับแผนในระดับกระทรวงและนโยบายของกรมสุขภาพจิตที่มีความเชื่อมโยงกันในการเสนอของบประมาณในแผนงานยุทธศาสตร์และแผนงานบูรณาการ

2.2) แผนงานโครงการขับเคลื่อนในการเสนอของบประมาณ ควรดำเนินการในลักษณะรูปแบบการเขียนโครงการจากงานวิจัย/บทความวิชาการสุขภาพจิตที่มีความสำคัญและเกิดผลกระทบต่อประชาชนตามสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อใช้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence based) ที่เป็นข้อมูลสนับสนุนในการเสนอของบประมาณ และลักษณะการดำเนินโครงการควรเป็นลักษณะ Project Based ซึ่งสามารถสิ้นสุดได้เมื่อโครงการหมดความสำคัญ/ไม่ตอบสนองต่อนโยบาย ทั้งนี้ ต้องมีการดำเนินการกิจกรรมโครงการที่มีผลผลิตและผลลัพธ์ที่ชัดเจนสามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน และมีความคุ้มค่า

2.3) การจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี รายละเอียดในการดำเนินงานจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่สำนักงานประมาณกำหนดไว้เท่านั้น เช่น หลักเกณฑ์อัตราค่าใช้จ่ายงบประมาณในการจัดฝึกอบรมสัมมนา การประชุม การเดินทางไปราชการทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นต้น

2.4) การประสานข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับคำของบประมาณ ขอให้หน่วยงานจัดทำส่งตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อที่จะส่งข้อมูลต่างๆ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานประมาณใช้ประกอบการพิจารณาคำของบประมาณต่อไป

3) ด้านการลงทุน

3.1) มีการวางแผนจัดซื้อจัดจ้างงบลงทุนล่วงหน้า 2-3 ปี โดยจัดทำแผนความต้องการครุภัณฑ์ และ Master Plan สิ่งก่อสร้างเพื่อใช้ประกอบการเสนอของบประมาณประจำปีนั้นๆ

3.2) ในการเสนอของบประมาณรายการครุภัณฑ์ ต้องจัดเตรียมความพร้อมข้อมูลให้ครบถ้วน ดังนี้

3.2.1) ในการเสนอขอรายการครุภัณฑ์ควรมีการจัดเตรียมใบเสนอราคาจำนวน 3 ร้านค้า และคุณลักษณะครุภัณฑ์ ให้พร้อมใช้ประกอบการเสนอของบประมาณ

3.2.2) กรณีมีใบเสนอราคาเพียง 1 ร้านค้า ให้จัดทำหนังสือรับรองจากหน่วยงานแนบประกอบด้วยทุกครั้ง

3.2.3) กรณีมีการขอครุภัณฑ์ทดแทนของเดิม ให้มีการใส่เลขครุภัณฑ์เดิมไว้เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

3.2.4) การใส่เหตุผลความจำเป็นขอให้มียละเอียดที่มีความชัดเจนเนื่องจากมีผลต่อการพิจารณาการเสนอของบประมาณ

3.3) มีแนวทางการประเมินความคุ้มค่าต้นทุนในการจัดทำครุภัณฑ์ทางการแพทย์ และจัดทำโปรแกรมเบื้องต้นที่ใช้ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าต้นทุนสำหรับครุภัณฑ์ทางการแพทย์ เพื่อให้หน่วยบริการในสังกัดกรมสุขภาพจิตสามารถประเมินความคุ้มค่าต้นทุนรายการครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีวงเงินค่าขอต่อหน่วยมากกว่า 1,000,000 บาทขึ้นไป

4) การเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

การเบิกจ่ายงบประมาณจะต้องผลักดันให้มีการเบิกจ่ายให้เป็นไปตามเป้าหมายในแต่ละไตรมาส และควรมีการรายงานผลการใช้จ่ายเงินในระบบโปรแกรมรายงานผลของกรมสุขภาพจิตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายในการเบิกจ่ายงบประมาณตามที่สำนักงานประมาณกำหนดไว้ ดังนี้

ประเภทรายจ่าย	ไตรมาสที่ 1	ไตรมาสที่ 2	ไตรมาสที่ 3	ไตรมาสที่ 4
ภาพรวม	ร้อยละ 28	ร้อยละ 47	ร้อยละ 82	ร้อยละ 100
รายจ่ายประจำ	ร้อยละ 33	ร้อยละ 53	ร้อยละ 82	ร้อยละ 100
รายจ่ายลงทุน	ร้อยละ 11	ร้อยละ 24	ร้อยละ 80	ร้อยละ 100

ตารางที่ 16 : แสดงเป้าหมายการเบิกจ่ายเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. 2562. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. 2563. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. 2564. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. 2565. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. 2566. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. 2567. เอกสารคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. (เอกสารอัดสำเนา)
- ไกรยุทธ ธีรตยา คีนันท์. (2528). หลักการงบประมาณแผ่นดิน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉันทนา รัตนพลแสน. 7 Hurdles กลไกขับเคลื่อน PBB. สืบค้นที่ <https://www.gotoknow.org/posts/296405> (17 กันยายน 2567).
- ณรงค์ สักพันโรจน์. (2539). การจัดทำอนุมัติและบริหารงบประมาณแผ่นดิน ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์ และวราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. (2549). เอกสารการสอนชุดวิชาการคลังและงบประมาณ หน้าที่ 9 รายจ่ายรัฐบาล. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนกร เอกเผ่าพันธุ์. (2548). การวางแผนและควบคุมโดยงบประมาณ. นครปฐม: โรงพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์.
- นันทินิตย์ นวลมณี. เอกสารวิชาการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานของ คณะกรรมาธิการ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงของระบบงบประมาณ. สืบค้นที่ https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=43967 (17 กันยายน 2567).
- พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561. (2561,11 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 92 ก หน้า 1-18.
- พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561. (2561,19 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 27 ก หน้า 1-23.
- ฟ้ารัตน์ สมแสน. (2557). 3 R กับการจัดการงบประมาณไทย. วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 2. ฉบับที่ 1 : ม.ค.- มิ.ย. 2557. หน้า 45 – 56.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). งบประมาณ. สืบค้นที่ <https://dictionary.orst.go.th/> (8 มีนาคม 2568).
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์. (2544). การบัญชีเพื่อการจัดการและการบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพัฒนาการบริหารธรรมนิติจำกัด.
- สันต์ทัศน์ เพ็ญจันทร์. (2564). รายงานการวิเคราะห์ เรื่องวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2563 ของสำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิดา คงถาวร. (2563). ผลงานเชิงวิเคราะห์ เรื่องการวิเคราะห์งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. กองนโยบายและแผน สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงบประมาณ. (2560). หลักการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (เอกสารอัดสำเนา)

- _____. (2562, 31 กรกฎาคม). **ระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ. 2562**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ.
- _____. (2565). **คู่มือปฏิบัติการจัดทำคำของบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (เอกสารอัดสำเนา)
- _____. **พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561**. สืบค้นที่ <https://bb.go.th/topic.php?gid=792&mid=791> (8 มีนาคม 2568).
- _____. **ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์**. สืบค้นที่ <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/444064> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=7874&mid=544&catID=1074> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10315&mid=544&catID=1242> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=11074&mid=544&catID=1328> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=13029&mid=544&catID=1358> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=14932&mid=544&catID=1377> (17 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16280&mid=544&catID=1442> (22 กันยายน 2567).
- _____. **เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงอุตสาหกรรม**. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=8390&mid=545&catID=1151> (17 กันยายน 2567).

- _____. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=10644&mid=545&catID=1267> (17 กันยายน 2567).
- _____. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=12446&mid=545&catID=1337> (17 กันยายน 2567).
- _____. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=14412&mid=545&catID=1364> (17 กันยายน 2567).
- _____. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=15186&mid=545&catID=1382> (17 กันยายน 2567).
- _____. เอกสารงบประมาณ ฉบับที่ 3 ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เล่มที่ 11 กระทรวงสาธารณสุข. สืบค้นที่ <https://www.bb.go.th/topic-detail.php?id=16537&mid=545&catID=1448> (22 กันยายน 2567).
- สำนักงานประมาณของรัฐบาล. (2559). คู่มือสนับสนุนการปฏิบัติงานของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- อเนก เขียวถาวร. (2539). เศรษฐศาสตร์มหภาค 1. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 41
- Frank P. Sherwood. (1964). *The Management Approach to Budgeting*. International Institute of Administrative Science.

ภาคผนวก

รายละเอียดการวิเคราะห์งบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ

1. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอค่าขอตั้งงบประมาณจำนวน 4,009.5794 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจริงจำนวน 3,216.9177 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณจริงคิดเป็นร้อยละ 80.23 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 792.6617 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณจำนวน 784.8715 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.57 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำคำของบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 1,993.8985 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิต ในส่วนงบดำเนินงาน จำนวน 122.9162 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,116.8147 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 125.7988 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจำนวน 1,991.0159 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.06 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตราการครองตำแหน่งในปัจจุบัน ของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

การพิจารณางบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทนเท่านั้น หากระบุไว้ เฉพาะตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหา สำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดคำขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐไม่มีการถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของ คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากเป็นรายจ่าย ประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของแผนงาน บุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 4 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็น งบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับจัดสรรจำนวน 51.8524 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.93 จากคำขอ งบประมาณจำนวน 86.5193 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณจำนวน 34.6669 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.07

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม 965.8759 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 63.52 จากค่าของงบประมาณ 1,520.5163 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณจำนวน 546.8502 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.96 และถูกปรับลดจากขั้นกรรมาธิการ อีก 7.7902 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.51

จากการเปรียบเทียบจากฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการนำแผนงานพื้นฐานรวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ เนื่องจากสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่างานกรมสุขภาพจิตตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป แผนงานพื้นฐานสามารถอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ได้ ซึ่งหากอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานเหมือนเดิม จะต้องถูกปรับลดงบประมาณทุกปีตามนโยบายของรัฐบาล และงบประมาณที่เคยอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานมีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ละรายการมีวัตถุประสงค์ลักษณะการใช้งบประมาณ และเหตุผลความจำเป็นที่แตกต่างกัน จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง (เดิมปี 62 อยู่ในแผนงานบุคลากรภาครัฐ ได้มีการจัดเรียงรายการใหม่ตามปีปัจจุบัน) และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 50 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร 19.6738 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 47.88

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่างๆ (เดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 อยู่ในแผนงานพื้นฐาน) เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเป็นจำนวน 42.4444 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.42 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีตามภารกิจ โดยเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมที่ถูกปรับลดร้อยละ 95 เมื่อเทียบกับค่าของงบประมาณ เนื่องจากรายการดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมดำเนินงานในการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาอยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณได้ปรับลดรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทั้งหมด โดยพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกองบริหารทรัพยากรบุคคลซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ส่วนค่าจ้างเหมาบริการมีการของงบประมาณที่สูงขึ้นทั้งจากรายการเดิมและรายการที่ขอใหม่ ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาเดิมที่เคยได้รับเท่านั้น และค่าเช่ารถยนต์จะได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว ส่วนค่าเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตเดิมถูกจัดอยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ได้รับจัดสรรจำนวน 80.4745 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.34 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 237.1044 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.66 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณ

มากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงานประมาณได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

ทั้งนี้ สำนักงานประมาณจะพิจารณาจัดสรรโครงการขับเคลื่อนฯ ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ให้เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปีงบประมาณนั้นๆ และพิจารณากิจกรรมที่มีความจำเป็นและเหมาะสมภายใต้วงเงินงบประมาณที่กรมสุขภาพจิตจะได้รับการจัดสรร ส่วนค่าใช้จ่ายโครงการใหม่ๆ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ที่กรมสุขภาพจิตขอรับการจัดสรรนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการพิจารณา เนื่องจากสำนักงานประมาณได้ชี้แจงว่า มีวงเงินงบประมาณจำกัด โดยจะพิจารณาจัดสรรให้แก่โครงการเดิมก่อน และหากกรมสุขภาพจิตต้องการขอรับการจัดสรรโครงการใหม่ๆ ขอให้พิจารณายกเลิกโครงการเดิมที่หมดความสำคัญ/ชะลอการดำเนินการได้ จึงจะพิจารณาจัดสรรให้กับโครงการใหม่ต่อไป

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุหนังสือ วารสาร และตำรา และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับจัดสรรจริงจำนวน 288.7511 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.09 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงานประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำ ยกเว้นรายการ ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรเป็นจำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับปีงบประมาณก่อนหน้า เนื่องจากมีผลกระทบต่อประชาชนผู้รับบริการ สำนักงานประมาณจึงจัดสรรให้จำนวนเท่าเดิม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 42.3440 ล้านบาท ได้รับการจัดสรร จำนวน 25.0570 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.17 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนกลาง กรมสุขภาพจิตตั้งเบิกจ่ายที่กองบริหารการคลังเบิกจ่ายจำนวน 6.0000 ล้านบาท และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาคจำนวน 19.0570 ล้านบาท ประกอบด้วยหน่วยบริการและศูนย์สุขภาพจิต ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยบริการจะใช้นอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาสมทบจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ สำนักงานประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคให้กับกรมสุขภาพจิตเป็นจำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีก็ตาม

2.2.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 132.1600 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรรจริง 493.6506 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 78.88 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของสำนักงานประมาณมากที่สุดเป็นจำนวน 124.3698 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.87 และถูกปรับลดในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 7.7902 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.24 โดยงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรของกรมสุขภาพจิต ร้อยละ 44 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิม ซึ่งงบลงทุนรายการค่าครุภัณฑ์รวมถึงค่าสิ่งก่อสร้างปีเดียวและค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ปี 2562 ได้รับการจัดสรรคิดเป็นร้อยละ 56 แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับปีที่ผ่านมามีจำนวน 442.6347 ล้านบาท ดังนั้น กรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อน คิดเป็น

ร้อยละ 11.53 เนื่องจากสำนักงบประมาณต้องดำเนินการจัดทำงานลงทุนให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยงบประมาณรายจ่ายลงทุนต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของงบประมาณรายจ่ายประจำปีของทั้งประเทศ

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจริงจำนวน 11.7900 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.55 โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงบประมาณจำนวน 40.4852 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.45 กรมสุขภาพจิตได้จัดค่าของงบประมาณทั้งรายการเดิมและรายการใหม่ โดยรายการเดิมค่าใช้จ่ายในการผลิตจิตแพทย์ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นตามเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนการผลิตจิตแพทย์ และรายการค่าใช้จ่ายในการอบรมพยาบาลเฉพาะทางจิตเวช (PG) ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจากปีก่อนลดลง เนื่องจากมีรายการค่าใช้จ่ายในการอบรมหลักสูตรนักวิชาการสาธารณสุข สาขาสุขภาพจิตชุมชน ถูกปรับลดงบประมาณทั้งรายการ และค่าใช้จ่ายในการผลิตและพัฒนากำลังคน (ป.โท พยาบาล) ซึ่งกรมสุขภาพจิตไม่ได้จัดทำคำขอตังงบประมาณในปี พ.ศ. 2562 ส่วนรายการการผลิตกำลังคนสาขาอื่นที่ขอใหม่ในปี พ.ศ. 2562 โดยสำนักงบประมาณไม่มีการจัดสรรงบประมาณให้กับรายการใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดงบประมาณเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว โดยได้รับจัดสรรจำนวน 4.0345 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 87.71 ซึ่งสำนักงบประมาณปรับลดลงเล็กน้อย เนื่องจากจะพิจารณาเฉพาะรายการที่มี MOU (Memorandum of Understanding) บันทึกข้อตกลงในการเดินทางไปต่างประเทศของกรมสุขภาพจิตเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเมื่อปีก่อนกรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเท่าเดิม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งได้ปรับโครงสร้างตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้) ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ (ชื่อโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) จำนวน 3.9932 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62.70 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 2.3760 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.30 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.4) แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ได้รับการจัดสรรเป็นงบรายจ่ายอื่น ได้รับจัดสรรจำนวน 8.5332 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.94 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 23.1387 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.06

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 95.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71.89 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 37.1494 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 28.11 ซึ่งรายการที่ถูกปรับลดเป็นรายการใหม่ทั้งหมด โดยรายการเดิม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) จำนวน 95.0000 ล้านบาท ไม่ถูกปรับลดงบประมาณ ส่วนค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ในปีงบประมาณ 2562 กรมสุขภาพจิตไม่ได้ตั้งค่าของงบประมาณ เนื่องจากสำนักงานป.ป.ส. หน่วยงานเจ้าภาพบูรณาการแจ้งว่าจะดำเนินการติดตามดูแลผู้ป่วยเอง

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 83.4795 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.27 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 6.0205 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.73 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช โดยปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของค่าบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการ โดยเป็นโครงการขับเคลื่อนผู้สูงอายุของกรมสุขภาพจิตอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ แต่ได้ปรับโครงสร้างใหม่ตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้)

3.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 17.1676 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.93 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 8.8710 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.07 ซึ่งได้พิจารณาปรับลดวงเงินงบประมาณและยังคงเป็นรายการเดิมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ แผนงานบูรณาการไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2562									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ การ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,009.5794	100.00	784.8715	19.57	3,224.7079	80.43	7.7902	0.19	3,216.9177	80.23
1. งบบุคลากร	1,993.8985	100.00	118.3004	5.93	1,875.5981	94.07	-	-	1,875.5981	94.07
2. งบดำเนินงาน	1,301.3232	100.00	478.0119	36.73	823.3113	63.27	-	-	823.3113	63.27
3. งบลงทุน	625.8106	100.00	124.3698	19.87	501.4408	80.13	7.7902	1.24	493.6506	78.88
4. งบเงินอุดหนุน	52.2752	100.00	40.4852	77.45	11.7900	22.55	-	-	11.7900	22.55
5. งบรายจ่ายอื่น	36.2719	100.00	23.7042	65.35	12.5677	34.65	-	-	12.5677	34.65
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,009.5794	100.00	784.8715	19.57	3,224.7079	80.43	7.7902	0.19	3,216.9177	80.23
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,116.8147	100.00	125.7988	5.94	1,991.0159	94.06	-	-	1,991.0159	94.06
- งบบุคลากร	1,993.8985	100.00	118.3004	5.93	1,875.5981	94.07	-	-	1,875.5981	94.07
- งบดำเนินงาน	122.9162	100.00	7.4984	6.10	115.4178	93.90	-	-	115.4178	93.90
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,645.0767	100.00	607.0318	36.90	1,038.0449	63.10	7.7902	0.47	1,030.2547	62.63
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	86.5193	100.00	34.6669	40.07	51.8524	59.93	-	-	51.8524	59.93
- งบดำเนินงาน	86.5193	100.00	34.6669	40.07	51.8524	59.93	-	-	51.8524	59.93

ปี 2562										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	86.5193	100.00	34.6669	40.07	51.8524	59.93	-	-	51.8524	59.93
- ค่าใช้สอย	86.5193	100.00	34.6669	40.07	51.8524	59.93	-	-	51.8524	59.93
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาวะที่ดี	1,520.5163	100.00	546.8502	35.96	973.6661	64.04	7,790,200	0.51	965.8759	63.52
- งบดำเนินงาน	837.8305	100.00	381.4297	45.53	456.4008	54.47	-	-	456.4008	54.47
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	795.4865	100.00	364.1427	45.78	431.3438	54.22	-	-	431.3438	54.22
- ค่าตอบแทน	41.0870	100.00	21.4132	52.12	19.6738	47.88	-	-	19.6738	47.88
- ค่าใช้สอย	437.3995	100.00	314.4806	71.90	122.9189	28.10	-	-	122.9189	28.10
- ค่าวัสดุ	317.0000	100.00	28.2489	8.91	288.7511	91.09	-	-	288.7511	91.09
- ค่าสาธารณูปโภค	42.3440	100.00	17.2870	40.83	25.0570	59.17	-	-	25.0570	59.17
- งบลงทุน	625.8106	100.00	124.3698	19.87	501.4408	80.13	7.7902	1.24	493.6506	78.88
- งบเงินอุดหนุน	52.2752	100.00	40.4852	77.45	11.7900	22.55	-	-	11.7900	22.55
- งบรายจ่ายอื่น	4.6000	100.00	0.5655	12.29	4.0345	87.71	-	-	4.0345	87.71

ปี 2562										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ชั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ชั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อ แก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	6.3692	100.00	2.3760	37.30	3.9932	62.70	-	-	3.9932	62.70
- งบดำเนินงาน	6.3692	100.00	2.3760	37.30	3.9932	62.70	-	-	3.9932	62.70
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	6.3692	100.00	2.3760	37.30	3.9932	62.70	-	-	3.9932	62.70
- ค่าใช้สอย	6.3692	100.00	2.3760	37.30	3.9932	62.70	-	-	3.9932	62.70
2.4 แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัย และพัฒนานวัตกรรม	31.6719	100.00	23.1387	73.06	8.5332	26.94	-	-	8.5332	26.94
- งบรายจ่ายอื่น	31.6719	100.00	23.1387	73.06	8.5332	26.94	-	-	8.5332	26.94
3. แผนงานบูรณาการ	247.6880	100.00	52.0409	21.01	195.6471	78.99	-	-	195.6471	78.99
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	221.6494	100.00	43.1699	19.48	178.4795	80.52	-	-	178.4795	80.52

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2562									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	221.6494	100.00	43.1699	19.48	178.4795	80.52	-	-	178.4795	80.52
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	221.6494	100.00	43.1699	19.48	178.4795	80.52	-	-	178.4795	80.52
- ค่าใช้สอย	132.1494	100.00	37.1494	28.11	95.0000	71.89	-	-	95.0000	71.89
- ค่าวัสดุ	89.5000	100.00	6.0205	6.73	83.4795	93.27	-	-	83.4795	93.27
- งบเงินอุดหนุน	-	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	26.0386	100.00	8.8710	34.07	17.1676	65.93	-	-	17.1676	65.93
- งบดำเนินงาน	26.0386	100.00	8.8710	34.07	17.1676	65.93	-	-	17.1676	65.93
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	26.0386	100.00	8.8710	34.07	17.1676	65.93	-	-	17.1676	65.93
- ค่าใช้สอย	26.0386	100.00	8.8710	34.07	17.1676	65.93	-	-	17.1676	65.93

ตารางที่ ก.1 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

2. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอค่าขอตั้งงบประมาณจำนวน 4,090.2658 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจริงจำนวน 3,115.4941 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 76.17 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 974.7717 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณจำนวน 932.0349 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.79 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำคำของบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 1,955.1251 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิตในส่วนงบดำเนินงาน จำนวน 126.9637 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,082.0888 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 81.0196 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจำนวน 2,001.0692 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.11 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตราการครองตำแหน่งในปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

การพิจารณางบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทนเท่านั้น หากระบุไว้เฉพาะตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหาสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดค่าขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของกรมการพิจารณา เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 4 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็นงบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับจัดสรรจำนวน 52.2767 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 41.49 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณจำนวน 73.7261 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.51

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม 842.0659 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55 จากคำของบประมาณ 1,530.9139 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณจำนวน 647.1112 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.27 และถูกปรับลดจากขั้นกรมการพิจารณาอีก 41.7368 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.73

จากการเปรียบเทียบจากฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการนำแผนงานพื้นฐานรวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ โดยแต่ละรายการมีวัตถุประสงค์ ลักษณะการใช้งบประมาณ และเหตุผลความจำเป็นที่แตกต่างกัน จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 60 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร 19.6738 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.43

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานตามภารกิจ (เดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อยู่ในแผนงานพื้นฐาน) เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจริงจำนวน 42.0057 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.83 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำลดลงในทุก ๆ ปี เนื่องจากในปีงบประมาณดังกล่าวรายการอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐาน โดยเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมที่ถูกปรับลดร้อยละ 96 เนื่องจากรายการดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมดำเนินงานในการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาอยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณจึงได้ปรับลดรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทั้งหมด โดยพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกองบริหารทรัพยากรบุคคลซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ส่วนค่าจ้างเหมาบริการมีการของบประมาณที่สูงขึ้น ทั้งจากรายการเดิมและรายการที่ขอใหม่ กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาเดิมที่เคยได้รับและได้รับเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 0.5940 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10 จากค่าจ้างเหมาที่ได้รับจัดสรรปีก่อนหน้า เนื่องจากกรมสุขภาพจิตได้มีอาคารส่วนกลางเพิ่มขึ้นอีก 1 อาคาร จากเดิมมี 3 อาคารเป็น 4 อาคาร และค่าเช่ารถยนต์จะได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว ส่วนค่าขอเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตเดิมถูกจัดอยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ได้รับจัดสรรจำนวน 72.4349 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.98 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 217.5789 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.02 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงบประมาณได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

โครงการขับเคลื่อนฯ สำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปีงบประมาณนั้นๆ และพิจารณากิจกรรมที่มีความจำเป็นและเหมาะสมภายใต้วงเงินงบประมาณที่กรมสุขภาพจิตจะได้รับการจัดสรร ส่วนค่าใช้จ่ายโครงการใหม่ๆ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ที่กรมสุขภาพจิตขอรับการจัดสรรนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการพิจารณา เนื่องจากสำนักงบประมาณได้ชี้แจงว่าม้วงเงินงบประมาณจำกัดจะพิจารณาจัดสรรให้แก่โครงการเดิมก่อน และหากกรมสุขภาพจิตต้องการขอรับการจัดสรรโครงการใหม่ๆ ขอให้พิจารณายกเลิกโครงการเดิมที่หมดความสำคัญ/ชะลอการดำเนินการได้ จึงจะพิจารณา

จัดสรรให้กับโครงการใหม่ต่อไป เมื่อเปรียบเทียบกับแผนงานยุทธศาสตร์ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากปีก่อน กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรลดลง

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุหนังสือ วารสาร และตำรา และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับจัดสรรจำนวน 164.0802 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.76 ได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงบประมาณ ในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแผนงานพื้นฐาน โดยเฉพาะรายการค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรเพียงจำนวน 158.8626 ล้านบาท จากเดิมที่ได้รับจัดสรรปีก่อนจำนวน 283.5335 ล้านบาท ลดลงจำนวน 124.6709 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43 โดยสำนักงบประมาณชี้แจงว่าได้พิจารณาความครอบคลุมของงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในการนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณด้วย ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 41.4000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรร จำนวน 25.0570 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.52 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงาน ส่วนกลางกรมสุขภาพจิตตั้งเบิกจ่ายที่กองบริหารการคลังเบิกจ่าย จำนวน 6.0000 ล้านบาท และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน 19.0570 ล้านบาท ประกอบด้วยหน่วยบริการและศูนย์สุขภาพจิต ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยบริการจะใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาสมทบจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคเป็นจำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี

2.3.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 147.6234 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรรจำนวน 502.9898 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 77.31 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของสำนักงบประมาณมากที่สุดเป็น จำนวน 105.8866 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.27 และถูกปรับลดในขั้นกรรมาธิการ จำนวน 41.7368 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.41 โดยงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรของกรมสุขภาพจิตประมาณร้อยละ 47 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิม ซึ่งงบลงทุนทั้งค่าครุภัณฑ์รวมสิ่งก่อสร้างปีเดียวและผูกพันใหม่ของปี พ.ศ. 2563 ได้รับจัดสรรคิดเป็นร้อยละ 53 ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้มีการจัดทำพ.ร.บ. โอนงบประมาณ เนื่องจากหน่วยงานบางแห่งไม่สามารถผูกพันงบประมาณได้ทันตามระยะเวลาที่กำหนด จำนวน 21.2016 ล้านบาท ประกอบด้วยรายการครุภัณฑ์ 4 รายการจำนวน 1.0833 ล้านบาท รายการสิ่งก่อสร้างปรับปรุงอาคารสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นภูมิภาคใต้ ชั้น 1 (รายการปีเดียว) จำนวน 16.3867 ล้านบาท และอาคารพักเจ้าหน้าที่ 7 ชั้น 96 ห้อง พื้นที่ใช้สอยประมาณ 3,908 ตารางเมตร สถาบันราชานุกูล (ผูกพันเดิม) จำนวน 3.7316 ล้านบาท สำหรับรายการสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิมในส่วนที่ถูกปรับลด เนื่องจากนับงวดงานงวดเงินในการเบิกจ่ายแล้วมีส่วนที่ยังเบิกจ่ายไม่ทัน สามารถนำไปตั้งใหม่รวมกับค่าของงบประมาณในปีถัดไปได้ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับปีที่ผ่านมา กรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 11.7900 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.40 โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 19.7345 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62.60 กรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอของงบประมาณทั้งรายการเดิมและรายการใหม่ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรรายการเดิมและจำนวนงบประมาณเท่าเดิมเมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้า ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีรายการงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว โดยได้รับจัดสรรจำนวน 4.0345 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเมื่อปีก่อนกรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเท่าเดิม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งได้ปรับโครงสร้างตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้) ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ (ชื่อโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) จำนวน 3.9932 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.93 โดยถูกปรับลดจากสำนักงานงบประมาณจำนวน 1.4081 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.07 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.4) แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ได้รับการจัดสรรเป็นงบรายจ่ายอื่น ได้รับจัดสรรจริงจำนวน 15.9447 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.04 โดยถูกปรับลดจากสำนักงานงบประมาณจำนวน 55.4074 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.58 ทั้งนี้ มีการปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการจำนวน 1.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.38

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติด ยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 98.4578 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.72 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 3.3422 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 3.28 ซึ่งรายการที่ถูกปรับลดเป็นรายการใหม่ซึ่งได้รับจัดสรรบางรายการ โดยรายการเดิม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) จำนวน 95.0000 ล้านบาท ไม่ถูกปรับลดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการติดตามดูแลต่อเนื่องและการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดของผู้ป่วยจิตเวชสุรา/ยา/สารเสพติดในชุมชนเป็นรายการใหม่ ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของคำขอของงบประมาณ ส่วนค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของคำขอของงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณปรับลดในส่วน of ค่าใช้จ่ายต่อหัวในการติดตามเป้าหมายที่กำหนด

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 85.5190 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.41 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานประมาณจำนวน 66.0810 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.41 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช การพิจารณาปรับลดของสำนักงานประมาณ **ปรับลด** ค่าใช้จ่ายต่อหัวของค่าบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการ โดยเป็นโครงการขับเคลื่อนผู้สูงอายุของกรมสุขภาพจิตอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ แต่ได้ปรับโครงสร้างใหม่ตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้)

3.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 16.1676 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 80.41 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานประมาณจำนวน 3.9393 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.59 ซึ่งได้พิจารณาปรับลดวงเงินงบประมาณและยังคงเป็นรายการเดิมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ แผนงานบูรณาการไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรมการ

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2563									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,090.2658	100.00	932.0349	22.79	3,158.2309	77.21	42.7368	1.04	3,115.4941	76.17
1. งบบุคลากร	1,955.1251	100.00	66.8918	3.42	1,888.2333	96.58	-	-	1,888.2333	96.58
2. งบดำเนินงาน	1,412.8159	100.00	720.3141	50.98	692.5018	49.02	-	-	692.5018	49.02
3. งบลงทุน	650.6132	100.00	105.8866	16.27	544.7266	83.73	41.7368	6.41	502.9898	77.31
4. งบเงินอุดหนุน	31.5245	100.00	19.7345	62.60	11.7900	37.40	-	-	11.7900	37.40
5. งบรายจ่ายอื่น	40.1871	100.00	19.2079	47.80	20.9792	52.20	1.0000	2.49	19.9792	49.72
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,090.2658	100.00	932.0349	22.79	3,158.2309	77.21	42.7368	1.04	3,115.4941	76.17
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,082.0888	100.00	81.0196	3.89	2,001.0692	96.11	-	-	2,001.0692	96.11
- งบบุคลากร	1,955.1251	100.00	66.8918	3.42	1,888.2333	96.58	-	-	1,888.2333	96.58
- งบดำเนินงาน	126.9637	100.00	14.1278	11.13	112.8359	88.87	-	-	112.8359	88.87
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,734.6701	100.00	777.6528	44.83	957.0173	55.17	42.7368	2.46	914.2805	52.71
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	126.0028	100.00	73.7261	58.51	52.2767	41.49	-	-	52.2767	41.49
- งบดำเนินงาน	126.0028	100.00	73.7261	58.51	52.2767	41.49	-	-	52.2767	41.49

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2563									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	126.0028	100.00	73.7261	58.51	52.2767	41.49	-	-	52.2767	41.49
- ค่าใช้สอย	126.0028	100.00	73.7261	58.51	52.2767	41.49	-	-	52.2767	41.49
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้ คนมีสุขภาวะที่ดี	1,530.9139	100.00	647.1112	42.27	883.8027	57.73	41.7368	2.73	842.0659	55.00
- งบดำเนินงาน	844.7417	100.00	521.4901	61.73	323.2516	38.27	-	-	323.2516	38.27
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	803.3417	100.00	505.1471	62.88	298.1946	37.12	-	-	298.1946	37.12
- ค่าตอบแทน	55.5291	100.00	35.8553	64.57	19.6738	35.43	-	-	19.6738	35.43
- ค่าใช้สอย	430.8126	100.00	316.3720	73.44	114.4406	26.56	-	-	114.4406	26.56
- ค่าวัสดุ	317.0000	100.00	152.9198	48.24	164.0802	51.76	-	-	164.0802	51.76
- ค่าสาธารณูปโภค	41.4000	100.00	16.3430	39.48	25.0570	60.52	-	-	25.0570	60.52
- งบลงทุน	650.6132	100.00	105.8866	16.27	544.7266	83.73	41.7368	6.41	502.9898	77.31
- งบเงินอุดหนุน	31.5245	100.00	19.7345	62.60	11.7900	37.40	-	-	11.7900	37.40
- งบรายจ่ายอื่น	4.0345	100.00	0.0000	-	4.0345	100.00	-	-	4.0345	100.00

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2563									
	ชั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ชั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา เฉพาะกลุ่ม	5.4013	100.00	1.4081	26.07	3.9932	73.93	-	-	3.9932	73.93
- งบดำเนินงาน	5.4013	100.00	1.4081	26.07	3.9932	73.93	-	-	3.9932	73.93
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	5.4013	100.00	1.4081	26.07	3.9932	73.93	-	-	3.9932	73.93
- ค่าใช้สอย	5.4013	100.00	1.4081	26.07	3.9932	73.93	-	-	3.9932	73.93
2.4 แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและ พัฒนานวัตกรรม	72.3521	100.00	55.4074	76.58	16.9447	23.42	1.0000	1.38	15.9447	22.04
- งบรายจ่ายอื่น	72.3521	100.00	55.4074	76.58	16.9447	23.42	1.0000	1.38	15.9447	22.04
3. แผนงานบูรณาการ	273.5069	100.00	73.3625	26.82	200.1444	73.18	-	-	200.1444	73.18
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	253.4000	100.00	69.4232	27.40	183.9768	72.60	-	-	183.9768	72.60

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2563									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	253.4000	100.00	69.4232	27.40	183.9768	72.60	-	-	183.9768	72.60
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	253.4000	100.00	69.4232	27.40	183.9768	72.60	-	-	183.9768	72.60
- ค่าใช้สอย	101.8000	100.00	3.3422	3.28	98.4578	96.72	-	-	98.4578	96.72
- ค่าวัสดุ	151.6000	100.00	66.0810	43.59	85.5190	56.41	-	-	85.5190	56.41
- งบเงินอุดหนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	20.1069	100.00	3.9393	19.59	16.1676	80.41	-	-	16.1676	80.41
- งบดำเนินงาน	20.1069	100.00	3.9393	19.59	16.1676	80.41	-	-	16.1676	80.41
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	20.1069	100.00	3.9393	19.59	16.1676	80.41	-	-	16.1676	80.41
- ค่าใช้สอย	20.1069	100.00	3.9393	19.59	16.1676	80.41	-	-	16.1676	80.41

ตารางที่ ก.2 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

3. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอค่าขอตั้งงบประมาณจำนวน 4,245.1041 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจำนวน 2,957.1543 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 69.66 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 1,287.9498 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณจำนวน 1,276.8126 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.08 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำค่าของงบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 2,099.3596 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิตในส่วนของงบดำเนินงาน จำนวน 126.7650 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,226.1246 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 143.4669 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.44 และได้รับจัดสรรจำนวน 2,102.4725 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.46 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตราการครองตำแหน่งในปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ทั้งนี้ กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมขึ้นกรณีการในการแปรรูป รายการเงินเดือนของข้าราชการที่ได้รับจัดสรรให้ตั้งใหม่ ในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน 449 อัตรา เป็นเงิน 19.8148 ล้านบาท

การพิจารณางบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของงบบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทน หากระบุไว้เฉพาะตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหาสำนักงบประมาณพิจารณาตัดค่าขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีการถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของกรณีการ เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมถึงงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมจากการแปรรูปด้วย

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 4 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็นงบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับจัดสรร จำนวน 52.2767 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.99 จากค่าของงบประมาณ จำนวน 168.6659 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณจำนวน 116.3892 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 69.01 โดยเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าได้รับการจัดสรรงบประมาณเท่าเดิม

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม จำนวน 585.0675 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.74 จากค่าของงบประมาณ จำนวน 1,510.1370 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 894.1175 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 59.21 และถูกปรับลดจากขั้นกรรมาธิการอีก จำนวน 30.9520 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.05

จากการเปรียบเทียบจากฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการนำแผนงานพื้นฐานรวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ เนื่องจากสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่า งานกรมสุขภาพจิตตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป แผนงานพื้นฐานสามารถอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ได้ ซึ่งหากอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานจะต้องถูกปรับลดงบประมาณทุกปีตามนโยบายของรัฐบาล และงบประมาณที่เคยอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานมีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ละรายการมีวัตถุประสงค์ ลักษณะการใช้งบประมาณ และเหตุผลความจำเป็นที่แตกต่างกัน จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 60 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร 19.6738 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.95

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่างๆ (เดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 อยู่ในแผนงานพื้นฐาน) เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 37.6644 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 27.11 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแผนงานพื้นฐานซึ่งลดลงในทุก ๆ ปี โดยเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมที่ถูกปรับลดร้อยละ 98 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าของงบประมาณ เนื่องจากรายการดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมดำเนินงานในการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาอยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณจึงได้ปรับลดรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทั้งหมด โดยพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกองบริหารทรัพยากรบุคคลซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ส่วนค่าจ้างเหมาบริการมีการของบประมาณที่สูงขึ้น ทั้งจากรายการเดิมและรายการที่ขอใหม่ กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาเดิมที่เคยได้รับเท่ากับค่าจ้างเหมาที่ได้รับจัดสรรปีก่อนหน้า และค่าเช่ารถยนต์จะได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว ส่วนค่าเช่าค่าเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน สำหรับค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเช่าที่พักและค่าพาหนะถูกปรับลดงบประมาณลงจากปีก่อน ทั้งนี้ ในขั้นกรรมาธิการได้พิจารณาปรับลดเพิ่มเติม จำนวน 2.300 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.66

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตเดิมถูกจัดอยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ได้รับจัดสรร จำนวน 77.5904 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 19.48 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 237.1044 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.66 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณ

มากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงานงบประมาณได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต เดิมถูกจัดอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปีงบประมาณนั้นๆ และพิจารณากิจกรรมที่มีความจำเป็นและเหมาะสมภายใต้วงเงินงบประมาณที่กรมสุขภาพจิตจะได้รับการจัดสรร ส่วนค่าใช้จ่ายโครงการใหม่ๆ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ที่กรมสุขภาพจิตขอรับการจัดสรรนั้น ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการพิจารณา เนื่องจากสำนักงานงบประมาณได้ชี้แจงว่ามีวงเงินงบประมาณจำกัดจะพิจารณาจัดสรรให้แก่โครงการเดิมก่อน และหากกรมสุขภาพจิตต้องการขอรับการจัดสรรโครงการใหม่ๆ ขอให้พิจารณายกเลิกโครงการเดิมที่หมดความสำคัญ/ชะลอการดำเนินการได้ จึงจะพิจารณาจัดสรรให้กับโครงการใหม่ต่อไป เมื่อเปรียบเทียบกับแผนงานยุทธศาสตร์ที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากปีก่อนหน้า กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นในส่วนของงบดำเนินงาน จำนวน 5.1555 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุหนังสือ วารสาร และตำรา และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับจัดสรรจำนวน 148.3093 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.79 ได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงานงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำในแผนงานพื้นฐาน โดยเฉพาะรายการค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรร จำนวน 143.8917 ล้านบาท จากเดิมที่ได้รับจัดสรรปีก่อน จำนวน 158.8626 ล้านบาท ปรับลดลงคิดเป็นร้อยละ 9.42 ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณางบประมาณใช้ความครอบคลุมของงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในการนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณด้วย ทั้งนี้ ในชั้นกรรมาธิการได้พิจารณาปรับลดเพิ่มเติม จำนวน 15.7709 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.98

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภค กรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 41.4000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรรจำนวน 25.0570 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.52 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนกลางกรมสุขภาพจิตให้กับกองบริหารการคลังเบิกจ่ายจำนวน 6.0000 ล้านบาท และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาคจำนวน 19.0570 ล้านบาท ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยบริการจะใช้เงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคเป็นจำนวนเท่าเดิมเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปี

2.2.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 262.3294 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรรจำนวน 267.8772 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50.52 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของสำนักงบประมาณมากที่สุดเป็นจำนวน 255.3774 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 48.17 และถูกปรับลดในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 6.9520 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.31 โดยงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรของกรมสุขภาพจิตประมาณร้อยละ 10 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิม เนื่องจากสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิมได้ก่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วเกือบทั้งหมด เหลือเพียง 2 รายการที่ยังไม่แล้วเสร็จ ซึ่งงบลงทุนทั้งค่าครุภัณฑ์รวมถึงสิ่งก่อสร้างปีเดียวและสิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ของปี 2564 ได้รับจัดสรรร้อยละ 90 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับปีที่ผ่านมา กรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณลดลงถึงร้อยละ 53

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 7.7900 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.31 โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงบประมาณจำนวน 18.9899 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 61.70 กรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอของงบประมาณทั้งรายการเดิมและรายการใหม่ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรรายการเดิมและจำนวนงบประมาณเท่าเดิม เมื่อเปรียบเทียบกับปีก่อนหน้าจากสำนักงบประมาณ ทั้งนี้ ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 4.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13 โดยถูกปรับลดทั้งชั้นสำนักงบประมาณและชั้นกรรมาธิการ เนื่องจากอยู่ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อลดการอยู่รวมตัวกันตามนโยบายป้องกันการแพร่เชื้อ โดยให้หาแนวทางอื่นมาใช้ในการฝึกอบรม เช่น ฝึกอบรมแบบออนไลน์ เป็นต้น

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีรายการงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว โดยได้รับจัดสรรจำนวน 1.1054 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.50 ซึ่งสำนักงบประมาณปรับลดลง จำนวน 1.3005 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30 เนื่องจากจะพิจารณาเฉพาะรายการที่มี MOU (Memorandum of Understanding) ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับต่างประเทศ ทั้งนี้ รายการได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 1.9291 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.50 เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีนโยบายไม่ให้เกิดเดินทางไปราชการต่างประเทศ เพื่อลดการติดเชื้อของโรคดังกล่าว

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งได้ปรับโครงสร้างตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้) ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ (ชื่อโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) จำนวน 3.9932 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.07 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 1.9608 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.93 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.4) แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ได้รับการจัดสรรเป็นงบรายจ่ายอื่น ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 41.3812 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 เนื่องจากตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ได้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำของงบประมาณที่เกี่ยวกับงานวิจัยให้ดำเนินการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรจาก สกสว. จำนวน 19.4400 ล้านบาท

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 103.4578 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.60 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 2.5422 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.40 ซึ่งรายการที่ถูกปรับลดเป็นรายการใหม่ ซึ่งได้รับจัดสรรบางรายการ โดยรายการเดิม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) จำนวน 95.0000 ล้านบาท ไม่ถูกปรับลดงบประมาณ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการติดตามดูแลต่อเนื่องและการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดของผู้ป่วยจิตเวชสุรา/ยา/สารเสพติดในชุมชนเป็นรายการใหม่ ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของค่าของงบประมาณ ส่วนค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของค่าของงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณปรับลดในส่วนของค่าใช้จ่ายต่อหัวในการติดตามเป้าหมายที่กำหนด

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 93.7190 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.15 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 70.2810 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.85 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช โดยปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของค่าบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานบูรณาการ โดยเป็นโครงการขับเคลื่อนผู้สูงอายุของกรมสุขภาพจิตอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ แต่ได้ปรับโครงสร้างใหม่ตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้)

3.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 16.1676 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 70.78 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 6.6738 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.22 ซึ่งได้พิจารณาปรับลดวงเงินงบประมาณและยังคงเป็นรายการเดิมที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ แผนงานบูรณาการไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2564									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,245.1041	100.00	1,276.8126	30.08	2,968.2915	69.92	11.1372	0.26	2,957.1543	69.66
1. งบบุคลากร	2,099.3596	100.00	131.1471	6.25	1,968.2125	93.75	(19.8148)	(0.94)	1,988.0273	94.70
2. งบดำเนินงาน	1,539.0418	100.00	441.5251	28.69	710.4253	46.16	18.0709	1.17	692.3544	44.99
3. งบลงทุน	530.2066	100.00	255.3774	48.17	274.8292	51.83	6.9520	1.31	267.8772	50.52
4. งบเงินอุดหนุน	30.7799	100.00	18.9899	61.70	11.7900	38.30	4.0000	13.00	7.7900	25.31
5. งบรายจ่ายอื่น	45.7162	100.00	42.6817	93.36	3.0345	6.64	1.9291	4.22	1.1054	2.42
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,245.1041	100.00	1,276.8126	30.08	2,968.2915	69.92	11.1372	0.26	2,957.1543	69.66
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,226.1246	100.00	143.4669	6.44	2,082.6577	93.56	(19.8148)	(0.89)	2,102.4725	94.45
- งบบุคลากร	2,099.3596	100.00	131.1471	6.25	1,968.2125	93.75	(19.8148)	(0.94)	1,988.0273	94.70
- งบดำเนินงาน	126.7650	100.00	12.3198	9.72	114.4452	90.28	-	-	114.4452	90.28
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,726.1381	100.00	1,053.8487	61.05	672.2894	38.95	30.9520	1.79	641.3374	37.15
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	168.6659	100.00	116.3892	69.01	52.2767	30.99	-	-	52.2767	30.99
- งบดำเนินงาน	168.6659	100.00	116.3892	69.01	52.2767	30.99	-	-	52.2767	30.99

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2564									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	168.6659	100.00	116.3892	69.01	52.2767	30.99	-	-	52.2767	30.99
- ค่าใช้สอย	168.6659	100.00	116.3892	69.01	52.2767	30.99	-	-	52.2767	30.99
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาพที่ดี	1,510.1370	100.00	894.1175	59.21	616.0195	40.79	30.9520	2.05	585.0675	38.74
- งบดำเนินงาน	944.8155	100.00	618.4497	65.46	326.3658	34.54	18.0709	1.91	308.2949	32.63
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	903.4155	100.00	602.1067	66.65	301.3088	33.35	18.0709	2.00	283.2379	31.35
- ค่าตอบแทน	49.2437	100.00	29.5699	60.05	19.6738	39.95	-	-	19.6738	39.95
- ค่าใช้สอย	537.1718	100.00	419.6170	78.12	117.5548	21.88	2.3000	0.43	115.2548	21.46
- ค่าวัสดุ	317.0000	100.00	152.9198	48.24	164.0802	51.76	15.7709	4.98	148.3093	46.79
- ค่าสาธารณูปโภค	41.4000	100.00	16.3430	39.48	25.0570	60.52	-	-	25.0570	60.52
- งบลงทุน	530.2066	100.00	255.3774	48.17	274.8292	51.83	6.9520	1.31	267.8772	50.52
- งบเงินอุดหนุน	30.7799	100.00	18.9899	61.70	11.7900	38.30	4.0000	13.00	7.7900	25.31
- งบรายจ่ายอื่น	4.3350	100.00	1.3005	30.00	3.0345	70.00	1.9291	44.50	1.1054	25.50

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2564									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อ แก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	5.9540	100.00	1.9608	32.93	3.9932	67.07	-	-	3.9932	67.07
- งบดำเนินงาน	5.9540	100.00	1.9608	32.93	3.9932	67.07	-	-	3.9932	67.07
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	5.9540	100.00	1.9608	32.93	3.9932	67.07	-	-	3.9932	67.07
- ค่าใช้สอย	5.9540	100.00	1.9608	32.93	3.9932	67.07	-	-	3.9932	67.07
2.4 แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัย และพัฒนานวัตกรรม	41.3812	100.00	41.3812	100.00	-	-	-	-	-	-
- งบรายจ่ายอื่น	41.3812	100.00	41.3812	100.00	-	-	-	-	-	-
3. แผนงานบูรณาการ	292.8414	100.00	79.4970	27.15	213.3444	72.85	-	-	213.3444	72.85
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	270.0000	100.00	72.8232	26.97	197.1768	73.03	-	-	197.1768	73.03

ปี 2564										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	270.0000	100.00	72.8232	26.97	197.1768	73.03	-	-	197.1768	73.03
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	270.0000	100.00	72.8232	26.97	197.1768	73.03	-	-	197.1768	73.03
- ค่าใช้สอย	106.0000	100.00	2.5422	2.40	103.4578	97.60	-	-	103.4578	97.60
- ค่าวัสดุ	164.0000	100.00	70.2810	42.85	93.7190	57.15	-	-	93.7190	57.15
- งบเงินอุดหนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	22.8414	100.00	6.6738	29.22	16.1676	70.78	-	-	16.1676	70.78
- งบดำเนินงาน	22.8414	100.00	6.6738	29.22	16.1676	70.78	-	-	16.1676	70.78
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	22.8414	100.00	6.6738	29.22	16.1676	70.78	-	-	16.1676	70.78
- ค่าใช้สอย	22.8414	100.00	6.6738	29.22	16.1676	70.78	-	-	16.1676	70.78

หมายเหตุ : งบบุคลากรที่อยู่ในช่องการปรับลดจากคณะกรรมการจำนวน 19.8148 ล้านบาท เป็นงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพิ่มเติมจากการแปรรูปของข้าราชการที่ได้รับบรรจุใหม่ของกรมสุขภาพจิตในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำนวน 449 อัตรา

ตารางที่ ก.3 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

4. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอค่าขอตั้งงบประมาณ จำนวน 4,138.6147 ล้านบาท และได้รับจัดสรร จำนวน 2,783.2620 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 67.25 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 1,355.3527 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณ จำนวน 1,347.9527 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.57 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำคำของบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 2,099.6481 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิตใน ส่วนของงบดำเนินงาน จำนวน 133.1318 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,232.7799 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 218.1879 ล้านบาท และได้รับจัดสรรจำนวน 2,014.5920 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.23 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตราการครองตำแหน่งในปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

การพิจารณาของงบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทน หากระบุไว้เฉพาะ ตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหา สำนักงบประมาณพิจารณาตัดคำขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของ กรมการธิการ เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณา จัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐ ได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 3 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็น งบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับ จัดสรรจำนวน 37.9773 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.29 จากคำขอ งบประมาณ จำนวน 107.6086 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 69.6313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.71

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม จำนวน 562.5710 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.00 จากคำของบประมาณ จำนวน 1,480.3540 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 915.7830 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 61.86 และถูกปรับลดจากขั้นกรมการธิการอีก 2.0000 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 0.14

จากการเปรียบเทียบจากฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการนำแผนงานพื้นฐาน รวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ เนื่องจากสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่างานกรมสุขภาพจิตตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ 2567 เป็นต้นไป แผนงานพื้นฐานสามารถอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ได้ ซึ่งหากอยู่

ภายใต้แผนงานพื้นฐานจะต้องถูกปรับลดงบประมาณทุกปีตามนโยบายของรัฐบาล และงบประมาณที่เคยอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานมีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ละรายการมีวัตถุประสงค์ ลักษณะการใช้งบประมาณ และเหตุผลความจำเป็นที่แตกต่างกัน จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 70 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร จำนวน 15.2344 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.68

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่างๆ (เดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 อยู่ในแผนงานพื้นฐาน) เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 28.5379 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.12 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนหน้า ตามนโยบายของสำนักงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแผนงานพื้นฐานลดลงในทุก ๆ ปี โดยเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมที่ถูกปรับลดร้อยละ 99 เมื่อเทียบกับค่าของงบประมาณ เนื่องจากรายการดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมดำเนินการในการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาอยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณจึงได้ปรับลดรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทั้งหมด โดยพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกองบริหารทรัพยากรบุคคลซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ และถูกปรับลดมากกว่าเดิม เนื่องจากอยู่ในวงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ไม่ควรรวมกลุ่มในการอบรมสัมมนาแบบ Onsite ส่วนค่าจ้างเหมาบริการมีการของงบประมาณที่สูงขึ้น ทั้งจากรายการเดิมและรายการที่ขอใหม่ กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาเดิมที่เคยได้รับ และถูกปรับลดลงจากปีก่อนอีกจำนวน 1.0000 ล้านบาท และค่าเช่ารถยนต์ได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว และเมื่อจัดทำสัญญาเช่าเรียบร้อยแล้วจะมีการปรับลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในแต่ละปีให้เป็นไปตามวงเงินของสัญญาเช่ารถยนต์ ส่วนค่าเช่าค่าเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน สำหรับรายการอื่นถูกปรับลดงบประมาณลงจากปีก่อนเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตเดิมถูกจัดอยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ได้รับจัดสรร จำนวน 60.1488 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.65 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 322.1671 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.83 โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณมากกว่าร้อยละ 80 และถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 2.0000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.52 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯ ที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงบประมาณได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากจนเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

ทั้งนี้ สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปงบประมาณนั้น ๆ และพิจารณากิจกรรมที่มีความจำเป็นและเหมาะสมภายใต้วงเงินงบประมาณที่กรมสุขภาพจิตจะได้รับการจัดสรรในช่วงของสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลดลง เนื่องจากมีการปรับลดกิจกรรมที่มีการประชุม/สัมมนา และเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากปีก่อน กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรลดลงจำนวน 17.4416 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.48

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุหนังสือ วารสาร และตำรา และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับการจัดสรรจำนวน 123.7313 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.03 ได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงานงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำปีในแผนงานพื้นฐาน โดยเฉพาะรายการค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับการจัดสรร จำนวน 120.0000 ล้านบาท จากเดิมที่ได้รับการจัดสรรปีก่อน จำนวน 143.8917 ล้านบาท ปรับลดลง คิดเป็นร้อยละ 16.60 การพิจารณางบประมาณใช้ความครอบคลุมของงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในการนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณด้วย ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 41.4000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรร จำนวน 23.8041 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.50 ซึ่งถูกปรับลดจากปีก่อนจำนวน 1.2529 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนกลางกรมสุขภาพจิต ซึ่งกองบริหารการคลังมีงบประมาณไว้เบิกจ่ายจำนวน 6.0000 ล้านบาท และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาคจำนวน 17.8041 ล้านบาท ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยบริการจะใช้เงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีก็ตาม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 225.7853 ล้านบาท โดยได้รับการจัดสรร จำนวน 306.6345 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.59 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของสำนักงานงบประมาณทั้ง จำนวน 225.7853 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.41 โดยงบลงทุนที่ได้รับการจัดสรรของกรมสุขภาพจิตประมาณร้อยละ 35 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิมมีจำนวนไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุน ค่าครุภัณฑ์รวมสิ่งก่อสร้างปีเดียวและผูกพันใหม่ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้รับการจัดสรรร้อยละ 65 เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับการจัดสรรในปีกับปีที่ผ่านมากรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.64 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 4.4800 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.14 โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 21.6614 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 82.86 เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อลดการอยู่รวมตัวกันตาม

นโยบายป้องกันการแพร่เชื้อ โดยให้หาแนวทางอื่นมาใช้ในการฝึกอบรม เช่น ฝึกอบรมแบบออนไลน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว **ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณ** ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ขอรับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 4.3260 ล้านบาท ถูกสำนักงบประมาณปรับลดทั้งจำนวน เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลมีนโยบายไม่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเดินทางไปราชการต่างประเทศ

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี ซึ่งได้ปรับโครงสร้างตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้) ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ (ชื่อโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ.2567) จำนวน 2.0378 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.08 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 6.4244 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.92 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

ทั้งนี้ แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม **ไม่ได้จัดทำคำขอรับการจัดสรรงบประมาณ** เนื่องจากตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรจาก สกสว. จำนวน 10.0000 ล้านบาท

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 97.0649 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 83.68 โดยปรับลดในชั้นสำนักงบประมาณ จำนวน 13.9351 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.01 โดยรายการเดิมต่อเนื่องจากปีก่อน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) จำนวน 95.0000 ล้านบาท โดยผ่านการพิจารณาจากสำนักงบประมาณ จำนวน 100.0000 ล้านบาท และถูกปรับลดงบประมาณในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 5.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.31 ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการติดตามดูแลต่อเนื่องและการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดของผู้ป่วยจิตเวชสุรา/ยา/สารเสพติดในชุมชน ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของคำขอของงบประมาณ ส่วนค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 33 ของคำขอของงบประมาณ โดยสำนักงบประมาณปรับลดในส่วนของค่าใช้จ่ายต่อหัวในการติดตามเป้าหมายที่กำหนด

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 58.9340 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 35.94 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานประมาณ จำนวน 105.0660 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.06 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช การพิจารณาปรับลดของสำนักงานประมาณ โดยได้ปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของค่าบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด และปรับลดเป้าหมายจำนวนผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

3.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 10.0850 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.29 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานประมาณ จำนวน 18.9250 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 64.35 และถูกปรับลดงบประมาณในชั้นกรมการ จำนวน 0.4000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.36

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2565									
	ชั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ การ	ร้อยละ	ชั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,138.6147	100.00	1,347.9527	32.57	2,790.6620	67.43	7.4000	0.18	2,783.2620	67.25
1. งบบุคลากร	2,099.6481	100.00	202.2555	9.63	1,897.3926	90.37	-	-	1,897.3926	90.37
2. งบดำเนินงาน	1,474.0794	100.00	891.9245	60.51	582.1549	39.49	7.4000	0.50	574.7549	38.99
3. งบลงทุน	532.4198	100.00	225.7853	42.41	306.6345	57.59	-	-	306.6345	57.59
4. งบเงินอุดหนุน	26.1414	100.00	21.6614	82.86	4.4800	17.14	-	-	4.4800	17.14
5. งบรายจ่ายอื่น	6.3260	100.00	6.3260	100.00	-	-	-	-	-	-
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,138.6147	100.00	1,347.9527	32.57	2,790.6620	67.43	7.4000	0.18	2,783.2620	67.25
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,232.7799	100.00	218.1879	9.77	2,014.5920	90.23	-	-	2,014.5920	90.23
- งบบุคลากร	2,099.6481	100.00	202.2555	9.63	1,897.3926	90.37	-	-	1,897.3926	90.37
- งบดำเนินงาน	133.1318	100.00	15.9324	11.97	117.1994	88.03	-	-	117.1994	88.03
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,596.4248	100.00	991.8387	62.13	604.5861	37.87	2.0000	0.13	602.5861	37.75
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	107.6086	100.00	69.6313	64.71	37.9773	35.29	-	-	37.9773	35.29

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2565									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	107.6086	100.00	69.6313	64.71	37.9773	35.29	-	-	37.9773	35.29
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	107.6086	100.00	69.6313	64.71	37.9773	35.29	-	-	37.9773	35.29
- ค่าใช้สอย	107.6086	100.00	69.6313	64.71	37.9773	35.29	-	-	37.9773	35.29
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาวะที่ดี	1,480.3540	100.00	915.7830	61.86	564.5710	38.14	2.0000	0.14	562.5710	38.00
- งบดำเนินงาน	915.4668	100.00	662.0103	72.31	253.4565	27.69	2.0000	0.22	251.4565	27.47
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	874.0668	100.00	644.4144	73.73	229.6524	26.27	2.0000	0.23	227.6524	26.05
- ค่าตอบแทน	51.3204	100.00	36.0860	70.32	15.2344	29.68	-	-	15.2344	29.68
- ค่าใช้สอย	505.7464	100.00	415.0597	82.07	90.6867	17.93	2.0000	0.40	88.6867	17.54
- ค่าวัสดุ	317.0000	100.00	193.2687	60.97	123.7313	39.03	-	-	123.7313	39.03
- ค่าสาธารณูปโภค	41.4000	100.00	17.5959	42.50	23.8041	57.50	-	-	23.8041	57.50
- งบลงทุน	532.4198	100.00	225.7853	42.41	306.6345	57.59	-	-	306.6345	57.59
- งบเงินอุดหนุน	26.1414	100.00	21.6614	82.86	4.4800	17.14	-	-	4.4800	17.14
- งบรายจ่ายอื่น	4.3260	100.00	4.3260	100.00	-	-	-	-	-	-

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2565									
	ชั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ชั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ การ	ร้อยละ	ชั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อ แก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	8.4622	100.00	6.4244	75.92	2.0378	24.08	-	-	2.0378	24.08
- งบดำเนินงาน	8.4622	100.00	6.4244	75.92	2.0378	24.08	-	-	2.0378	24.08
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	8.4622	100.00	6.4244	75.92	2.0378	24.08	-	-	2.0378	24.08
- ค่าใช้สอย	8.4622	100.00	6.4244	75.92	2.0378	24.08	-	-	2.0378	24.08
3. แผนงานบูรณาการ	309.4100	100.00	137.9261	44.58	171.4839	55.42	5.4000	1.75	166.0839	53.68
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	280.0000	100.00	119.0011	42.50	160.9989	57.50	5.0000	1.79	155.9989	55.71
- งบดำเนินงาน	280.0000	100.00	119.0011	42.50	160.9989	57.50	5.0000	1.79	155.9989	55.71
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	280.0000	100.00	119.0011	42.50	160.9989	57.50	5.0000	1.79	155.9989	55.71
- ค่าใช้สอย	116.0000	100.00	13.9351	12.01	102.0649	87.99	5.0000	4.31	97.0649	83.68

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2565									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ การ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าวัสดุ	164.0000	100.00	105.0660	64.06	58.9340	35.94	-	-	58.9340	35.94
- งบเงินอุดหนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	29.4100	100.00	18.9250	64.35	10.4850	35.65	0.4000	1.36	10.0850	34.29
- งบดำเนินงาน	29.4100	100.00	18.9250	64.35	10.4850	35.65	0.4000	1.36	10.0850	34.29
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	29.4100	100.00	18.9250	64.35	10.4850	35.65	0.4000	1.36	10.0850	34.29
- ค่าใช้สอย	29.4100	100.00	18.9250	64.35	10.4850	35.65	0.4000	1.36	10.0850	34.29

ตารางที่ ก.4 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

5. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอคำขอตั้งงบประมาณ จำนวน 4,204.9619 ล้านบาท และได้รับจัดสรร จำนวน 2,875.0118 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 68.37 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 1,329.9501 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณ จำนวน 1,328.5651 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 31.60 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำคำของบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 2,075.8308 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิตในส่วนของงบดำเนินงาน จำนวน 129.7987 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,205.6295 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 94.2311 ล้านบาท และได้รับจัดสรร จำนวน 2,111.3984 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.73 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตรการครองตำแหน่งในปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

การพิจารณาของงบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทน หากระบุไว้เฉพาะตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหาสำนักงบประมาณพิจารณาตัดคำขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีการถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของกรมการพิจารณา เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำปีตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 3 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็นงบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับจัดสรร จำนวน 31.9234 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.56 จากคำขอของงบประมาณ จำนวน 71.6446 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 39.7212 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.44

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม 577.6723 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.57 จากคำขอของงบประมาณ 1,671.0024 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 1,092.0301 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.35 และถูกปรับลดจากขั้นกรมการอีก 1.3000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.08

จากการเปรียบเทียบจากฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยการนำแผนงานพื้นฐานรวมอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ เนื่องจากสำนักงบประมาณพิจารณาแล้วเห็นว่างานกรมสุขภาพจิต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นต้นไป แผนงานพื้นฐานสามารถอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์ได้ ซึ่งหากอยู่ภายใต้แผนงานพื้นฐานจะต้องถูกปรับลดงบประมาณทุกปีตามนโยบายของรัฐบาล และงบประมาณที่เคยอยู่

ภายใต้แผนงานพื้นฐานมีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ละรายการมีวัตถุประสงค์ ลักษณะการใช้งบประมาณ และเหตุผลความจำเป็นที่แตกต่างกัน จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 76 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร จำนวน 15.2016 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.44

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่างๆ (เดิมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 อยู่ในแผนงานพื้นฐาน) เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 30.0662 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 33.53 โดยได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงบประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำในแผนงานพื้นฐานลดลงในทุก ๆ ปี โดยเฉพาะรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมที่ถูกปรับลดร้อยละ 99 เมื่อเทียบกับค่าของงบประมาณ เนื่องจากรายการดังกล่าวส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกิจกรรมดำเนินงานในการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาอยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ ของกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณจึงได้ปรับลดรายการค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรมของหน่วยงานในสังกัดกรมสุขภาพจิตเกือบทั้งหมด โดยพิจารณาจัดสรรให้เฉพาะรายการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมของกองบริหารทรัพยากรบุคคล ซึ่งไม่ได้อยู่ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ และปรับลดมากกว่าเดิมเล็กน้อย ส่วนค่าจ้างเหมาบริการมีการของงบประมาณที่สูงขึ้นทั้งจากรายการเดิมและรายการที่ขอใหม่ กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาเดิมที่เคยได้รับ โดยได้รับงบประมาณเท่ากับปีก่อนหน้า และค่าเช่ารถยนต์ได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว และเมื่อจัดทำสัญญาเช่าเรียบร้อยแล้วจะมีการปรับลดงบประมาณค่าใช้จ่ายในแต่ละปีให้เป็นไปตามสัญญาเช่ารถยนต์ ส่วนค่าขอค่าเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 กรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอรายการใหม่ จำนวน 4 รายการ ได้แก่ ค่าเบี้ยประชุมกรรมการของคณะกรรมการสุขภาพจิตแห่งชาติและคณะอนุกรรมการฯ จำนวน 5.9760 ล้านบาท ค่าตอบแทนคณะกรรมการและค่าควบคุมงานก่อสร้าง (โรงพยาบาลจิตเวชหัวหิน) จำนวน 0.3404 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการประชุมบริหารโครงการก่อสร้าง (โรงพยาบาลจิตเวชหัวหิน) จำนวน 0.2836 ล้านบาท และค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพจิต จำนวน 4.7676 ล้านบาท โดยสำนักงบประมาณไม่ได้จัดสรรให้จำนวน 3 รายการ ได้รับจัดสรรเพียงรายการเดียว คือ ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ด้านสุขภาพจิต จำนวน 0.8000 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิตเดิมถูกจัดอยู่ในแผนงานยุทธศาสตร์อยู่แล้ว ได้รับจัดสรร จำนวน 64.6673 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.27 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 149.0019 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 69.73 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงบประมาณมากกว่าร้อยละ 70 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯ ที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงบประมาณ

ได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

ทั้งนี้ สำนักงานประมาณจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณโครงการขับเคลื่อนฯ เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปีงบประมาณนั้นๆ และพิจารณากิจกรรมที่มีความจำเป็นและเหมาะสมภายใต้วงเงินงบประมาณที่กรมสุขภาพจิตจะได้รับการจัดสรรในช่วงของสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ลดลง เนื่องจากมีการปรับลดกิจกรรมที่มีการประชุม/สัมมนา ส่วนค่าใช้จ่ายโครงการใหม่ๆ ภายใต้โครงการขับเคลื่อนฯ กรมสุขภาพจิตขอรับการ จัดสรรโครงการใหม่ จำนวน 3 รายการ โดยได้มีการยกเลิกรายการเดิม จำนวน 1 รายการ และเมื่อเปรียบเทียบงบประมาณได้รับจัดสรรงบประมาณจากปีก่อน กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรเพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 4.5185 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.51 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน ค่าวัสดุหนังสือ วารสาร และตำรา และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับจัดสรรจำนวน 121.5000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.82 ได้รับลดลงกว่าปีก่อนตามนโยบายของสำนักงานประมาณในการพิจารณาปรับลดงบประมาณรายจ่ายประจำ โดยเฉพาะรายการค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรจำนวน 119.3000 ล้านบาท จากเดิมที่ได้รับจัดสรรปีก่อน จำนวน 120.0000 ล้านบาท ปรับลดลงคิดเป็นร้อยละ 1.0 การพิจารณางบประมาณใช้ความครอบคลุมของงบประมาณตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2561 ในการนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณด้วย สำหรับรายการวัสดุหนังสือ วารสารและตำรา ไม่ได้รับจัดสรร เนื่องจากถูกปรับลดในขั้นกรรมาธิการ 0.3000 ล้านบาท โดยกรมสุขภาพจิตจะดำเนินการจัดทำเป็นระบบออนไลน์ทดแทน ทั้งนี้ ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ จำนวน 1.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.31

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 41.4000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรรจริง จำนวน 23.8041 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.50 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนกลางกรมสุขภาพจิต โดยกองบริหารการคลังเบิกจ่ายจำนวน 6.0000 ล้านบาท และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาคจำนวน 17.8041 ล้านบาท ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่เป็นหน่วยบริการจะใช้เงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็นส่วนใหญ่ โดยสำนักงานประมาณได้พิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคเท่ากับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภคของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีก็ตาม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

2.2.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 610.4983 ล้านบาท โดยได้รับจัดสรร จำนวน 316.5855 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.15 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของสำนักงานประมาณ จำนวน 610.1983 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.82 โดยงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรของกรมสุขภาพจิตประมาณร้อยละ 43 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากปีก่อน เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนค่าครุภัณฑ์รวมกับรายการสิ่งก่อสร้างปีเดียวและสิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ของปี พ.ศ. 2566 ได้รับ

จัดสรรร้อยละ 57 เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับปีที่ผ่านมากรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.25 ทั้งนี้ ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 0.3000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.09

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 4.5783 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 39.80 โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงบประมาณ จำนวน 6.9242 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 60.20 เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เพื่อลดการอยู่รวมตัวกันตามนโยบายป้องกันการแพร่เชื้อ โดยการหาแนวทางอื่นมาใช้ในการฝึกอบรม เช่น ฝึกอบรมแบบออนไลน์ เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศชั่วคราว กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 1.2693 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 32.08 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 2.6876 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 67.92 ซึ่งสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีแนวโน้มดีขึ้น จึงได้มีการพิจารณาให้เดินทางไปราชการต่างประเทศได้ เพื่อดำเนินการได้ตามนโยบายที่สำคัญกับต่างประเทศ ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไม่ได้อยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม โดยอยู่ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี ซึ่งได้ปรับโครงสร้างตามแผนงานปัจจุบันในเอกสารฉบับนี้) ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ (ชื่อโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) จำนวน 2.2378 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.45 โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 2.5796 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.55 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

ทั้งนี้ แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ไม่ได้จัดทำคำขอรับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรจาก สกสว. จำนวน 11.4710 ล้านบาท

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 97.0649 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.79 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณจำนวน 11.0351 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.21 โดยรายการเดิมต่อเนื่องจากปีก่อน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) ได้รับจัดสรรเท่ากับปีก่อนหน้า ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบการติดตามดูแลต่อเนื่องและการลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติดของผู้ป่วยจิตเวช สุรา/ยา/สารเสพติดในชุมชน ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของค่าของงบประมาณ ส่วนค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 24 ของค่าของงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณปรับลดในส่วนของค่าใช้จ่ายต่อหัวในการติดตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 45.7150 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 37.29 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 76.8850 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 62.71 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช การพิจารณาปรับลดของสำนักงานงบประมาณปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด และปรับลดเป้าหมายจำนวนผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด ค่าวัสดุผู้ป่วยยาเสพติดสำหรับผู้ป่วยในระบบบังคับบำบัด กรมสุขภาพจิตไม่ได้ดำเนินการแล้ว โดยมีหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายยาเสพติดที่จะดำเนินการดูแลระบบบังคับบำบัด ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

3.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 9.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.52 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 12.0830 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 58.08 และถูกปรับลดงบประมาณในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 0.085 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.40

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2566									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,204.9619	100.00	1,328.5651	31.60	2,876.3968	68.40	1.3850	0.03	2,875.0118	68.37
1. งบบุคลากร	2,075.8308	100.00	90.5786	4.36	1,985.2522	95.64	-	-	1,985.2522	95.64
2. งบดำเนินงาน	1,186.5879	100.00	618.1764	52.10	568.4115	47.90	1.0850	0.09	567.3265	47.81
3. งบลงทุน	927.0838	100.00	610.1983	65.82	316.8855	34.18	0.3000	0.03	316.5855	34.15
4. งบเงินอุดหนุน	11.5025	100.00	6.9242	60.20	4.5783	39.80	-	-	4.5783	39.80
5. งบรายจ่ายอื่น	3.9569	100.00	2.6876	67.92	1.2693	32.08	-	-	1.2693	32.08
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,204.9619	100.00	1,328.5651	31.60	2,876.3968	68.40	1.3850	0.03	2,875.0118	68.37
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,205.6295	100.00	94.2311	4.27	2,111.3984	95.73	-	-	2,111.3984	95.73
- งบบุคลากร	2,075.8308	100.00	90.5786	4.36	1,985.2522	95.64	-	-	1,985.2522	95.64
- งบดำเนินงาน	129.7987	100.00	3.6525	2.81	126.1462	97.19	-	-	126.1462	97.19
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,747.4644	100.00	1,134.3309	64.91	613.1335	35.09	1,300,000	0.07	611.8335	35.01
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	71.6446	100.00	39.7212	55.44	31.9234	44.56	-	-	31.9234	44.56

ปี 2566										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นค่าขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	71.6446	100.00	39.7212	55.44	31.9234	44.56	-	-	31.9234	44.56
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	71.6446	100.00	39.7212	55.44	31.9234	44.56	-	-	31.9234	44.56
- ค่าใช้สอย	71.6446	100.00	39.7212	55.44	31.9234	44.56	-	-	31.9234	44.56
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้ คนมีสุขภาวะที่ดี	1,671.0024	100.00	1,092.0301	65.35	578.9723	34.65	1.3000	0.08	577.6723	34.57
- งบดำเนินงาน	728.4592	100.00	472.2200	64.82	256.2392	35.18	1.0000	0.14	255.2392	35.04
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	687.0592	100.00	454.6241	66.17	232.4351	33.83	1.0000	0.15	231.4351	33.68
- ค่าตอบแทน	62.2044	100.00	47.0028	75.56	15.2016	24.44	-	-	15.2016	24.44
- ค่าใช้สอย	303.6238	100.00	208.8903	68.80	94.7335	31.20	-	-	94.7335	31.20
- ค่าวัสดุ	321.2310	100.00	198.7310	61.87	122.5000	38.13	1.0000	0.31	121.5000	37.82
- ค่าสาธารณูปโภค	41.4000	100.00	17.5959	42.50	23.8041	57.50	-	-	23.8041	57.50
- งบลงทุน	927.0838	100.00	610.1983	65.82	316.8855	34.18	0.3000	0.03	316.5855	34.15
- งบเงินอุดหนุน	11.5025	100.00	6.9242	60.20	4.5783	39.80	-	-	4.5783	39.80
- งบรายจ่ายอื่น	3.9569	100.00	2.6876	67.92	1.2693	32.08	-	-	1.2693	32.08

ปี 2566										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหา เฉพาะกลุ่ม	4.8174	100.00	2.5796	53.55	2.2378	46.45	-	-	2.2378	46.45
- งบดำเนินงาน	4.8174	100.00	2.5796	53.55	2.2378	46.45	-	-	2.2378	46.45
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	4.8174	100.00	2.5796	53.55	2.2378	46.45	-	-	2.2378	46.45
- ค่าใช้สอย	4.8174	100.00	2.5796	53.55	2.2378	46.45	-	-	2.2378	46.45
3. แผนงานบูรณาการ	251.8680	100.00	100.0031	39.70	151.8649	60.30	0.0850	0.03	151.7799	60.26
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	230.7000	100.00	87.9201	38.11	142.7799	61.89	0.0000	-	142.7799	61.89
- งบดำเนินงาน	230.7000	100.00	87.9201	38.11	142.7799	61.89	-	-	142.7799	61.89
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	230.7000	100.00	87.9201	38.11	142.7799	61.89	-	-	142.7799	61.89
- ค่าใช้สอย	108.1000	100.00	11.0351	10.21	97.0649	89.79	-	-	97.0649	89.79

ปี 2566										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าวัสดุ	122.6000	100.00	76.8850	62.71	45.7150	37.29	-	-	45.7150	37.29
- งบเงินอุดหนุน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	21.1680	100.00	12.0830	57.08	9.0850	42.92	0.0850	0.40	9.0000	42.52
- งบดำเนินงาน	21.1680	100.00	12.0830	57.08	9.0850	42.92	0.0850	0.40	9.0000	42.52
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	21.1680	100.00	12.0830	57.08	9.0850	42.92	0.0850	0.40	9.0000	42.52
- ค่าใช้สอย	21.1680	100.00	12.0830	57.08	9.0850	42.92	0.0850	0.40	9.0000	42.52

ตารางที่ ก.5 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

6. งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

จากการวิเคราะห์งบประมาณที่กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในแต่ละขั้นตอน พบว่า ภาพรวมงบประมาณกรมสุขภาพจิตเสนอค่าขอตั้งงบประมาณ จำนวน 4,302.2546 ล้านบาท และได้รับจัดสรร จำนวน 2,979.9646 ล้านบาท หรือ ได้รับจัดสรรงบประมาณคิดเป็นร้อยละ 69.27 ของงบประมาณที่เสนอขอ โดยงบประมาณที่ถูกปรับลดทั้งสิ้น 1,322.2900 ล้านบาท ซึ่งกรมสุขภาพจิตได้ถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของสำนักงบประมาณ จำนวน 1,315.7900 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 30.58 โดยงบประมาณที่ปรับลดส่วนใหญ่อยู่ในขั้นสำนักงบประมาณ โดยสามารถวิเคราะห์รายละเอียดระดับแผนงาน และรายการได้ดังนี้

1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ

กรมสุขภาพจิตได้เสนอของบประมาณจากการคำนวณอัตราตำแหน่งบุคลากรที่กรมสุขภาพจิตมีทั้งหมด โดยได้รับข้อมูลในการจัดทำค่าของงบประมาณจากกองบริหารทรัพยากรบุคคล ในส่วนของงบบุคลากร จำนวน 2,099.0324 ล้านบาท และข้อมูลจากหน่วยงานภายในสังกัดกรมสุขภาพจิตใน ส่วนของงบดำเนินงาน จำนวน 133.7585 ล้านบาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,232.7909 ล้านบาท โดยมีการปรับลดงบประมาณจากสำนักงบประมาณ จำนวน 98.5786 ล้านบาท และได้รับจัดสรร จำนวน 2,134.2123 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.58 ซึ่งสำนักงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรให้ตามอัตรการครองตำแหน่งในปัจจุบันของข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ

การพิจารณาของงบดำเนินงาน ค่าตอบแทนและค่าใช้สอยของบุคลากรกรมสุขภาพจิต สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรให้ตามรายชื่อบุคลากรที่มีอยู่ในรายการค่าตอบแทน หากระบุไว้เฉพาะ ตำแหน่งที่กำลังดำเนินการสรรหาสำนักงบประมาณพิจารณาตัดค่าขอรายการดังกล่าว

สำหรับงบประมาณแผนงานบุคลากรภาครัฐจะไม่มีถูกปรับลดในขั้นการพิจารณาของ กรมการธิการ เนื่องจากเป็นรายจ่ายประจำตามกฎหมาย ซึ่งสำนักงบประมาณทำหน้าที่หลักในการพิจารณา จัดสรรงบประมาณของแผนงานบุคลากร ดังนั้น จึงสามารถสรุปยอดงบประมาณของแผนงานบุคลากรภาครัฐ ได้ตั้งแต่ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

2) แผนงานยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 4 แผนหลักประกอบด้วย

2.1) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ได้รับการจัดสรรเป็น งบดำเนินงาน รายการค่าใช้สอย ได้รับจัดสรร จำนวน 31.9234 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 44.56 จากค่าขอ งบประมาณ จำนวน 71.6446 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 39.7212 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.44

2.2) แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาวะที่ดี

ได้รับจัดสรรงบประมาณภาพรวม 650.9119 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.62 จากค่าของงบประมาณ จำนวน 1,527.2876 ล้านบาท โดยถูกปรับลดจากสำนักงบประมาณ จำนวน 871.3757 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.05 และถูกปรับลดจากขั้นกรมการธิการอีก 5.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.33 จึงขอจัดหมวดหมู่งบประมาณ ดังนี้

2.2.1) งบดำเนินงาน

2.2.1.1) ค่าตอบแทน

รายการค่าตอบแทนมี 2 รายการ คือ ค่าตอบแทนเหมาจ่ายแทนการจัดหารถประจำตำแหน่ง และค่าตอบแทนพยาบาลเวร บ่าย-ดึก โดยสำนักงานงบประมาณพิจารณาปรับลดมากกว่าร้อยละ 77 และไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ ได้รับจัดสรร จำนวน 15.2080 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 22.62

2.2.1.2) ค่าใช้สอย

รายการที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานต่างๆ เช่น ค่าซ่อมแซมสิ่งก่อสร้าง ค่าจ้างเหมาบริการ ค่าเบี้ยเลี้ยง ที่พัก และยานพาหนะ ค่าใช้จ่ายในการสัมมนาและฝึกอบรม ค่าใช้จ่ายในการให้บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ค่าเช่าทรัพย์สิน และค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 47.1019 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 46.17 กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรเฉพาะรายการค่าจ้างเหมาบริการ เพิ่มขึ้นจากเดิม จำนวน 5.7818 ล้านบาท เป็นจำนวน 6.1523 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จำนวน 0.3705 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 6.40 โดยได้รับงบประมาณที่เพิ่มขึ้นจากค่าบำรุงรักษาระบบ Data Center ผู้ป่วยจิตเวช และค่าเช่ารถยนต์ได้รับจัดสรรต่อเนื่องจากที่เคยได้รับการจัดสรรมาแล้ว ส่วนค่าเช่าค่าเช่ารถยนต์ที่ขอเช่าใหม่ถูกปรับลดทั้งจำนวน ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

รายการที่เป็นโครงการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์กรมสุขภาพจิต ได้รับจัดสรร จำนวน 53.1966 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.18 โดยถูกปรับลดจากสำนักงานงบประมาณ จำนวน 210.4302 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.82 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในชั้นกรรมาธิการ โดยการพิจารณาปรับลดงบประมาณของสำนักงานงบประมาณมากกว่าร้อยละ 80 ซึ่งกรมอาจจัดทำโครงการขับเคลื่อนฯที่ยังไม่สามารถตอบโจทย์ให้กับสำนักงานงบประมาณได้หรือการพิจารณาจัดทำวงเงินงบประมาณแต่ละโครงการมากเกินไป ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้ถูกปรับลดงบประมาณในสัดส่วนที่ค่อนข้างมาก

ทั้งนี้ สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดสรรโครงการขับเคลื่อนฯ เฉพาะค่าใช้จ่ายในโครงการต่อเนื่องที่สอดคล้องกับความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ นโยบายสำคัญในปีงบประมาณนั้นๆ เมื่อเปรียบเทียบงบประมาณได้รับจัดสรรงบประมาณจากปีก่อน กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรลดลงจากปีก่อน จำนวน 11.4707 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.74 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.1.3) ค่าวัสดุ

รายการค่าวัสดุของกรมสุขภาพจิต ประกอบด้วย ค่าวัสดุเวชภัณฑ์ ค่าวัสดุสำนักงาน และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น โดยค่าวัสดุได้รับจัดสรรจำนวน 122.2000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.04 ได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อย โดยเฉพาะรายการค่าวัสดุเวชภัณฑ์ที่ได้รับจัดสรรจำนวน 120.0000 ล้านบาท โดยนำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณด้วย ซึ่งไม่ถูกปรับลดงบประมาณ ค่าวัสดุสำนักงานจำนวน 1.3000 ล้านบาท และค่าวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่นจำนวน 0.9000 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่ถูกปรับลดงบประมาณในชั้นกรรมาธิการ

2.2.1.4) ค่าสาธารณูปโภค

รายการค่าสาธารณูปโภคกรมสุขภาพจิตได้จัดทำคำขอ จำนวน 41.4000 ล้านบาท ได้รับการจัดสรร จำนวน 23.8041 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.50 โดยจัดสรรให้กับหน่วยงาน ส่วนกลางกรมสุขภาพจิต โดยกองบริหารการคลังเบิกจ่าย จำนวน 9.0000 ล้านบาท เนื่องจากค่าไฟฟ้ามีราคา ต่อหน่วยสูงขึ้น และจัดสรรให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน 14.8041 ล้านบาท ซึ่งหน่วยงานส่วนภูมิภาค ที่เป็นหน่วยบริการจะใช้เงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้ของหน่วยงานนำมาจ่ายค่าสาธารณูปโภคเป็น ส่วนใหญ่ โดยสำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรค่าสาธารณูปโภคเท่ากับปีก่อนหน้า แม้ว่าค่าสาธารณูปโภค ของประเทศมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีก็ตาม ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้น กรรมาธิการ

2.2.2) งบลงทุน

กรมสุขภาพจิตถูกปรับลดงบประมาณทั้งสิ้นจำนวน 288.9858 ล้านบาท โดยได้รับ จัดสรร จำนวน 370.6320 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.19 โดยถูกปรับลดจากการพิจารณาของ สำนักงบประมาณ จำนวน 283.9858 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 43.05 โดยงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรของ กรมสุขภาพจิตประมาณร้อยละ 64 เป็นค่าสิ่งก่อสร้างผูกพันเดิมมีจำนวนเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นจากปีก่อน มากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนค่าครุภัณฑ์รวมกับรายการสิ่งก่อสร้างปีเดียวและสิ่งก่อสร้างผูกพันใหม่ ของปี พ.ศ. 2567 ได้รับจัดสรรร้อยละ 36 ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับงบลงทุนที่ได้รับจัดสรรกับปีที่ผ่านมา กรมสุขภาพจิตได้รับงบประมาณเพิ่มขึ้น จำนวน 54.0465 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.07 ทั้งนี้ ถูกปรับลด เพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ จำนวน 5.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.76

2.2.3) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 17.5000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26.13 สำหรับการผลิตจิตแพทย์และพยาบาลเฉพาะทางสุขภาพจิตและจิตเวชเพิ่มขึ้น และให้นำเงินนอก งบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณจำนวนเท่ากับที่ได้รับการจัดสรร โดยถูกปรับลดในชั้นสำนักงบประมาณ จำนวน 49.4818 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 73.87 เมื่อเปรียบเทียบกับ งบประมาณปีก่อนหน้าเพิ่มขึ้นจำนวน 12.9217 คิดเป็นร้อยละ 282.24 เนื่องจากกรมสุขภาพจิตได้ มีนโยบายในการเพิ่มกำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อลดความรุนแรงของ ผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงในสังคมและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด จึงได้นำเสนอโครงการ พัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิตต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติให้ความเห็นชอบในหลักการของโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิต ภายในระยะเวลา 5 ปี งบประมาณ พ.ศ. 2566 – 2570 ภายใต้กรอบวงเงินงบประมาณ จำนวน 686.0751 ล้านบาท ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกในการพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.2.4) งบรายจ่ายอื่น

กรมสุขภาพจิตมีงบรายจ่ายอื่น คือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต่างประเทศ ชั่วคราว กรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 1.2693 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 25.39 โดย สำนักงบประมาณปรับลดจำนวน 3.7307 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 74.61 ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมอีกใน การพิจารณาในชั้นกรรมาธิการ

2.3) แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม ได้รับการจัดสรรเฉพาะโครงการ Rebrand การฟื้นฟูสมรรถภาพจิตเวชด้วย Recovery Model ผ่านกลไกการจ้างงานคนพิการทางจิตในระดับประเทศ จำนวน 2.7495 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.76 โดยถูกปรับลดจากสำนักงานงบประมาณ จำนวน 12.7279 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 82.24 และไม่ถูกปรับลดงบประมาณจากการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

ทั้งนี้ แผนงานยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ไม่ได้จัดทำคำขอรับการจัดสรรงบประมาณ เนื่องจากตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เป็นต้นไป มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำคำขอผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการของบประมาณในการวิจัยระดับประเทศ โดยกรมสุขภาพจิตได้รับจัดสรรจาก สกสว. จำนวน 12.3890 ล้านบาท

3) แผนงานบูรณาการ แบ่งเป็น 2 แผนงาน ดังนี้

3.1) แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

3.1.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 102.3049 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.52 โดยปรับลดในขั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 4.7951 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.48 โดยรายการเดิมต่อเนื่องจากปีก่อน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (TO BE NUMBER ONE) ได้รับจัดสรร จำนวน 100.0000 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการพัฒนางานบำบัดรักษาและติดตามดูแลผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 50 ของค่าของงบประมาณ ส่วน ค่าติดตามดูแลช่วยเหลือ ผู้ผ่านการบำบัดรักษายาเสพติด ได้รับจัดสรรประมาณร้อยละ 31 ของค่าของงบประมาณ โดยสำนักงานงบประมาณปรับลดในส่วนของค่าใช้จ่ายต่อหัวในการติดตามเป้าหมายที่กำหนด ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

(2) ค่าวัสดุ

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 48.7530 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 23.52 โดยปรับลดในขั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 158.4970 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.48 ซึ่งเป็นค่าวัสดุสำหรับผู้ป่วยยาเสพติดที่มีอาการทางจิตเวช การพิจารณาปรับลดของสำนักงานงบประมาณปรับลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด และปรับลดเป้าหมายจำนวนผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด ทั้งนี้ ไม่ได้ถูกปรับลดเพิ่มเติมในการพิจารณาในขั้นกรรมาธิการ

3.1.2) งบเงินอุดหนุน

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรร จำนวน 6.0700 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.09 และให้นำเงินนอกงบประมาณของกรมสุขภาพจิตเข้ามาพิจารณาร่วมสมทบกับเงินงบประมาณจำนวนเท่ากันที่ได้รับการจัดสรร โดยปรับลดในขั้นสำนักงานงบประมาณ จำนวน 7.5700 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 50 และถูกปรับลดในขั้นกรรมาธิการ จำนวน 1.5000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.91 เป็นรายการใหม่ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งต้องการเพิ่มกำลังคนด้านสุขภาพจิตและจิตเวชให้ครอบคลุมทั่วประเทศ เพื่อลดความรุนแรงของผู้ป่วยจิตเวชที่มีความเสี่ยงสูงต่อการก่อความรุนแรงในสังคมและผู้ป่วยจิตเวชยาเสพติด

ภายใต้โครงการพัฒนาเครือข่ายระบบด้านการดูแลสุขภาพจิต ตามคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 มกราคม 2566 และได้กำหนดเป้าหมายการผลิตสหวิชาชีพทางจิตเวช ประกอบด้วย พยาบาลเฉพาะทางสุขภาพจิตและจิตเวช นักจิตวิทยาคลินิก นักสังคมสงเคราะห์จิตเวช นักกิจกรรมบำบัดจิตเวช และเภสัชกรจิตเวช

3.2) แผนงานบูรณาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

4.2.1) งบดำเนินงาน

(1) ค่าใช้สอย

กรมสุขภาพจิตได้รับการจัดสรรจำนวน 7.63 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.39 โดยปรับลดในชั้นสำนักงานประมาณ จำนวน 18.3300 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 70.61 โดยไม่ถูกปรับลดงบประมาณในชั้นกรมการ

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2567									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
รวมงบประมาณจำแนกตามงบรายจ่าย	4,302.2546	100.00	1,315.7900	30.58	2,986.4646	69.42	6.5000	0.15	2,979.9646	69.27
1. งบบุคลากร	2,099.0324	100.00	95.9738	4.57	2,003.0586	95.43	-	-	2,003.0586	95.43
2. งบดำเนินงาน	1,456.4826	100.00	875.0479	60.08	581.4347	39.92	0.0000	-	581.4347	39.92
3. งบลงทุน	659.6178	100.00	283.9858	43.05	375.6320	56.95	5.0000	0.76	370.6320	56.19
4. งบเงินอุดหนุน	82.1218	100.00	57.0518	69.47	25.0700	30.53	1.5000	1.83	23.5700	28.70
5. งบรายจ่ายอื่น	5.0000	100.00	3.7307	74.61	1.2693	25.39	-	-	1.2693	25.39
รวมงบประมาณจำแนกตามแผนงาน	4,302.2546	100.00	1,315.7900	30.58	2,986.4646	69.42	6.5000	0.15	2,979.9646	69.27
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	2,232.7909	100.00	98.5786	4.42	2,134.2123	95.58	-	-	2,134.2123	95.58
- งบบุคลากร	2,099.0324	100.00	95.9738	4.57	2,003.0586	95.43	-	-	2,003.0586	95.43
- งบดำเนินงาน	133.7585	100.00	2.6048	1.95	131.1537	98.05	-	-	131.1537	98.05
2. แผนงานยุทธศาสตร์	1,642.0137	100.00	956.0193	58.22	685.9944	41.78	5.0000	0.30	680.9944	41.47
2.1 แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต	99.2487	100.00	71.9157	72.46	27.3330	27.54	-	-	27.3330	27.54

ปี 2567										
จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ขั้นค่าขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- งบดำเนินงาน	99.2487	100.00	71.9157	72.46	27.3330	27.54	-	-	27.3330	27.54
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	99.2487	100.00	71.9157	72.46	27.3330	27.54	-	-	27.3330	27.54
- ค่าใช้สอย	99.2487	100.00	71.9157	72.46	27.3330	27.54	-	-	27.3330	27.54
2.2 แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้าง ให้คนมีสุขภาวะที่ดี	1,527.2876	100.00	871.3757	57.05	655.9119	42.95	5.0000	0.33	650.9119	42.62
- งบดำเนินงาน	795.6880	100.00	534.1774	67.13	261.5106	32.87	-	-	261.5106	32.87
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	754.2880	100.00	516.5815	68.49	237.7065	31.51	-	-	237.7065	31.51
- ค่าตอบแทน	67.2355	100.00	52.0275	77.38	15.2080	22.62	-	-	15.2080	22.62
- ค่าใช้สอย	365.8215	100.00	265.5230	72.58	100.2985	27.42	-	-	100.2985	27.42
- ค่าวัสดุ	321.2310	100.00	199.0310	61.96	122.2000	38.04	-	-	122.2000	38.04
- ค่าสาธารณูปโภค	41.4000	100.00	17.5959	42.50	23.8041	57.50	-	-	23.8041	57.50
- งบลงทุน	659.6178	100.00	283.9858	43.05	375.6320	56.95	5.0000	0.76	370.6320	56.19
- งบเงินอุดหนุน	66.9818	100.00	49.4818	73.87	17.5000	26.13	-	-	17.5000	26.13
- งบรายจ่ายอื่น	5.0000	100.00	3.7307	74.61	1.2693	25.39	-	-	1.2693	25.39

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2567									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
2.3 แผนงานยุทธศาสตร์มาตรการ แบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อ แก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม	15.4774	100.00	12.7279	82.24	2.7495	17.76	-	-	2.7495	17.76
- งบดำเนินงาน	15.4774	100.00	12.7279	82.24	2.7495	17.76	-	-	2.7495	17.76
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	15.4774	100.00	12.7279	82.24	2.7495	17.76	-	-	2.7495	17.76
- ค่าใช้สอย	15.4774	100.00	12.7279	82.24	2.7495	17.76	-	-	2.7495	17.76
3. แผนงานบูรณาการ	427.4500	100.00	261.1921	61.10	166.2579	38.90	1.5000	0.35	164.7579	38.54
3.1 แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด	401.4900	100.00	242.8621	60.49	158.6279	39.51	1.5000	0.37	157.1279	39.14
- งบดำเนินงาน	386.3500	100.00	163.2921	51.95	151.0579	48.05	-	-	151.0579	48.05
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	386.3500	100.00	163.2921	51.95	151.0579	48.05	-	-	151.0579	48.05
- ค่าใช้สอย	179.1000	100.00	4.7951	4.48	102.3049	95.52	-	-	102.3049	95.52

จำแนกตามงบรายจ่าย/ทุกแผนงาน	ปี 2567									
	ขั้นคำขอ งบประมาณ	ร้อยละ	ปรับลด จากสำนัก งบประมาณ	ร้อยละ	ขั้น(ร่าง) พ.ร.บ.	ร้อยละ	ปรับลด จาก กรมการ	ร้อยละ	ขั้นพ.ร.บ.	ร้อยละ
- ค่าวัสดุ	207.2500	100.00	158.4970	76.48	48.7530	23.52	-	-	48.7530	23.52
- งบเงินอุดหนุน	15.1400	100.00	7.5700	50.00	7.5700	50.00	1.5000	9.91	6.0700	40.09
3.2 แผนงานบูรณาการเตรียม ความพร้อมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	25.9600	100.00	18.3300	70.61	7.6300	29.39	-	-	7.6300	29.39
- งบดำเนินงาน	25.9600	100.00	18.3300	70.61	7.6300	29.39	-	-	7.6300	29.39
- ค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	25.9600	100.00	18.3300	70.61	7.6300	29.39	-	-	7.6300	29.39
- ค่าใช้สอย	25.9600	100.00	18.3300	70.61	7.6300	29.39	-	-	7.6300	29.39

ตารางที่ ก.6 : แสดงงบประมาณในแต่ละขั้นตอนการพิจารณางบประมาณ จำแนกตามปีงบประมาณ พ.ศ. 2567